

Nemzeti Erőforrás Minisztérium
Szociális Lakossági és Tájékoztatási Osztály

**Tájékoztató
a nyugdíjrendszerről**

2010-10

A nyugdíjrendszer rövid bemutatása	4
A nyugdíjrendszer és jogforrásai	4
A társadalombiztosítási nyugdíj fogalma, fajtái	6
Saját jogú nyugellátások	6
Öregségi nyugdíj	6
Szolgálati idő	6
Előrehozott öregségi nyugdíj	7
Korkedvezményes és korengedményes nyugdíj	10
Rokkantsági nyugdíj	11
Rehabilitációs járadék	13
Baleseti rokkantsági nyugdíj	13
Hozzá tartozói nyugellátások	14
Özvegyi nyugdíj	14
Árvaellátás	15
Szülői nyugdíj	16
Baleseti hozzátartozói nyugellátás	16
Aktualitások	17
Gyakran ismétlődő kérdések	42
I. Nyugdíjrendszerünkről általában	51
II. Öregségi nyugdíj, előrehozott öregségi nyugdíj	53
III. Különleges nyugdíjjogosultságok	60
IV. Korkedvezmény	62
V. Rokkantsági nyugdíj	64
VI. Baleseti rokkantsági nyugdíj	70
VII. Rehabilitációs járadék	72
VIII. Nyugdíj-megállapítás	78
IX. A szolgálati idő	80
X. Nyugdíj szolgáltatásokkal kapcsolatos megállapodások	85
XI. Hozzá tartozói nyugellátások	86
XII. Nyugellátások iránti igény érvényesítése	96
XIII. Nyugellátások folyósítása	99
XIV. Jogorvoslat	102
XV. Méltányosság, kivételes nyugellátás, kivételes nyugdíjemelés	102
XVI. Nyugdíjas munkavállalók	107
XVII. Az Európai Unió tagság és a nyugdíjak	107
XVIII. Nyugdíjasok adózása	112
Intézmények	113
Nemzeti Erőforrás Minisztérium	113
ONYF, regionális igazgatóságok és megyei ügyfélszolgálatok	114
NYUFIG, APEH, PSZAF, ORSZI	117
További nyugdíj-megállapító szervek	119
Adatvédelmi tájékoztatás	120

A modern világ eddig példátlan gazdagsággal és technológiai kapacitással rendelkezik és rendkívüli lehetőségeket kínál: lehetővé teszi a férfiak és nők számára az idős kor jobb egészségben és nagyobb jólétben történő elérését; az idős korúak mind teljesebb körű társadalmi részvételét. Az idősebb személyek egyre hatékonyabban képesek hozzájárulni közösségeik és a társadalom egészének fejlődéséhez, alakításához, a folyamatosan javuló gondozás és támogatás pedig mindinkább követi az idős emberek szükségleteit.

A világ sok régiójában a növekvő várható élettartamot, mint az emberiség egyik legnagyobb eredményét ünnepeljük. A világ eddig példátlan népesség-átalakulást tapasztal: 2050-re a 60 évesnél idősebbek száma 600 millióról 2 milliárdra emelkedik, és várhatóan megkétszereződik arányuk a népességben (10 %-ról 21 %-ra nő).

A legnagyobb és leggyorsabb növekedés a fejlődő országokban várható, ahol az idősebb népesség száma valószínűleg megkétszereződik a következő 50 év folyamán.

A demográfiai átalakulás a társadalmakat fokozott reagálásra kényszeríti. Ahhoz, hogy a modern világ által kínált gazdasági és technológiai lehetőségek ne csak vágyak maradjanak, hanem az ellátó rendszerek fenntarthatóságának megvalósításával tényleges eredményekké váljanak, nemzetközi szinten is összehangolt és tudatos tervezésre és cselekvésre van szükség a társadalmak és a kormányzatok részéről.

Indokolt tehát, hogy a társadalom naprakészen reagáljon az öregedés következtében kialakuló demográfiai és szociológiai változásokra, valamint a mindenkor kormány és törvényhozás is határozott, előretekintő jogalkotással alkalmazkodjék az új helyzetekhez. Megszokott kiadványunk jelenlegi frissítésével az a célunk, hogy a felfokozott jogalkotási folyamat legfrissebb eredményeit minél közérthetőbb formában mutassuk be az érdeklődők és érintettek széles köre számára, hogy megértsék a változások szükségességét, okait, tendenciáit, és a hatályossá váló rendelkezéseket kellő időben és pontosan megismerhessék.

A nyugellátásban részesülők száma és a teljes ellátás évenként

Január (emelés előtt)	Nyugellátások		Ebből:					
			saját jogú nyugdíjak		hozzátartozói nyugdíjak		árvaellátások	
	létszám (fő)	átlagösszeg (Ft)	létszám (fő)	átlagösszeg (Ft)	létszám (fő)	átlagösszeg (Ft)	létszám (fő)	átlagösszeg (Ft)
2006	2 751 238	62 179	2 474 111	65 157	166 385	40 273	110 742	28 551
2007	2 752 690	66 907	2 488 524	69 854	157 248	45 671	106 918	29 540
2008	2 775 560	73 786	2 522 943	76 843	148 181	51 827	104 436	31 103
2008 (emelés után)	2 775 560	78 596	2 522 943	81 918	148 181	54 419	104 436	32 647

Forrás: ONYF Statisztikai évkönyv 2007.

A nyugdíjrendszer és jogforrásai

A nyolcvanas, kilencvenes évek fordulójára mind világosabbá vált, hogy az egységes, kötelező társadalombiztosítás a várható demográfiai folyamatok mellett egyre növekvő kiadásait az államháztartás nem tudja fedezni. Erre tekintettel szükségessé vált a társadalombiztosítás rendszerének átfogó reformja. Ugyanakkor az is világossá vált, hogy a jövőben csak olyan rendszer lesz életképes, amely számol az öngondoskodással. Ez pedig igényli azoknak a kölcsönös biztosító pénztáraknak a rendszerét, amelyek ráépülve a társadalombiztosításra, tagjaik számára biztosítják azokat a kiegészítő - egyes esetekben pótló jellegű - szolgáltatásokat, amelyeket az általuk vállalt tagdíjak vagy egyéb hozzájárulások lehetővé tesznek.

A nyugdíjbiztosítás rendszerének átfogó reformjára 1997-ben került sor. Az előző rendszer jelentős átalakításának célja a nyugdíjasok védelme mellett a pénzügyi fenntarthatóság megerősítése volt. A reform a következő lényeges elemeket tartalmazta:

Az első pillér, a társadalombiztosítási nyugdíjrendszer, „felosztó-kirovó” elven, állami irányítás alatt működik. Igazgatási szerveit, vagyis a regionális nyugdíjbiztosítási igazgatóságokat, a Nyugdíjbiztosítási Jogorvoslati Igazgatóságot és a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságot az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság irányítja. Részletesebb leírásával a következő cím alatt foglalkozunk.

Szabályozását a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló **1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) és a végrehajtására kiadott 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet (TnyR.)** tartalmazza.

A második pillér teljesen tökefedezeti elven működik: a biztosított pénztártagok befizetett tagdíjai tőkét képeznek, amely fedezetül szolgál a nyugdíjszolgáltatáshoz. A nyugdíjpénztár a bevételeiből háromféle tartalékot képez: fedezetit, működésit és likviditását. Az egyes tartalékokon képződő, fel nem használt pénzeszközöket befekteti. A pénztár az egyes pénztártagok megtakarítását a felhalmozási időszakban egyéni számlán tartja nyilván, amelyet a nyugdíjkorhatár elérésekor, illetve a nyugdíjszolgáltatás megkezdésekor a szolgáltatási szabályzatában meghatározott járadéokra vált át. Az egyéni számlán lévő összeg örökölhető.

A kötelező magánnyugdíjpénztárak az önkormányzatiság elvén működő autonóm szervezetek. Alapítójuktól független önálló jogi személyek, működésüket az állam az erre hivatott szervein keresztül felügyeli. Költségvetésük nem kapcsolódik az állami költségvetéshez, bevételeiket és kiadásait saját maguk finanszírozzák, ugyanakkor számos ponton kapcsolódnak a társadalombiztosítási nyugdíj szabályozásához és intézményeihez.

A pályakezdők számára a részvétel – kisebb megszakítástól eltekintve – kötelező.

Szabályozását a **magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény** tartalmazza.

A kötelező pillérek nyugdíj-szolgáltatásainak kiegészítésére az **önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény** alapján működő önkéntes kiegészítő nyugdíjpénztárak nyújthatnak egyösszegű, vagy járadékszolgáltatást. Az önkéntes pénztárak a szociális biztonság intézményeinek nem kötelező, az állampolgárok (pénztártagok) önkéntes csatlakozásával létrejövő formái, amelyekben minden pénztártag a befizetése alapján részesedik a szolgáltatásokból. **Ez alkotja a teljes nyugdíjrendszer harmadik pillérét.**

A törvény háromfajta pénztár létrehozását teszi lehetővé

- **nyugdíjpénztár**, amely meghatározott feltételek mellett nyugdíj-szolgáltatást nyújthat
- **önsegélyező pénztár**, amely a munkanélküliek, keresőképtelenek segélyezését végzi, valamint kiegészítő, szociális, gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz-, illetve hátramaradotti támogatást nyújt,
- **egészségpénztár**, mely egészségvédelmi programok szervezését és finanszírozását, valamint egészségügyi szolgáltatások vásárlását, továbbá pénzbeli ellátások nyújtását teszi lehetővé.

A 2006-ban megjelent nyugdíj-előtakarékossági számlákat a nyugdíjrendszer **negyedik pilléréként** emlegetik. Célja az öngondoskodás, ezen belül is a nyugdíjcélú megtakarítások ösztönzése, a nyugdíj-előtakarékoskodók választási lehetőségeinek bővítése, valamint a hazai tőkepiac fejlődésének elősegítése. A nyugdíj-előtakarékossági számlát a magánszemély a nyugdíjba vonulását követően használhatja fel, azonban a felhasználásig jogosult új befektetési döntéseket hozni. Ez a lehetőség hozzájárul a lakosság általános pénzügyi-befektetési ismereteinek bővítéséhez is.

A nyugdíj-előtakarékossági számlákra vonatkozó közös szabályokat a **2005. évi CLVI. törvény** tartalmazza. Az a természetes személy köthet nyugdíj-előtakarékossági számlák vezetésére vonatkozó megállapodást, aki a számlanyitással egyidejűleg legalább ötezer forint befizetést teljesít a nyugdíj pénzzámlára.

Típusai:

- nyugdíj-előtakarékossági értékpapírszámla,
- nyugdíj-előtakarékossági értékpapír letéti számla,
- nyugdíj-előtakarékossági pénzzámla.

Egy évtizeddel a nyugdíjreform után, most hasonló nagyságrendű feladattal kell a nyugdíjrendszernek megküzdenie. Az évek óta halogatott, a nagy ellátórendszereket érintő reformok halaszthatatlanná váltak. Egész egyszerűen arról van szó, hogy az ellátórendszerek (egészségbiztosítás, nyugdíjbiztosítás, családtámogatás, stb.) kiadásait a bevételeihez kell igazítani, hogy elkerülhető legyen az egész rendszer összeomlása.

Amellett, hogy mindez általános nemzetközi probléma is, a megoldáson hazánkban is számos kormányzati szakember és tudományos műhely dolgozik.

A 2007. tavaszán, a „Magyarország holnap” program keretében létrejött szakértői kerekasztalok között megalakult a nyugdíj-kerekasztal is, amely a paradigmaticus reformjavaslatok kidolgozása mellett fontos feladatának tekintette a rövid távú egyensúlyjavító intézkedésekre történő javaslatok kidolgozását is. A több mint kétéves munka gyümölcseként jelentésüket a közelmúltban tették közzé, amelyben összefoglalták az általuk elképzelhetőnek tartott alternatívákat. A jelentésben foglaltak rendkívüli módon elősegítik a szakmai és politikai döntéshozók munkáját, ha másért nem, azért hogy nyilvánvaló legyen, hogy milyen további vizsgálatokra, felmérésekre van szükség a hosszú távú döntések megalkotásához.

A társadalombiztosítási nyugdíj fogalma, fajtái

A nyugdíj olyan állandó vagy ideiglenes jellegű pénzbeli ellátás, amelyet a jogszabályok alapján meghatározott életkort elért vagy jelentős mértékű egészségkárosodást szenvedett biztosítottak, illetve haláluk esetén hozzátartozói kapnak. A nyugdíjhoz való jog a jogszabályban meghatározott feltételekkel rendelkezők járulékfizetéssel megszerzett joga.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer ellátásai saját jogon járó vagy hozzátartozói nyugellátások, összegük a nyugdíjjárulék alapját képező keresettől, jövedelemtől függő és meghatározott járulékfizetéssel szerzett, a jogszabályban előírt szolgálati idő megléte esetén járnak a biztosítottnak vagy a hozzátartozójának. Az itt röviden bemutatott ellátásokról további információk találhatók a „Gyakran ismételt kérdések” fejezetben.

Saját jogú nyugellátások

Öregségi nyugdíj

Öregségi nyugdíjat a társadalombiztosítás rendszerében két feltétel egyidejű teljesítése esetén lehet szerezni, ezek:

- az előírt minimális szolgálati idő megszerzése és
- az előírt nyugdíjkorhatár betöltése.

Az öregségi nyugdíj megállapításának egyik feltétele, a minimális szolgálati idő. A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény megkülönböztet teljes nyugdíjat és résznyugdíjat. Teljes nyugdíjhoz legalább 20 év szolgálati idő megszerzése a jelenlegi feltétel (és ez nem változik később sem). A résznyugdíjhoz jelenleg legalább 15 év szolgálati idő szükséges.

Aki 2009. december 31-éig az öregségi teljes, illetve a résznyugdíjhoz szükséges életkort betöltötte és a szükséges szolgálati időt megszerezte, nyugdíjjogosultságát bármikor érvényesítheti. (2009. évi XL. törvény. 8.§ (4))

Szolgálati időnek minősül

- az az időszak, amely alatt a biztosított nyugdíjjáradék fizetésére kötelezett volt;
- az az időszak, amely alatt megállapodás alapján nyugdíjjáradékot fizetett;

A járadékfizetés nélkül is szolgálati időnek minősülő időszakokat jogszabály határozza meg. Ilyenek például:

- a katonai (illetve polgári) szolgálatban töltött idő,
- a táppénz, a baleseti táppénz, a terhességi gyermekágyi segély folyósításának időtartama,
- az 1998. január 1-je előtt felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán folytatott tanulmányok ideje.

Előrehozott öregségi nyugdíj

Az előrehozott öregségi nyugdíjra azok jogosultak, akik már az öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőzően jelentős mértékű, előírt szolgálati időt szereztek meg.

2008. december 31-éig a nők az 57., míg a férfiak a 60. születésnapjuktól lehettek jogosultak, ha addigra rendelkeztek 38 év elismert szolgálati idővel. A jogosultság megállapításának feltétele volt a biztosítási jogviszony megszüntetése.

A csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjhoz ebben az időszakban mindkét nemnél elegendő volt 33 év elismert szolgálati idő.

2009. január 1-jét követően változtak az előrehozott öregségi nyugdíj feltételei: a nők az 59., a férfiak a 60. életévük betöltésétől vehetik igénybe, ha legalább 40 év szolgálati idővel rendelkeznek, és nem állnak biztosítási jogviszonyban. A csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíj igénybevételéhez már 37 év szolgálati idő is elegendő. A csökkentés mértéke ebben az esetben arányos azzal, hogy a nyugdíjkorhatárhoz képest mennyivel előbb kéri a nyugdíjat és mennyi a megszerzett szolgálati ideje: 1-12 hónappal rövidebb szolgálati idő esetén annyiszor 0,1%, 12-24 hónappal rövidebb szolgálati idő esetén annyiszor 0,2%, 24-36 hónappal rövidebb szolgálati idő esetén pedig annyiszor 0,3%, ahányszor 30 nap hiányzik az irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez.

Az előrehozott nyugdíj szigorítása 2010-től

A 2009. évi XL. törvény 2-4. § tartalmazza, a korábban 2013-ra időzített szigorúbb **málusz** szabályok 2010. évi bevezetését. Figyelemmel a korhatáremelésre, 2010-től az előrehozott öregségi nyugdíjkorhatár is fokozatosan emelkedik.

A jövőben, ha valaki rendelkezik 37 év szolgálati idővel, a csökkentés csak attól függ, mennyi idővel korábban kéri nyugdíjazását. Ha 1-12 hónappal előbb kér nyugdíjat, a csökkentés havi 0,3% (max. 3,6%), ha 12-24 hónappal előbb kér nyugdíjat 3,6 %, továbbá havi 0,4% (maximum $3,6 + 4,8 = 8,4\%$).

A mérték biztosításmatematikai eszközökkel megalapozott, kifejezi, hogy a korai nyugdíj esetén, rövidebb a járulékfizetési időszak és hosszabb a járadékos időszak. A férfiaknál az 1951-es, a nőknél az 1954-es korosztály az, akiket először érinti, hogy az előrehozott öregségi nyugdíj választása esetén mindenképpen csökkentéssel állapítják meg az összeget. Az intézkedés nem a csökkentés mértékével javítja a nyugdíjalap egyensúlyát, hanem azzal, hogy nem éri meg korán nyugdíjat kérni.

2008-tól az előrehozott (korhatár alatti) öregségi nyugdíj igénybevételének feltétele a **biztosítás** alapjául szolgáló jogviszony megszűntetése is, vagyis ilyen nyugdíj akkor állapítható meg, ha a biztosított – az életkori és a szolgálati idő feltétel mellett – teljesíti ezt a kritériumot is. (A vállalkozói körben a jogviszony átalakul kiegészítő tevékenységet folytató vállalkozói jogviszonnyá.) Aki előrehozott, illetve csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjra már 2008. január 1-je előtt jogosultságot szerzett, az ő nyugellátása megállapításához a biztosítással járó jogviszonyát nem kell megszüntetni.

A 2008. január elseje után megállapított ellátások esetében, ha a korhatár alatti nyugdíjban részesülő **a nyugdíj mellett munkát vállal**, akkor rá már vonatkozik a kereseti korlátozás. E szabályok lényege, hogy mindazoknak, akik öregségi nyugdíjkorhatáruk betöltése előtt öregségi nyugdíjasként (ideértve az előrehozott nyugdíjasok mellett a korekedvményes és a korengedményes nyugdíjasokat, az ún. bányásznyugdíjban és a művésznyugdíjban részesülőket, továbbá a rájuk vonatkozó speciális szabályok szerint a szolgálati nyugdíjasokat is) kereső tevékenységet folytatnak, bizonyos nagyságú munkajövedelem megszerzése után saját jogú nyugdíjuk szüneteltetésre kerül.

A rendelkezések szerint az egyes naptári éveket külön-külön kell vizsgálni. A nyugdíjas minden évben rendelkezik egy éves „keretösszeggel”, amely az év első napján érvényes **minimálbér 18-szorosa**. Mindaddig, amíg az adott évi (járulékalapot képező) keresete ezen keretösszeget belül marad, keresete mellett a nyugdíjat is korlátozás nélkül felveheti. Ha azonban keresete meghaladja a keretösszeget, a következő hónaptól az év végéig a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság a nyugdíj folyósítását szünetelteti. (Ha a keretösszeg túllépésére decemberben kerül sor, a decemberi nyugdíjat vissza kell fizetni.) E korlátozás megszűnik az öregségi nyugdíjkorhatár betöltésekor.

A keretösszegbe csak a nyugdíjazás utáni keresetek számíthatók be, évközi nyugdíjazás esetén a még **aktív korú keresetek nem csökkentik a keretösszeget**. Az évközi nyugdíjazás esetén az évből még hátralévő időszakra a keretösszeget nem kell arányosítani, a fennmaradó időben a **teljes éves keretösszeg kihasználható**.

Mindazokra, akik 2007. december 31-én már a korhatár betöltése előtt öregségi típusú nyugdíjasok voltak, a nyugdíj és a kereset együttes igénybevételére vonatkozó fenti korlátozás nem vonatkozik (a vonatkozó jogszabály **2010. január 1-jétől nem lépett életbe**), tehát ők korlátozás nélkül végezhetnek kereső tevékenységet.

Az előrehozott öregségi nyugdíjra való jogosultság későbbi érvényesítése

Aki előrehozott öregségi nyugdíjra, illetve csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjra – az előírt életkor betöltésével és szolgálati idő megszerzésével – jogosultságot szerzett, e jogosultságát bármikor érvényesítheti. A jogosultság további feltétele a biztosítási jogviszony megszüntetése, ez azonban csak akkor esedékes, amikor az előrehozott nyugdíjat a biztosított igényli, sőt ha valaki a jogosultságát 2008. január elseje előtt megszerezte, a megállapításnak nem feltétele a biztosítási jogviszony megszüntetése. (2009. évi XL. törvény 8.§ (4)) Ha tehát valaki egyszer már megszerezte a jogosultságot, azt nem veszti el még akkor sem, ha későbbi időponttól kéri a nyugdíjazását(szerzett jog). A nyugdíjcsökkentésre (ha egyáltalán kell csökkenteni) **a jogosultság megszerzésének időpontjában** hatályos szabályokat és mértékeket kell alkalmazni, tekintet nélkül arra, hogy a nyugellátást mikor, illetve milyen időponttól kezdődően állapítják meg.

A kiszámítási (valorizációs, nettósítási, stb.) szabályok viszont azok lesznek, amelyek akkor hatályosak, **amely időponttól kezdődően megállapítják a nyugellátást.**

Amennyiben a jogosultság megszerzése és a későbbi megállapítás között további szolgálati idő megszerzésére kerül sor, a nyugdíj megállapításakor természetesen a ténylegesen megszerzett összes szolgálati időt veszik alapul.

Az előrehozott öregségi nyugdíj megállapításakor figyelembe vehető kedvezmények alakulása

Gyermekekdedvezmény beszámítása

A gyermekekdedvezmény igénybevételére a Tny. és a végrehajtásáról szóló TnyR. adott lehetőséget. A gyerekdedvezmény az **1997. december 31-ét követő és 2009. január 1-jét megelőző** időpont között megállapításra került előrehozott öregségi nyugdíjnal volt alkalmazható (Tny. 11/A.§ és TnyR. 9/A.§), illetőleg az ebben az időszakban megszerzett jogosultság későbbiekben történő érvényesítésekor. A 2008. december 31-ét követően megszerzett jogosultság alapján történő megállapítások esetén azonban ez a gyermekekdedvezmény már nem vehető figyelembe. (332/2008. Korm. rendelet 15. § (1) aa) pontja).

A rokkantsági nyugdíj, baleseti rokkantsági nyugdíj folyósítási időtartamának beszámítása

Visszakerült a törvénybe az eddigi kormányrendeleti szintű szabályozásból (332/2008. Korm. rend. 1. §) az, hogy az előrehozott öregségi nyugdíjra jogosultság szempontjából szolgálati időként kell figyelembe venni a rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíj folyósításának időtartamát. Ez a 2013. január elseje utáni megállapításokra **is** vonatkozik. (2009. évi LVI. törvény 416.§ (2), (3))

Korkedvezmény beszámítása

Továbbra is változatlan az a szabály, amely szerint a szervezet fokozott igénybevételével járó és az egészségre különösen ártalmas tartós munkavégzés alapján korkedvezményre jogot szerzett személy az általános szabályokhoz képest korábban veheti igénybe az ellátást és esetében a jogosultság megállapításához a megszerzett szolgálati időt növelni kell a korkedvezmény időtartamával. A kedvezmény hatása tehát hármas: az igénylő korábban mehet nyugdíjba és elkerülheti a nyugdíjsökkentést, mivel megszerzett szolgálati idejét és betöltött életkorát is növelni kell a korkedvezménnyel. (Tny.19.§.)

Korkedvezmény és korengedményes nyugdíj

A nyugdíjkorhatár betöltése előtti nyugdíjba vonulás további lehetőségei:

- a korkedvezmény és
- a korengedményes nyugdíj.

A szervezet fokozott igénybevételével járó, továbbá az egészségre különösen ártalmas munkát végzők **korkedvezményre** jogosultak. A korkedvezmény azt jelenti, hogy az érintett személyre a születési éve szerinti meghatározott nyugdíjkorhatár a megszerzett korkedvezménnyel csökken.

A 2006. évi CXIX. törvény – a korkedvezményes nyugdíjazás új szabályaival összefüggésben – 2007. január 1-jei hatállyal módosította a Tny-t. A módosítás a 2007-2010-es időszakra a korkedvezményes idő szerzésére vonatkozó munkaköri feltételeket (a legfontosabb szabályokat az eddigi kormányrendeleti szintről törvényi szintre emelve) lényegében változatlanul hagyta; kimondva, hogy a 2011. január 1-jével kezdődő időszakra vonatkozóan a korkedvezményre jogosító feltételek meghatározásáról külön törvény rendelkezik.

Ugyanakkor a korkedvezmény-biztosítási járulékkal kapcsolatos új, már **2007. január 1-jétől** hatályos szabályait a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény módosítása rögzíti. Eszerint ekkortól a munkáltatónak **13 %-os** mértékű külön **korkedvezmény-biztosítási járulékot** kell fizetnie a korkedvezményes munkakörben dolgozó biztosított által e munkakörben elért kereset után. Ezt a járulékfizetési kötelezettséget a központi költségvetés 2007-ben 100, 2008-ban 75, 2009-ben 50, 2010-ben pedig 25 %-os mértékben átvállalja.

A fentiekől eltérően a **korengedményes** nyugdíjazási lehetőség egy foglalkoztatás-politikai célú intézmény, amelynek költsége a foglalkoztatót terheli. Az öregségi nyugdíjkorhatárnál legfeljebb öt évvel fiatalabb munkavállaló és a munkáltatója megállapodhat abban, hogy a munkáltató az előrehozott öregségi nyugdíjkorhatárig egy összegben befizeti a nyugdíj összegét és az ehhez járó postaköltséget, aminek terhére folyósítják a korengedményes nyugdíjat a munkavállalónak az előrehozott öregségi nyugdíjra való jogosultság eléréséig.

A korengedményes nyugdíjra vonatkozó megállapodás megkötésére és benyújtására **2010. december 31-éig** van lehetőség. Szabályait **181/1996. (XII. 6.) Korm. rendelet** szabályozza, a társadalombiztosítási nyugdíjrendszernek ez nem képezi részét.

Rokkantsági nyugdíj

A 2007. december 31-éig hatályos szabályok szerint rokkantsági nyugdíjra az volt jogosult, aki

- a) egészségromlás, illetőleg testi vagy szellemi fogyatkozás következtében munkaképességét 67 százalékban elvesztette és ebben az állapotában javulás egy évig nem várható (*rokkant*),
- b) a szükséges szolgálati időt megszerezte, és
- c) rendszeresen nem dolgozott, vagy keresete lényegesen kevesebb volt a megrokkánás előtti keresetnél.

A 2008. január elsejétől hatályos szabályok szerint rokkantsági nyugdíjra az jogosult, aki

- a) esetében az egészségkárosodás*
 - aa) 79 százalékot meghaladó mértékű, vagy
 - ab) 50-79 százalékos mértékű, de rehabilitációja nem javasolt
(aa és ab együtt: *rokkant*), és
- b) az életkorára előírt szolgálati idővel rendelkezik, és
- c) az egészségkárosodás következtében
 - ca) kereső tevékenységet nem folytat, vagy
 - cb) keresete, jövedelme legalább 30 százalékkal alacsonyabb az egészségkárosodást megelőző négy naptári hónapra vonatkozó keresete, jövedelme havi átlagánál, és
- d) táppénzben, baleseti táppénzben nem részesül.

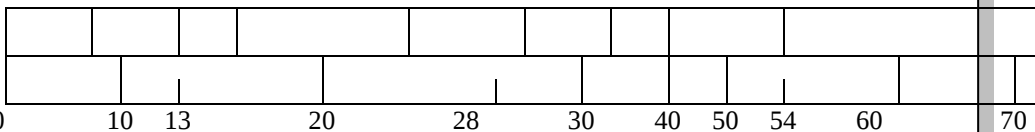
* A rokkantságot kifejező orvosi és jogi feltételek közé az eddigi 67 %-os **munkaképesség-csökkenés** helyére az 50-79 %-os **egészségkárosodás** került. A régi és az új értékelési rendszer kölcsönös megfeleltetésének, együttes alkalmazásának alapvető elvei a következők:

- Az *össz-szervezeti egészségkárosodás* fogalma felváltotta a régebben használt, *általános munkaképesség-csökkenés* fogalmat.
- A 80%-ot elérő vagy az azt meghaladó össz-szervezeti egészségkárosodás megfelel a korábbi rendszerbeli 100%-os munkaképesség- csökkenésnek.
- Az 50-79%-os mértékű össz-szervezeti egészségkárosodás a 67%-os vagy ezt meghaladó általános munkaképesség- csökkenésnek felel meg.
- A közepes mértékű (számottevő), 25–49%-os össz-szervezeti egészségkárosodás lényegében megfelel a korábbi 30–50%-os általános munkaképesség- csökkenésnek.

Az egészségkárosodás és az általános munkaképesség-csökkenés értékeinek megfeleltetése

Általános munkaképesség-csökkenés

0 10 16 20 25 30 35 40 **50** 60 **67** 70 80

Össz-szervezeti egészségkárosodás

A rokkantsági nyugdíjhoz szükséges szolgálati idő életkoronként van meghatározva. Nyilvánvalóan egy fiatal korban bekövetkezett megrokkulás esetén nem lehet olyan hosszú szolgálati időt megkövetelni, mint annál, aki például közvetlenül az öregségi nyugdíjra jogosító korhatár betöltése előtt válik rokkanttá. A rokkantsági nyugdíj mértéke a megrokkulás időpontjában betöltött életkortól, a nyugdíj megállapításáig megszerzett szolgálati idő hosszától és a rokkantság fokától függ. A rokkantság fokának megfelelően:

- a III. rokkantsági csoportba tartozik az, aki rokkant, de nem teljesen munkaképtelen,
- a II. rokkantsági csoportba tartozik az, aki teljesen munkaképtelen, de mások gondozására nem szorul,
- az I. rokkantsági csoportba tartozik az, aki teljesen munkaképtelen, és mások gondozására szorul.

A szolgálati időre, a nyugdíj alapját képező keresetre - általában - az öregségi nyugdíjra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni (pl.: nettósítás, valorizáció, sávós degresszió).

Rehabilitációs járadék

2008. január 1-jétől új társadalombiztosítási nyugellátás került bevezetésre, amelynek fő célja az érintett személy munkavégző képességének helyreállítása, foglalkoztatásának elősegítése komplex rehabilitációs eljárás keretében. A rehabilitációs járadékról bár külön törvény rendelkezik, saját jogú nyugellátásnak minősül.

Rehabilitációs járadékra az jogosult, aki

- 50-79 %-os egészségkárosodást szenvedett és ezzel összefüggésben foglalkoztatásra rehabilitáció nélkül nem alkalmas és
- kereső tevékenységet nem folytat, vagy a keresete legalább 30 %-kal alacsonyabb az egészségkárosodást megelőző négy naptári hónapra vonatkozó jövedelme havi átlagánál, továbbá
- rehabilitálható, és
- az életkora szerint szükséges szolgálati időt megszerezte, és
- nem részesül egyéb társadalombiztosítási vagy munkanélküli ellátásban.

Az igényt a lakóhely szerint illetékes regionális **nyugdíjbiztosítási igazgatóságnál** kell előterjeszteni a rehabilitációs járadék, illetve a rokkantsági nyugdíj igénylésére rendszeresített nyomtatványon, vagy elektronikus úton.

Az egészségkárosodás mértékét, a szakmai munkaképességet és a rehabilitálhatóságot külön rehabilitációs szakértői szerv (bizottság) állapítja meg. Az ellátás megállapításáról az igénylő lakóhelye szerint illetékes regionális nyugdíjbiztosítási igazgatóság határozattal intézkedik, a járadékot a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság folyósítja. A folyósítás a rokkantsági nyugdíjra vonatkozó rendelkezések szerint történik.

Baleseti rokkantsági nyugdíj

A **2007. december 31-éig** hatályos szabályok szerint baleseti rokkantsági nyugdíjra az volt jogosult, aki munkaképességét hatvanhét százalékban túlnyomóan üzemi baleset vagy foglalkozási betegség következtében elvesztette és rendszeresen nem dolgozott, vagy keresete lényegesen kevesebb volt a megrokkulás előtti kereseténél.

A **2008. január elsejétől** hatályos szabályok szerint baleseti rokkantsági nyugdíjra az jogosult, aki

- a) túlnyomóan üzemi baleset vagy foglalkozási betegség következtében rokkant, és
- b) az egészségkárosodás következtében
 - ba) kereső tevékenységet nem folytat, vagy
 - bb) a keresete, jövedelme legalább 30 százalékkal alacsonyabb az egészségkárosodást megelőző négy naptári hónapra vonatkozó keresete, jövedelme havi átlagánál, és
- c) táppénzben, baleseti táppénzben nem részesül.

Baleseti rokkantsági nyugdíjra jogosult az is, akinek az egészségkárosodása szilikózis vagy azbesztózis miatt következett be, és az egészségkárosodás mértéke eléri a 40 százalékot, továbbá a fenti egyéb jogosultsági feltételeknek is megfelel.

Hozzá tartozói nyugellátások

- özvegyi nyugdíj
 - ideiglenes özvegyi nyugdíj
 - özvegyi nyugdíj
- árvaellátás
- szülői nyugdíj
- baleseti hozzátartozói nyugellátások
 - baleseti özvegyi nyugdíj
 - baleseti árvaellátás
 - baleseti szülői nyugdíj

Özvegyi nyugdíj

Özvegyi nyugdíjat a házastárs (ideértve a bejegyzett élettársat is), az elvált házastárs és az élettárs kaphat. Az élettársra és az elvált házastársra szigorúbb szabályok vonatkoznak!

Ideiglenes özvegyi nyugdíj fő szabályként a jogszerző halálától számított egy évig jár, annak akinek a házastársa öregségi, rokkantsági nyugdíjasként halt meg, vagy az öregségi, rokkantsági nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megszerezte. Az elhunyt jogán árvaellátásra jogosult, másfél évesnél fiatalabb gyermeket eltartó özvegynek az árva 18 hónapos életkorának betöltéséig jár az ideiglenes özvegyi nyugdíj. Fogyatékos vagy tartósan beteg gyermek esetén az ideiglenes özvegyi nyugdíj azonos feltétellel a gyermek harmadik születésnapjáig folyósítható.

Az ideiglenes özvegyi nyugdíj megszűnését követően özvegyi nyugdíjra az jogosult, aki házastársa halálakor:

- a reá irányadó öregségi nyugdíjra jogosító életkort betöltötte, vagy
- rokkant, vagy
- házastársa jogán árvaellátásra jogosult fogyatékkal élő, illetve tartósan beteg, vagy legalább két árvaellátásra jogosult gyermek ellátásáról gondoskodik.

Az özvegyi nyugdíj akkor is jár, ha az erre jogosító feltételek valamelyike

a) a házastárs 1993. március 1-je előtt bekövetkezett esetén az elhalálozástól számított tizenöt éven belül,

b) a házastárs 1993. február 28-a után bekövetkezett esetén az elhalálozástól számított tíz éven belül következik be.

Az ideiglenes özvegyi nyugdíj egyébként annak a nyugdíjnak az **60%-a**, amely az elhunytat öregségi nyugdíjként, rokkantsági nyugdíjként vagy baleseti rokkantsági nyugdíjként halála időpontjában megillette, vagy megillette volna.

Az ideiglenes özvegyi nyugdíj megszűnését követően járó özvegyi nyugdíj mértéke a saját jogú nyugellátásban nem részesülő, öregségi nyugdíjra jogosító korhatárt betöltött vagy rokkant özvegy esetén **60%-a**, saját jogú nyugellátásban részesülő, továbbá az elhunyt jogán két árvaellátásra jogosult gyermekről gondoskodó özvegy esetén **30%-a** annak a nyugdíjnak, amely az elhunytat öregségi vagy rokkantsági nyugdíjként a halál időpontjában megillette vagy megillette volna.

Az özvegyi nyugdíj az özvegy keresetére, saját jogú öregségi-, rokkantsági-, baleseti rokkantsági nyugdíjának összegére tekintet nélkül jár. Az özvegyi nyugdíjra való jogosultság megszűnik, ha az özvegy a reá irányadó öregségi nyugdíjra jogosító korhatár betöltése előtt házasságot köt. A rokkantság címén megállapított özvegyi nyugdíjra való jogosultság megszűnik, ha az özvegy már nem rokkant. Az árvaellátásra jogosult gyermek(ek) tartása címén megállapított özvegyi nyugdíjra jogosultság akkor szűnik meg, ha már egyik gyermeket sem illeti meg árvaellátás.

Árvaellátás

Árvaellátásra az a gyermek jogosult – ideértve a házasságban vagy az élettársi közösségben együtt élők egy háztartásában közösen nevelt, korábbi házasságból, élettársi együttélésből származó gyermeket is – akinek szülője a haláláig az öregségi, a rokkantsági nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megszerezte, vagy öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjasként halt meg. Az örökbefogadott gyermek vér szerinti szülője jogán árvaellátás nem jár kivéve, ha a gyermeket a vér szerinti szülő házastársa fogadta örökbe.

Árvaellátás jár a testvérnek és az unokának (ideértve a dédunokát és ükunokát is) is, ha őt az elhunyt saját háztartásában eltartotta, és a gyermeknek tartásra köteles és képes hozzátartozója nincs.

Az árvaellátás az árva tizenhatodik életévének betöltéséig jár. Ha az árva oktatási intézmény nappali tagozatán tanul, az árvaellátás a tanulmányok időtartamára, de legfeljebb huszonöt éves életkorának betöltéséig jár (Ha az árva jogosultságának a megszűnése előtt megrokkban, a rokkantság tartamára az árvaellátás életkorra tekintet nélkül megilleti.) Nem érinti az árvaellátásra való jogosultságot, ha az árva, vagy életben maradt szülője házasságot köt, vagy az árvát örökbe fogadják. Az árvaellátás annak a nyugdíjnak a **30 százaléká**, ami az elhunytat a halála időpontjában öregségi, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjként megillette, vagy megillette volna. **60 százalékos** mértékű árvaellátás jár annak a gyermeknek, akinek mindkét szülője meghalt, illetve, akinek életben levő szülője rokkant.

Szülői nyugdíj

Szülői nyugdíjra az a szülő jogosult, akinek gyermeke az öregségi, illetve a rokkantsági nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megszerezte vagy öregségi, rokkantsági nyugdíjasként halt meg, amennyiben:

- a szülő gyermekének a halálakor rokkant volt, vagy a hatvanötödik életévét betöltötte, és
- a szülőt a gyermek a halálát megelőzően egy éven át túlnyomó részben eltartotta.

E feltételek megléte mellett szülői nyugdíjra jogosult az a nevelőszülő is, aki a nevelt gyermeket tíz éven át eltartotta. Annak a szülőnek, aki gyermeke halálakor nem volt rokkant, szülői nyugdíj csak abban az esetben jár, ha az elhalálozástól számított tíz éven belül megrokkann és tartásra köteles és képes hozzátartozója nincs.

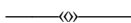
A hatvanötödik életévét betöltő szülőt orvosi vizsgálat nélkül is rokkantnak kell tekinteni a szülői nyugdíjra jogosultság szempontjából. A szülői nyugdíjra vonatkozó rendelkezéseket a nagyszülőre és unokára is megfelelően alkalmazni kell.

Baleseti hozzátartozói nyugellátás

Baleseti hozzátartozói nyugellátás a hozzátartozónak akkor jár, ha a sérült üzemi baleset vagy foglalkozási betegség következtében halt meg. A baleseti rokkantsági nyugdíjas hozzátartozóit megilleti a baleseti hozzátartozói nyugellátás akkor is, ha a nyugdíjas nem az üzemi baleset következtében halt meg.

A baleseti sérült hozzátartozóit a baleseti nyugellátás megilleti akkor is, ha a sérült a baleseti táppénz folyósításának a tartama alatt halt meg ugyan, de nem az üzemi baleset következtében, amennyiben vélelmezhető, hogy életben maradása esetén baleseti rokkantsági nyugdíjra lett volna jogosult.

Hozzátartozói nyugellátásként ideiglenes özvegyi nyugdíj, ennek megszűnése után özvegyi nyugdíj, árvaelátás, szülői nyugdíj állapítható meg az erre vonatkozó szabályok szerint, azzal az eltéréssel, hogy a hozzátartozót a baleseti hozzátartozói nyugellátás a jogszervő szolgálati idejére tekintet nélkül megilleti. S miután a baleseti rokkantsági nyugdíj önmagában is sokkal kedvezőbb, mint a rokkantsági nyugdíj, a baleseti hozzátartozói nyugellátások is kedvezőbbek, mint a nem üzemi baleseten alapuló.

Ebben a fejezetben csak a nyugdíjrendszert, illetve a nyugdíjasokat érintő **legfontosabb újdonságokról** számolunk be. További információk a gyakran ismételt kérdésekre adott válaszokban található.

Ez a fejezet a következő módosító jogszabályok alapján készült:

- a Kormány válságkezelő programja alapján elfogadott 2009. évi XL. törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény módosításáról,
- 2009. évi LVI. törvény a Ket. módosításáról,
- 2009. évi LXXVII. törvény a közteherviselés rendszerének átalakítását célzó törvényt módosításokról,
- 2009. CXVII. törvény a 2009. évi költségvetési törvény módosításáról
- 2009. évi CXXVII. törvény a Tny. módosításáról,
- 2009. CXXX. törvény a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetéséről,
- 2009. évi CLVII. törvény a rehabilitációs járadékról szóló 2007. évi LXXXIV. törvény módosításáról,
- 164/2009. Korm. rendelet a TnyR és az ONYF-ről szóló rendeletet módosításáról,
- 266/2009. (XII.1.) Korm. rendelet a TnyR. módosításáról
- 283/2009. (XII. 11.) Korm. rendelet a korengedményes nyugdíjba vonulás lehetőségének meghosszabbításáról
- 287/2009. (XII. 15.) Korm. rendelet a nyugellátások és a baleseti járadék emeléséről,
- 309/2009. (XII. 28.) Korm. rendelet az egészségkárosodott személyek szociális járadékairól szóló 387/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet módosításáról.

A szövegben használt jogszabály-rövidítések

- Tny.: a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény
TnyR.: a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet
Tbj.: a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény
Rjtv.: a rehabilitációs járadékról szóló 2007. évi LXXXIV. törvény
Szt.: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény
Ket.: a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény

I. Fontosabb aktualitások		
1.	Éves nyugdíjmelés	19
2.	Nyugdíjminimum	19
3.	Járadékmértékek és járulékalap. Járulékfizetés alsó és felső határa	20
4.	A karkedvezményes nyugdíjazás új szabályai	21
5.	A korengedményes nyugdíj szabályainak változása	22
6.	A korhatár alatti nyugdíjasok munkavégzési korlátozásai	23
	6.1. Előrehozott, korengedményes, szolgálati stb. nyugdíjasok korlátozása	23
	6.2. Rehabilitációs járadékban részesülők korlátozása	25
	6.3. Rokkantsági nyugdíjban részesülők korlátozása	25
	6.4. Rendszeres szociális járadékban részesülők korlátozása	27
	6.5. Bejelentési kötelezettség	28
7.	Megmarad a résznyugdíj	28
8.	Az öregségi nyugdíj alapja és a degresszió	28
9.	Szépkorúak jubileumi köszöntése és juttatása	29
10.	Új nyugdíjfolyósítási időpontok	30
II. A 2009. évi XL. törvényben szereplő módosítások		
11.	A nyugdíjkorrekciós törvény változásai	30
12.	A 13. havi nyugdíjjal kapcsolatos változások és a nyugdíjprémium	32
13.	A nyugdíjmelés új módszere, a sávós nyugdíjindexálás	32
14.	A biztosítási jogviszony kötelező megszüntetése a nyugdíj igénylésekor	33
15.	Fokozatos korhatáremelés	34
III. A 2009. évi LVI. törvényben (Ket.-novella) szereplő módosítások		
16.	0,5%-os nyugdíjmelés számítása	38
17.	A külföldi kereset figyelembe vétele	38
18.	A rehabilitációs járadékban részesülőket érintő fontosabb változások	39
19.	Határidő-számítás naptári nap helyett munkanapban	39
20.	Jogorvoslat és döntés-felülvizsgálat	40
IV. A 164/2009. Korm. rendelet legfontosabb újdonságai		
21.	A méltányossági nyugdíjmelés és az egyszeri segély változása	40
22.	A Nyugdíjbiztosítási Jogorvoslati Igazgatóság létrehozása	41

I. Fontosabb aktualitások

1. Éves nyugdíjmelés (Tny. 62. §)

Aktuális mértékét a nyugellátások és a baleseti járadék emeléséről szóló 287/2009. (XII. 15.) Korm. rendelet tartalmazza, amely 2010. január elsejétől hatályos.

Az ebben foglaltak szerint **2010. január elsejétől 4,1 százalékkal kell emelni** a 2010. január elsejét megelőző időponttól megállapított öregségi nyugdíjat (ideértve a bányásznyugdíjat, a korengedményes nyugdíjat, az egyes művészeti tevékenységet folytatók nyugdíját és a szolgálati nyugdíjat is), a rokkantsági nyugdíjat, a baleseti rokkantsági nyugdíjat, rehabilitációs járadékot, özvegyi és szülői nyugdíjat, árvaellátást, valamint a baleseti hozzátartozói nyugellátásokat. Ugyancsak 4,1 %-kal emelkedik a baleseti járadék összege is. A saját jogú nyugellátás és az özvegyi nyugdíj új együttfolyósítási összeghatára: 69.730 Ft.

A januári nyugdíjmelésnél idén először alkalmazták a 2009. XL. törvényben megjelent **új nyugdíjmelési módszert**, amely az addigi svájci indexálást váltotta fel. Január elsejétől az emelések mértékének meghatározásakor a gazdasági növekedésre is figyelemmel kell lenni. 2010-ben a GDP növekedés várható mértéke nem haladja meg a 3 %-ot, ezért a fogyasztói árnövekedés tervezett mértékének megfelelően 4,1 %-kal kell a nyugdíjakat emelni. A fogyasztói árnövekedés tervezett mértékét a költségvetési törvény határozza meg. ((2009. CXXX. tv. 70. § (2)).

Idén sem született új rendelet a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről, így azok mértékét továbbra is a legutóbbi, a 242/2008. (X.1.) Korm. rendelet szabályozza. Így tehát 2010. január elsejétől nem emelkedik az átmeneti járadék, a rendszeres szociális járadék, a rokkantsági járadék, a központi szociális segély, a házastársi pótlék összege, az egyes kárpótlási ellátások, valamint a nemzeti helytállásért pótlék sem, továbbá a nyugdíjminimum összegéhez kapcsolt szociális ellátások (ápolási díj, gyes, stb.) összege sem.

2. Nyugdíjminimum

A nyugdíjminimum azok számára nyújt kedvezőbb nyugdíjszámítást, akiknek a nyugdíj alapjául szolgáló béridőszakban az átlagkeresete eléri a nyugdíjminimum összegét, illetve az alatti, mert ők az átlagkeresetüket kapják nyugdíjként. Az átlagkeresetnek ilyen esetben tehát nem a szolgálati idő szerinti mértéke jár, amely rövid szolgálati idő mellett alacsony is lehet. A nyugdíjminimumra vonatkozó előírás csak az öregségi és (baleseti) rokkantsági teljes nyugdíj, továbbá az árvaellátás megállapítása esetén érvényesül.

Havi nyugdíjminimumok 2010-ben

2009. január 1-jétől törvényi felhatalmazás alapján a nyugdíjminimumok emeléséről a kormány dönt. Nem szűnik meg a nyugdíjminimum, de 2010-ben sem emelkedik. Kivétel az egyesítési összeghatár, amely azon özvegyek saját jogú és özvegyi nyugdíjának együtt folyósíthatóságára vonatkozik, akik még 1998 előtt szereztek jogot özvegyi nyugdíjra, és

kedvezőbb számukra az e határig – 2010-ben 69.730 Ft – folyósított két ellátás, mintha a saját jogú nyugdíjuk mellett csak a házastársuk nyugdíjának 30 %-át kapnák.
(Tny 101. § (1) f) amelyet a 2009. évi LVI. törvény 418. § (13) bekezdése módosított.)

Öregségi nyugdíj	28 500 Ft
Rokkantsági nyugdíj	
III. rokkantsági csoport	28 500 Ft
II. rokkantsági csoport	29 800 Ft
I. rokkantsági csoport	30 850 Ft
Baleseti rokkantsági nyugdíj	
III. rokkantsági csoport	28 600 Ft
II. rokkantsági csoport	30 000 Ft
I. rokkantsági csoport	31 000 Ft
Árvaellátás	24 250 Ft

3. Járulékmértékek, járulékalap és a járulékfizetés felső határa (Tbj. 19. §)

A foglalkoztatók, az egyéni és társas vállalkozók a biztosított – járulékalapot képező – jövedelme után 27 % **társadalombiztosítási járulék** fizetésére kötelezettek, ebből

1. a nyugdíjbiztosítási járulék 24 százalék,
2. az egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulék 3 százalék, melyből
 - 1,5 % természetbeni egészségbiztosítási járulék
 - 0,5 % pénzbeli egészségbiztosítási járulék és
 - 1% a munkaerőpiaci járulék

A biztosított nyugdíjjárulék, valamint egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulék fizetésére kötelezett.

Az egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulék 7,5%, ami 4% természetbeni és 2% pénzbeli egészségbiztosítási járulékból, valamint 1,5% munkaerőpiaci járulékból áll.

A biztosított által fizetendő nyugdíjjárulék mértéke

a) kizárólag a társadalombiztosítási nyugdíj hatálya alá tartozó biztosított esetében 9,5 %,
b) magánnyugdíjpénztár tagja esetében 1,5 %, (a fennmaradó 8 % tagdíjként a magánnyugdíjpénztárt illeti.) A saját jogú nyugdíjas foglalkoztatott, valamint a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni és társas vállalkozó magán-nyugdíjpénztári tagsága esetén is 9,5 % nyugdíjjárulékot fizet.

A kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozó, a kiegészítő tevékenységet folytató társas vállalkozó után a társas vállalkozás, valamint a más formában járulékfizetésre nem kötelezett személy által fizetendő **egészségügyi szolgáltatási járulék** havi összege 4950 forint.

A foglalkoztató és az egyéni vállalkozó által fizetendő **korkedvezmény-biztosítási járulék** mértéke 13 százalék. (2010-ben a foglalkoztatónak a 13 % mértékű járuléknak a 75 %-át, 9,75 %-ot kell megfizetnie, a többit a költségvetés átvállalta.)

A fenti járulékokat a járulékalapot képező jövedelem alapján kell megfizetni. A járulékalapot képező jövedelmet a Tbj. szabályozza a 4. § k) pontjában. A 2010. január elsejétől hatályos szöveg szerint:

Járulékalapot képező jövedelem:

1. a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja tv.) szerinti, az összevont adóalapba tartozó, az önálló és nem önálló tevékenységből származó bevételből az adóelőleg-alap számításnál figyelembe vett jövedelem, ideértve az Szja tv.-ben szabályozott kis összegű kifizetésből származó jövedelmet is, továbbá az Szja tv. 69. §-a szerinti természetbeni juttatás adóalapként megállapított értékének személyi jövedelemadóval növelt összege [ide nem értve az Szja. tv. 69. §-ának (10) bekezdése szerinti üzleti ajándék, reprezentáció címén adott terméket és nyújtott szolgáltatást], a munkavállalói érdekképviselőt ellátó szervezet részére levont (befizetett) tagdíj, a tanulószerveződésben meghatározott díj, a hivatásos nevelőszülői díj, a felszolgálási díj, a vendéglátó üzlet felszolgálójaként a fogyasztótól közvetlenül kapott borraavaló (a továbbiakban: borraavaló),
2. az 1. alpont szerinti jövedelem hiányában a munkaszerződésben meghatározott személyi alapbér, illetőleg ha a munkát nem munkaviszony, hanem munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében végzik, a szerződésben meghatározott díj; az ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszony alapján fizetett ösztöndíj.

A járulékfizetés felső és alsó határa

2010. január elsejétől évi **7 453 300 Ft-ra**, vagyis napi **20 420 Ft-ra** nőtt a nyugdíjjárulékfizetés felső határa. (2009. CXXX. tv. (Ktsv. tv.) 70. § (1) és a Tbj 24. § (2))

2010. január elsejétől a főállású egyéni és társas vállalkozóknak **a tevékenységükre jellemző kereset** után kell járulékot fizetniük (eddig a minimálbér kétszerese volt az alsó határ). Amennyiben a vállalkozó tényleges jövedelme ettől a piaci viszonyokat tükröző díjazástól eltér, akkor a tényleges jövedelme, de legalább a minimálbér alapulvételével kell járulékot fizetnie, azt azonban a bevallásában be kell jelentenie az adóhatóságnak. (Tbj. 4.§ q))

4. A korkedvezményes nyugdíjazás aktualitásai

A **2006. évi CXIX. törvény** a korkedvezményes nyugdíjazás új szabályaival összefüggésben – 2007. január 1-jei hatállyal – módosította a Tny-t. A törvénymódosítás a 2007-2010-es időszakra a korkedvezményes idő szerzésére vonatkozó munkaköri feltételeket – a legfontosabb szabályokat az eddigi kormányrendeleti szintről törvényi szintre emelve – lényegében változatlanul hagyta; kimondva, hogy a 2011. január 1-jével

kezdődő időszakra vonatkozóan a korekedvezményre jogosító feltételek meghatározásáról külön törvény rendelkezik.

Ugyanakkor a korekedvezmény-biztosítási járulékkal kapcsolatos új, már 2007. január 1-jétől hatályos feltételét a Tbj. módosítása rögzíti. Eszerint ekkortól a munkáltatónak 13 %-os mértékű külön **korekedvezmény-biztosítási járulékot** kell fizetnie a korekedvezményes munkakörben dolgozó biztosított által e munkakörben elért kereset után. Ezt a járulék-fizetési kötelezettséget a központi költségvetés 2007-ben 100, 2008-ban 75, 2009-ben 50, **2010-ben pedig 25 %-os mértékben átvállalja.**

5. A korengedményes nyugdij szabályainak változása

A korengedményes nyugdíjjogosultság feltételeit szabályozó 181/1996. (XII. 6.) Korm. rendeletet módosította a 283/2009. (XII. 11.) Korm. rendelet, amely megváltoztatva néhány szabályt, és újabb feltételek bevezetésével meghosszabbította a korengedményes nyugdíjazás lehetőségét.

A hatályos rendelkezések alapján a korengedményes nyugdíj megállapítását és folyósítását továbbra is a munkáltató és a munkavállaló között létrejött megállapodás alapozza meg

A korengedményes nyugdíj a nyugdíjkorhatár betöltése előtt 5 évvel vehető igénybe, s a foglalkoztatónak a nyugdíj összegét az előrehozott öregségi nyugdíjkorhatárig kell megfizetnie. A nyugdíj megállapítása, összegének kiszámítása során az előrehozott, illetve a csökkentett előrehozott öregségi nyugdíj szabályait kell alkalmazni. Az előrehozott öregségi nyugdíjhoz legalább 40 év, a csökkentett előrehozott öregségi nyugdíjhoz legalább 37 év szolgálati idő szükséges. A férfiak közül az 1950-ben születettek a 60. életévük betöltéséig – ekkortól előrehozott öregségi nyugdíjra jogosultak – és az 1951, 1952-ben születettek, a nők közül az 1952-es születésűek vehetik igénybe a korengedményes nyugdíjat a fenti szabályok alapján. A nők esetében figyelemmel kell lenni arra, hogy az előrehozott öregségi nyugdíjkorhatáruk 59 év, ezért, a foglalkoztatónak eddig kell megfizetnie a nyugdíj összegét.

Az 1953-as születésűek külön feltételekkel vehetik igénybe a korengedményes nyugdíjat. Az ő nyugdíjkorhatáruk már 63 év lenne, a férfiak tehát 2010-ben 57 évesen nem 5, hanem 6 évvel a korhatáruk előtt mehetnek nyugdíjba. A nők esetében szintén 6 évvel korábbi nyugdíjba vonulási lehetőséget jelent a korengedmény, de az ő számukra a korhatáremelésről szóló jogszabály is tartalmaz kedvezményt, mert az 1953-as az utolsó korosztály, amely 59 évesen jogosult előrehozott öregségi nyugdíjra.

Az 1953-as születésűek tekintetében a foglalkoztatói terhek a következők. A foglalkoztatónak nem csak a nyugdíj összegét, hanem a korengedményes nyugdíj megállapításának első évében irányadó januári nyugdíjemelés mértéke szerint számított összeget is meg kell fizetni a fizetési kötelezettség hónapjaira. A foglalkoztatónak a 2010. január 1-jétől hatályos korhatár szerint megállapított előrehozott korhatárig kell a nyugdíj

összegét megfizetni. Az 1953-ban született férfi esetében a korhatár 63 év, az előrehozott korhatár 61 év, tehát 57 éves kortól 61 éves korig, vagyis 4 évre kell megfizetni az emeléssel növelt nyugdíjösszeget. Az 1953-as nők korhatára szintén 63 év, de az ő előrehozott korhatáruk 59 év, tehát az 57 éves nőknek 59 éves koráig, vagyis két évre kell megfizetni az emeléssel növelt nyugdíjösszeget.

A megállapodás azzal a munkavállalóval köthető meg, aki 2010. december 31-ig az előírt életkort betölti és a szükséges szolgálati időt megszerzi. **A megállapodást 2010. december 31-ig az illetékes nyugdíjbiztosítási szervhez be is kell nyújtani.** Az új szabályozás tartalmazza a vállalkozói körben a visszafoglalkoztatás tilalmát.

A foglalkoztató a munkavállalóval tervezett megállapodás megkötése előtt 30 nappal a regionális munkaügyi központnak köteles bejelenteni a korengedményes nyugdíjazás szándékát. A munkaügyi központ a bejelentés kézhez vételétől számított 20 napon belül értesíti a munkáltatót, hogy tud-e megfelelő munkahelyet felajánlani a munkavállalónak. A foglalkoztató és a munkavállaló ezt követően állapodhat meg a korengedményes nyugdíjazásról.

/181/1996. (XII. 6.) és 283/2009. (XII. 11.) Korm. rendelet/

6. A korhatár alatti nyugdíjak munkavégzési korlátozásai

6.1. 2008-tól az előrehozott öregségi nyugdíj igénybevételének feltétele a biztosítás alapjául szolgáló jogviszony (pl. a munkaviszony) megszüntetése. A vállalkozói körben a jogviszony átalakul kiegészítő tevékenységet folytató vállalkozói jogviszonnyá. Aki előrehozott, illetve csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjra már 2008. január 1-je előtt jogosultságot szerzett, annak a nyugellátás megállapításához a biztosítással járó jogviszonyát nem kell megszüntetni.

Ha a megszüntetett jogviszony helyébe egy új jogviszony lép, akkor arra már új szabályok vonatkoznak. E szabályok lényege, hogy mindazoknak, akik a rájuk irányadó korhatár betöltése előtt öregségi nyugdíjasként, ideértve

- az **előrehozott** ill. csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjat,
- a **korkedvezményes** nyugdíjat,
- a **korengedményes** nyugdíjat,
- a **bányásznyugdíjat** és
- az ún. **művésznyugdíjat**,
- az **országgyűlési képviselők** nyugdíját,
- a **polgármesterek** nyugdíját, továbbá
- a rájuk vonatkozó - külön törvény szerinti - eltérő nyugdíjkorhatárra vonatkozó szabályokra figyelemmel, a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak **szolgálati nyugdíját** is,

keresőtevékenységet folytatnak, bizonyos nagyságú munkajövedelem megszerzése után a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság **szünetelteti a saját jogú nyugdíj folyósítását.** A

szüneteltetés alatt az érintett nyugdíjasnak minősül, tehát járnak neki az utazási és egyéb kedvezmények. A szüneteltetés alatti nyugdíjemelést az ellátás újbóli folyósításának idejétől kapja meg.

A nyugdíjas a szüneteltetés időszakában a Tbj. 25.§-a alapján 9,5 % nyugdíjjárulék, továbbá 4 % természetbeni és 2 % pénzbeli egészségbiztosítási **járulék fizetésére kötelezett.**

A rendelkezések szerint az egyes naptári éveket külön-külön kell vizsgálni. A nyugdíjas minden évben rendelkezik egy éves „keretösszeggel”, amely az év első napján érvényes minimálbér 18-szorosa **(2010-ben 1.323.000 Ft)**. Mindaddig, amíg az adott évi (nyugdíj-járulékalapot képező) keresete ezen keretösszezen belül marad, keresete mellett a nyugdíjat is korlátozás nélkül felveheti. Ha azonban keresete meghaladja a keretösszeget, a következő hónaptól az év végéig nyugdíját szüneteltetni kell. (Ha a keretösszeg túllépésére decemberben kerül sor, a decemberi nyugdíjat vissza kell fizetni.) E korlátozás megszűnik az öregségi nyugdíjkorhatár betöltésekor.

A keretösszegbe csak a nyugdíjazás utáni keresetek számíthatók be, évközi nyugdíjazás esetén a még **aktív korú keresetek nem csökkentik a keretösszeget.** Az évközi nyugdíjazás esetén az évből még hátralévő időszakra a keretösszeget nem kell arányosítani, a fennmaradó időben a **teljes éves keretösszeg kihasználható.**

Ha az érintett járulékköteles keresete a tárgyévben elérte az éves maximumot, azt 10 munkanapon belül a folyósítási törzsszámba hivatkozással be kell jelentenie a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságnak, s az a keresetmaximum elérését követő hónaptól szünetelteti a nyugdíjat. A bejelentési kötelezettség elmulasztása esetén a nyugdíjas az esetleges jogalap nélkül kifizetésre kerülő ellátás teljes összegének visszafizetésére kötelezhető.

Pl. ha az 1950. december 31-én született nő 2007. december 31-el előrehozott öregségi nyugdíjba ment, 2012. december 31-én tölti be az öregségi nyugdíjkorhatárt, bármennyit kereshet, a nyugdíja folyósítását nem kell korlátozni.

Az 1951. január 1-jén született nő legkorábban 2008. január 1-jétől lehetett előrehozott öregségi nyugdíjas. Ha dolgozik, és keresete eléri a minimálbér 18-szorosát, bejelentési kötelezettsége van, és szüneteltetni kell a nyugdíja folyósítását. Ha a kereseti határt júliusban lépi túl, s augusztustól megszűnik a munkalehetősége, akkor is csak januártól folyósítják újra a nyugdíját. Ha kereseti korlátot december hónapban lépi túl, a decemberi nyugdíját kell visszafizetnie, és a szüneteltetésre nem kerül sor. A példában szereplő 1951-es születésű nő 2013-ban tölti be a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt, addig a kereseti korlátra figyelemmel kell lennie, a korhatár betöltése után bármennyit kereshet, a nyugdíja folyósítását nem kell szüneteltetni. /Tny. 83/B. §/

Mindazokra, akik 2007. december 31-én már saját jogú nyugdíjasok voltak, a nyugdíj és a kereset együttes igénybevételére vonatkozó fenti korlátozás, a korábbi

jogszabálytól eltérően 2010. január 1-jétől sem lép életbe, tehát ők a továbbiakban is korlátozás nélkül végezhetnek keresőtevékenységet. (2009. évi CXVII. törvény 1§ (1))

6.2. A rehabilitációs járadékban részesülők munkavégzésére vonatkozó szabályok

Kereseti határ a megállapításkor (2007. évi LXXXIV. tv. 3.§ (1) ab))

Az igénylő a jogosultság megállapításakor kereső tevékenységet nem folytathat, csak ha a keresete legalább 30%-kal alacsonyabb az egészségkárosodást megelőző négy naptári hónapra vonatkozó jövedelme havi átlagánál.

Kereseti határ a folyósítás alatt (2007. évi LXXXIV. tv. 13.§ (1) e))

A járadék összegét

- 50%-kal csökkenteni kell, ha a járadékos 3, és
- meg kell szüntetni, ha 6

egymást követő hónapra vonatkozó - adóval és járulékokkal csökkentett - keresetének, jövedelmének havi átlaga meghaladja a rokkantsági nyugdíj alapját képező havi átlagkereset összegének 90 százalékát, illetve annak a megállapítást követően a rendszeres nyugdíjemelések mértékével növelt összegét, de legalább a minimálbér összegét. Ez tehát azt jelenti, hogy a minimálbért mindenképpen megkeresheti, sőt többet is, ha az a nyugdíjalap 90%-át (illetve emelt összegét) nem haladja meg.

A járadékban részesülő személyt bejelentési kötelezettség terheli, ha kereső tevékenységet folytat, vagy keresete, jövedelme megváltozott.

A keresetre, jövedelemre vonatkozó feltételek fennállásának ellenőrzése érdekében a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv az állami adóhatóságtól kap adatokat.

A rehabilitációs járadékban részesülő feketén történő foglalkoztatásának következményei

Amennyiben a rehabilitációs járadékban részesülő foglalkoztatására az ehhez szükséges jognyilatkozat (pl. munkaszerződés) hiányában került sor, a folyósítást 3 hónap időtartamra szüneteltetni kell. Ezt követően, ismételt jogsértés esetén megszűnik a rehabilitációs járadékra való jogosultság.

6.3 A rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíjban részesülők munkavégzésének szabályai

A 2007. december 31-én rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban részesülő személyeknél a nyugellátásnak a kereső tevékenység miatti megszüntetésére **2008. december 31-éig** még a régi szabályok voltak alkalmazandók, vagyis a 2008. december 31-éig terjedő időszakban csak akkor kellett a rokkantsági nyugdíjat megszüntetni, ha a nyugdíjas már nem volt rokkant, vagy rendszeresen dolgozott és keresete négy hónap óta lényegesen nem volt kevesebb annál a keresetnél, amelyet a megrokkulás előtti munkakörében rokkantság nélkül elérhetett volna.

A 2007. december 31-én már rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban részesülőkre 2009. január elsejétől megváltozott szabályok vonatkoznak. Eszerint az öregségi nyugdíjkorhatár alatti III. csoport szerinti rokkantsági nyugdíjas jogosultsága megszűnik, ha már nem rokkant, vagy a havi nettó (adóval és járulékokkal csökkentett) jövedelme 6 hónap átlagában meghaladja a rokkantsági nyugdíja alapját képező havi átlagkeresete kilencven százalékát, illetve annak a megállapítást követően a rendszeres nyugdíjemelések mértékével növelt összegét, de legalább a minimálbér összegét.

A nyugdíj alapjául szolgáló átlagkereset nyugdíjemelésekkel növelt összegének kiszámítása komoly gondot okozott és ezáltal jogbizonytalanságot eredményezett. Ezért egy újabb jogszabály (2009. évi LVI. tv.) 2009.07.01-től a kereseti korlátot a nyugdíj összegéhez kötötte. Továbbra is hat egymást követő havi keresetet kell vizsgálni, de már a bruttó keresetek átlaga nem haladhatja meg a rokkantsági nyugdíj összegének kétszeresét és a minimálbért. Itt is igaz tehát az, hogy a minimálbért mindenképpen megkeresheti, sőt többet is, ha az a nyugdíj kétszeresét nem haladja meg. Pl. 35 ezer Ft-os rokkantsági nyugdíj kétszerese 70 eFt, a rokkantsági nyugdíjas legfeljebb a minimálbért, 73 500 Ft-ot keresheti. Ha a rokkantsági nyugdíj 60 eFt, akkor legfeljebb 120 eFt-ot kereshet.

A keresetek vizsgálatakor a külföldi kereseteket is figyelembe kell venni.

Jelentős változás, hogy az előző módszernél a nettó (adóval és járulékokkal csökkentett) jövedelmet kellett vizsgálni, most azonban a nyugdíj kétszeresét a 6 havi **bruttó** kereset átlaga nem haladhatja meg. (416. § (6)-(7))

A rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra jogosultság nem szűnik meg, ha a folyamatos kereső tevékenység a hat hónapot nem éri el. (TnyR. 24. § (2))

Az új szabályozás is azokra a III. csoportba tartozó, tehát 50-79 százalékos mértékben egészségkárosodott rokkantsági / baleseti rokkantsági nyugdíjasokra vonatkozik, akik a 62. életévüket, illetőleg – a 2009. évi XL. törvény rendelkezései szerinti – irányadó nyugdíjkorhatárukat még nem töltötték be.

A rendelkezéseket a törvény hatályba lépését, azaz 2009. július 1-jét követően szerzett keresetre, jövedelemre kell alkalmazni. A szabályozás nem csak a 2008. január 1-jét megelőző időponttól megállapított rokkantsági nyugdíjban részesülőkre vonatkozik, hanem valamennyi nyugdíjkorhatár alatti, III. csoportos rokkantsági nyugdíjasra.

A kereseti korlát túllépése esetén **nem szüneteltetni kell a nyugdíj folyósítását, hanem a nyugdíjjogosultságot kell megszüntetni.** A nyugdíjfolyósító szerv határozatban intézkedik a rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíj kereseti korlát túllépés miatti megszüntetéséről a korlát túllépésének megállapítását követő hónap első napjától. (TnyR.24. § (3)). **A megszüntetett rokkantsági nyugdíj nem éled fel,** ha pl. már nincs

keresete a rokkantnak, hanem teljesen új eljárás keretében újra el kell végeznie az orvosi bizottságnak az egészségkárosodás mértékének vizsgálatát, meg kell állapítani, hogy az érintett személy rehabilitálható-e.

Fontos újdonság, hogy a jogszabály-módosítások nyomán 2009. január elsejétől **az I. és II. csoportos rokkantak munkavégzési korlátozása megszűnt** tehát ettől az időponttól korlátozás nélkül vállalhatnak munkát.

A rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíjas feketén történő foglalkoztatásának következményei

Ha a rokkantsági nyugdíjas 2008. január 1-jétől keresőtevékenységet a foglalkoztatásra irányuló jogviszony létesítéséhez szükséges jognyilatkozat (pl. munkaszerződés) hiányában végez, a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv soron kívüli felülvizsgálatot rendel el, amelynek keretében el kell végezni az érintett személy komplex minősítését. A felülvizsgálat, illetve a komplex minősítés időtartamára a rokkantsági nyugdíj folyósítását fel kell függeszteni. Amennyiben a felülvizsgálat során megállapítható, hogy a jogosultsági feltételek továbbra is fennállnak, a rokkantsági nyugdíjat a felfüggesztés időpontjától kezdődően folyósítani kell. A jogosultsági feltételek hiányában a rokkantsági nyugdíjat meg kell szüntetni.

A 2007. december 31-én rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban részesülő személyeknél is már 2008. január 1-jétől alkalmazandó a fekete munkára vonatkozó, a Tny. 36/D (2) és 36/G.§ (2) bekezdésekben foglalt előírás. (Rjtv. 30.§ (6))

6.4. Az átmeneti járadékban, rendszeres szociális járadékban, bányász dolgozók egészségkárosodási járadékában részesülőket érintő munkavégzési korlátozások

2008. január elseje után megállapított járadékok esetén

Az átmeneti járadékra, a rendszeres szociális járadékra és a bányász dolgozók egészségkárosodási járadékára való jogosultság megszűnik, ha a járadékos keresőtevékenységet folytat és hat egymást követő hónapra vonatkozó keresetének, jövedelmének havi átlaga meghaladja a minimálbér összegének 80%-át.

A járadékot a megszüntetési ok megállapítását követő hónap első napjától kell megszüntetni. A járadékra való jogosultság a újból megállapítható, ha a jogosultsági feltételek ismételten fennállnak. A járadék újbóli megállapítása iránti igényt a jogosultsági feltételek ismételt fennállásától számított 24 hónapon belül lehet benyújtani. A határidő elmulasztása jogvesztő (387/2007. (XII.23.) Korm. rendelet 17. § (1) e); 17. § (6); 18. §.).

2008. január elseje előtt megállapított járadékok esetén

A keresőtevékenységből származó kereset mértéke miatti megszüntetésére **2010. december 31-éig** a 2007. december 31-én hatályos rendelkezéseket, azt követően a fenti ismertetett rendelkezéseket kell alkalmazni. (387/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet 22. § (7)) Tehát a már 2008 előtt megállapított járadékokra a korlátozások csak 2011. január

elsejétől alkalmazandók (a határidőt egy évvel kitolta a 309/2009. (XII. 28.) Korm. rendelet 3.§ (3) c) pontja).

A kereseti korlátra vonatkozó, 2007. december 31-én hatályos rendelkezések azonosak a rokkantsági nyugdíjasok munkavégzési korlátozására vonatkozó akkori rendelkezésekkel (ld. 6.3. cím alatt).

6.5. Bejelentési kötelezettség

A nyugellátásban részesülő személy tíz munkanapon belül köteles bejelenteni a nyugdíj-biztosítási igazgatási szervnek minden olyan tényt, adatot, körülményt, amely a nyugellátásra jogosultságát vagy a nyugellátás folyósítását érinti, így természetesen a kereseti korlát túllépését is. (Tny. 97.§ (5))

A nyugdíjfolyósító szerv a nyugdíj folyósításának szüneteltetéséről, újbóli folyósításáról, valamint a jogalap nélkül felvett nyugellátás visszafizettetéséről - a nyugellátásban részesülő személy bejelentése, illetve az állami adóhatóság által közölt éves keretösszegre vonatkozó összesített adatok alapján - hivatalból dönt. (Tny. 83/B. (2))

7. Megmarad a résznyugdíj

Az előzetes tervekkel ellentétben a 2007. évi CLVI. törvény rendelkezései nyomán továbbra is megállapítható lesz az öregségi résznyugdíj. A résznyugdíj intézményének megőrzése azt jelenti, hogy az is részesülhet nyugdíjban, aki nem szerezte meg az öregségi teljes nyugdíjhoz előírt legalább 20 év szolgálati időt, de legalább 15 évet elért és a nyugdíjkorhatárt (betöltötte). Ilyen az esetben azonban nincs minimum garancia, tehát nagyon alacsony nyugdíjak is keletkezhetnek. Változatlanok maradtak a rokkantsági résznyugdíjra vonatkozó szabályok is.

8. Az öregségi nyugdíj alapja és a depresszió

A depresszió azt jelenti, hogy a nyugdíj alapját képező – jogszabályban meghatározott módszerrel kiszámított – havi átlagkeresetet egy bizonyos összeg felett csak korlátozott mértékben lehet figyelembe venni. 2010-ben – az 1997. évi törvénykezésnek megfelelően – tovább mérséklődik a kereset-beszámítás depressziója, melynek során tovább növekedtek a nyugdíjalapba beszámítható keresetek depresszív számításának „sávhatárai”. Az öregségi nyugdíj alapja 2010-ben is az 1988 és a nyugdíjazás időpontja közötti, valorizált nettó havi átlagkereset, amiből 2010-ben 289 ezer forint számítható be teljesen (ezelőtt e határösszeg 258 ezer forint volt), az azt meghaladó részből pedig továbbra is fokozatosan csökkenő hányad.

A 2010-ben hatályos szabályok szerint, ha a 2009. december 31-ét követő és 2011. január 1-jét megelőző időponttól megállapításra kerülő saját jogú nyugellátás alapját képező havi átlagkereset 289 000 forintnál több, akkor

- a) a 289 001-328 000 forint közötti átlagkereset kilencven százalékát,
- b) a 328 001-370 000 forint közötti átlagkereset nyolcvan százalékát,
- c) a 370 000 forint feletti átlagkereset hetven százalékát

kell a saját jogú nyugellátás megállapításánál figyelembe venni.
[266/2009. (XII. 01.) Korm. rendet 1. § és TnyR. 11/B. (2)]

A keresetet a kifizetés időpontjában hatályos jogszabályokban meghatározott egyéni járulékok összegével csökkenteni kell (nettókereset-számítás, úgy mint eddig, csak változó járulékfajtákkal és mértékekkel). Majd le kell vonni a személyi jövedelemadót is. Az szja számított alapja attól függ, mikori a jövedelem:

- 2010. január 1-jét megelőzően elért keresetek, jövedelmek esetén, a járulékokkal csökkentett összeg
- 2010. január 1-jét követően elért keresetek, jövedelmek esetén, a járulékokkal csökkentett összeg + a járulékokkal csökkentett összeg 27 %-a (vagyis az adóalap-kiegészítés, a „szuperbruttó”). (Tny. 13.§)

9. Szépkorúak jubileumi köszöntése és juttatása

2009. január 1-jétől - a 90., a 95. és a 100. életévüket betöltött, Magyarországon bejelentett lakóhellyel rendelkező magyar állampolgárok és a kormányrendeletben meghatározott további személyek személyes köszöntésre és az azzal járó okiratra, továbbá jubileumi juttatásra - jogosultak. A juttatás nem kapcsolódik a nyugdíjas státuszhoz.

A köszöntés és a jubileumi juttatás bevezetése 3 év alatt, fokozatosan, az alábbi ütemezéssel valósul meg:

- **2009-ben** a 100 évesek és a 100 év felettiek, vagyis az **1909-ben**, illetőleg az **azt megelőzően** született személyek részére 100 ezer forint,
- **2010-ben** a 95. életévüket betöltők és a 96-99. évesek, vagyis az **1915-ben**, illetőleg az **1911. és 1914. között** született szépkorúak részére 95 ezer forint, a 100. évesek, azaz az **1910-ben** született személyek részére 100 ezer forint,
- **2011-ben** a 90 és a 91-94 évesek, vagyis az **1921-ben**, illetőleg az **1917. és 1920. között** születettek részére 90 ezer forint, a 95. évesek, azaz az **1916-ban** született személyek részére 95 ezer forint, a 100. évesek, vagyis az **1911-ben** született szépkorúak részére 100 ezer forint

jubileumi juttatás kerül kifizetésre.

A jubileumi juttatás összege az átmeneti időszak után

- a 90. életév betöltésekor 90 000 forint,
- a 95. életév betöltésekor 95 000 forint,
- a 100. életév betöltésekor 100 000 forint.

A Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala (a továbbiakban: KEKKH) a szépkor betöltését megelőzően legalább 60 nappal - a lakóhelyén és a tartózkodási helyén - írásban keresi meg a szépkorú személyt, hogy a KEKKH által e célra rendszeresített és megküldött űrlapon jelentse be

- azt a laci címet, amelyen személyes köszöntés céljából elérhető, vagy amelyre ennek hiányában az okirat elküldhető;

- azt a laccímet vagy bankszámlaszámot, amelyre a jubileumi juttatás folyósítását kéri.

Az űrlapon rendelkezni kell arról, hogy a születésnap i köszöntés és a juttatás folyósítása érdekében hozzájárul-e, hogy a személyes adatait a végrehajtó szervek kezeljék.

Azokat a jubileumi juttatásra jogosulttá vált szépkorú személyeket, akik nem 90, 95, vagy 100 évesek, a KEKKH a jubileumi juttatásra való jogosultság esedékessége évét megelőző év november 1-jéig keresi meg. A jubileumi juttatást az adatátvételt követő 15 napon belül, de legkorábban az esedékesség évének januárjában folyósítja a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság. (255/2008.(X.21.) Korm. rendelet)

A szépkorúak jubileumi juttatása – a nyugdíjhoz hasonlóan – adóterhet nem viselő járandóság. (2009. évi LXXVII. törvény 2.§ (2) u))

10. A nyugdíjfolyósítás időpontja

A befolyó társadalombiztosítási járulékokkal történő összhang megteremtése szükségessé tette új nyugdíjfolyósítási időpontok meghatározását. Ennek érdekében a 266/2009. (XII.1.) Korm.rendelet 5.-sa beiktatta volna a TnyR-be a 74/A szakaszt, és ezzel **2010. július 1-től megváltozott volna a nyugdíjfolyósítás időpontját.**

Mivel a gyors bevezetés nehéz helyzetbe hozott volna számos kisnyugdíjast, az új kormány visszavonta e rendelkezést, így **továbbra is a hónap 12. napján fizetik ki a nyugdíjakat.**

Az eredeti intézkedés magyarázata az volt, hogy a járulékfizetési határidő tárgy hó 12. napja. Ekkor azonban már a pénzintézeteknél kellene lennie az összegnek, hogy a nyugdíjakat határidőre fizetni tudják. Így a MÁK-nak kell hiteleznie néhány napra az összeget, amely kamattemherrel jár. A kamatot a Nyugdíjbiztosítási Alapra terhelik, növelvén ezzel annak a hiányát. A helyzetet előbb-utóbb meg kell változtatni, de kellő előkészítés után.

II. A 2009. XL. törvényben szereplő módosítások

11. A nyugdíjkorrekciós törvény változásai

A nyugdíjak korrekciós célú emeléséről szóló 2005. évi CLXXIII. törvény következő lépése, hogy folytatódik a legnagyobb mértékben elmaradott 1992-1995-ös nyugdíjazási évjáratok nyugdíjmelése, másrészt emelésben részesülnek az 1999-et megelőzően saját jögon nyugdíjazottak közül az előző lépésekben nem érintett nyugdíjazási évjáratok. Az emelések megállapításáról és folyósításáról a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság hivatalból intézkedik.

Az **1988-90-es** évjáratok átlagos nyugdíja a teljes állomány átlagait meghaladja ugyan, mégis méltánytalan lenne, ha az intézkedéssorozatból kimaradnának, különös tekintettel arra, hogy ezen nyugdíjazási évjáratok közül az 1989-90-es kimaradt már az 1992-ben megvalósított korrekcióból is. Ezért a törvény egészébe beilleszthető kompromisszumként ebben a körben **2%-os** lesz az általános emelés.

Az **1992-1995-ös** években nyugdíjazottak további **4%-os** emelésben részesülnek, amely az előző évben megvalósult korrekcióval együtt biztosítja ezen leginkább kedvezőtlen helyzetben levő nyugdíjazási évjáratok kiemelt kezelését.

Az **1997-98-ban** nyugdíjazottak körében is **4%-os** általános emelés indokolható, mert e két évjárat nyugdíjszintje átmenetet képez az ezt megelőzően megállapított, igen kedvezőtlen helyzetű és az ezt követően, már a gazdasági növekedés feltételei között induló nyugdíjak színvonala között.

A folyamatosan romló pénzügyi helyzet miatt a fenti intézkedésekre 2009. szeptembere helyett 2010. január elsejétől került sor. A 2010-re ütemezett rokkantsági nyugdíj korrekciójáról egy későbbi időpontban, a megváltozott munkaképességűek és a rokkantak társadalombiztosítási és szociális ellátórendszere komplex átalakítására figyelemmel születik döntés. (9.§ (2))

Hasonlóképpen hatályon kívül helyezték nyugdíjkorrekciós törvény özvegyi nyugdíj feléledésével kapcsolatos szakaszát, melynek nyomán az özvegyi nyugdíj feléledésére vonatkozó szabályok változatlan formában maradnak hatályban 2010. január elseje után is. (10.§ (1) da), dc))

Nyugdíjkorrekciós lépések 2006-2010 között

bevezetés éve	jogosultak a nyugdíjazás éve szerint	az emelés mértéke	érintettek száma	átlagos emelés	költségvetési igény
1. 2006	saját jogú nyugdíjjal nem	50-ről 55%-ra	180-190 ezer	3600-3600	8+8 milliárd
2. 2007	rendelkező özvegyi nyugdíjasok	55-ről 60%-ra			
3. 2007	87. december 31. előttiak	nők 5 százalékkal, férfiak 3 százalékkal, 29 (nőknél 27) évnél több szolgálati idővel rendelkezők többszöröseként további 0,5 százalékkal, de legfeljebb további 10 százalékkal	670-680 ezer	3400	27 milliárd
4. 2008	91-96 közöttiek	4% + a 29 évnél több szolgálati idővel rendelkezők többszöröseként további 0,5 százalékkal, de legfeljebb további 10 százalékkal	760 ezer	4000	37 milliárd
5.	88-90 közöttiek	2%	320 ezer	1200	4,5 milliárd
6. 2010	92-95 közöttiek újból	4%	490 ezer	2200	13 milliárd
7.	97-98 közöttiek	4%	160 ezer	2300	4,5 milliárd

12. A 13. havi nyugdíjjal kapcsolatos változások és a nyugdíjprémium

A jogszabály szerint a tizenharmadik havi nyugdíj megszűnik. A gazdasági feltételeknek, a nyugdíjrendszer egyensúlyi kondícióinak a korábbi években prognosztizált és a jelenleg előre jelezhető hosszú távú alakulása közötti eltérések szerint a tizenharmadik havi nyugdíj, mint a jövőben nyugdíjba vonuló generációk számára is szóló ígéret nem tartható fenn. Az 1142/B/2004. AB határozat szerint a tizenharmadik havi nyugdíj mint „[a] nyugdíjasok anyagi támogatását jelentő többletjuttatást biztosító jogintézmény bevezetése önmagában nem alkotmányossági kérdés, így a törvényhozót – az Alkotmány rendelkezéseinek tiszteletben tartásával – széleskörű mérlegelési jog illeti meg a tekintetben, hogy bevezet-e, illetve fenntart-e ilyen juttatást.” Tekintettel arra, hogy a tizenharmadik havi nyugdíj fedezetét a központi költségvetés által a Nyugdíjbiztosítási Alap részére juttatott, államháztartáson belüli transzfer képezi, a világgazdasági válság hatására csökkenő állami bevételek, illetve az állami újraelosztás szintjének kívánatos csökkentése nem teszik lehetővé, hogy ezt a juttatást az államháztartás változatlan formában fenntartsa. (9.§ (1) aa) és 8.§ (6))

A konstrukció helyére a bruttó hazai termék növekedésének mértékétől függő „nyugdíjprémium” lép. A jogszabály által felhatalmazást kapott a kormány arra, hogy tartalékot képezzen, ha a GDP várható alakulása nyugdíjprémium kifizetését lehetővé teszi. Ha a bruttó hazai termék változatlan áron számított növekedésének a tárgyévben várható mértéke a 3,5 százalékot meghaladja, és az államháztartás - költségvetési törvényben meghatározott - tárgyévi egyenlegcélja várhatóan teljesül, a tárgyév novemberében nyugdíjprémiumot kell fizetni annak a személynek, aki a tárgyévet megelőző év legalább egy napján, valamint a tárgyév novemberében a társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó rokkantsági, baleseti rokkantsági vagy hozzátartozói nyugellátásban - ide nem értve az ideiglenes özvegyi nyugdíjat - részesül illetve. az előzőekben nem említett nyugellátásban - ide nem értve a rehabilitációs járadékot - részesül, és a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt a tárgyévet megelőzően betöltötte.

A nyugdíjprémium összege a következő két szám szorzata:

- a) a bruttó hazai termék változatlan áron számított növekedése - tárgyévben várható - mértékének 3,5-del csökkentett összege, de legfeljebb 4,
- b) a nyugellátás november havi összegének 25 százaléka, de legfeljebb 20 000 forint.

A nyugdíjprémiumot a nyugdíjfolyósító szerv hivatalból, a november havi nyugellátással együtt folyósítja. (7.§)

13. A nyugdíjmelés új módszere, a sávós nyugdíjindexálás

A nyugdíjak vásárlóértékének megőrzését szem előtt tartva, indokolt, hogy a nyugdíjmelés módszerében kifejezésre jusson a gazdasági növekedés üteme is. A GDP csökkenése, illetve kismértékű (3 %-nál kisebb) növekedése esetén tisztán árkövető

indexálás történik majd. Ez adott esetben a vegyes indexáláshoz képest nagyobb biztonságot is adhat az ellátottaknak. A lehetőségek keretei között megőrzendők a vegyes, ezen belül a svájci indexálás értékei, a nyugdíjak reálnövekedésben való részesítése. Ezért az ennél gyorsabb, a 3%-ot elérő gazdasági növekedés esetén, a vegyes indexálás a nyugdíjasok számára is biztosítja a reálnövekedés meghatározott hányadát.

Az új módszer szerint a nyugdíjakat évente a GDP 3%-os növekedése alatt árindex szerint kell emelni, 3-4% között 20-80%-os vegyes indexálást, 4-5% között 40-60%-ost, 5% feletti növekedés esetén svájci indexálást kell alkalmazni.

A januári nyugdíjemelés tárgyévi tervezett makroparamétereken alapul, azonban évközi tényadatok és várható értékek alapján továbbra is mód van novemberben, januárig visszaható hatállyal kiegészítő nyugdíjemelésre. A kormány felhatalmazása változatlanul lehetővé teszi, hogy a tényleges, illetve várható makrogazdasági folyamatok által indokolt esetben, a szükséges gazdasági feltételek megléte esetén további kiegészítő nyugdíjemelésre kerülhessen sor. (6.§)

Ha a nyugdíjemelés mértékének meghatározásakor figyelembe vett tervezett paraméterekhez képest a várható értékek olyan mértékű eltérést mutatnak, hogy a nyugdíjak ezen adatok alapján történő emelése legalább 1 százalékponttal meghaladja a januári emelés mértékét, novemberben kiegészítő emelést kell adni januárig visszamenőleg. Ha az eltérés 1 százalékpont alatti, novemberben az egész évre járó különbözetet egy összegben kell kifizetni, s a következő évi nyugdíjemelést a különbözet összegének egytizenkettedével növelt összegre kell végrehajtani.)

14. A biztosítási jogviszony kötelező megszüntetése a nyugdíj igénylésekor

2010-től a biztosítást eredményező jövedelemszerző jogviszony megszüntetése a nyugdíj igénylésének általános feltétele lett. A korhatár előtt nyugdíjat kérőknek 2008 óta el kell dönteniük, képesek-e még tovább dolgozni, (ehhez van biztonságos jövedelemszerzési lehetőségük, munkabírásuk stb.), vagy nyugdíjat kérnek. Nyugdíjasként természetesen dolgozhatnak, de ez már egy másik munkaviszony, vagy egyéb munkavégzésre irányuló jogviszony lesz.

A jövőben a korhatár betöltésekor, vagy azt követően igényelt nyugdíj megállapítás esetén is meg kell szüntetni a jövedelemszerző jogviszonyt. Később természetesen korlátlanul kereshet a nyugdíjas. Az intézkedéstől az várható, hogy a biztos munkajogviszony megszüntetését megfontolják az érintettek, és megtartása érdekében hajlandóak későbbi időpontra halasztani a nyugdíj igénylését. Ettől a korcentrum szerény emelkedése, a foglalkoztatás bővülése remélhető. (1.§ (2), (3))

15. A nyugdíjkorhatár fokozatos 65 évre emelése (1.§)

A nyugdíjrendszer hosszabb távú fenntarthatóságának egyik legfontosabb eszköze, hogy legalább a várható élettartam emelkedésével arányosan emelkedjen a nyugdíjkorhatár is. Az európai országok döntő többségében ma magasabb a nyugdíjkorhatár, mint hazánkban. A korhatáremelés születési évjáratonként 6 hónapos fokozatos emeléssel valósul meg.

Mértékeit a következő táblázatok mutatják:

Az öregségi nyugdíjra jogosultság életkori feltétele 2010. január 1-jétől *
a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény és az azt módosító 2009. évi XL. törvény rendelkezései alapján

1. táblázat – a csökkentés nélküli előrehozás lehetőségével

Születési idő	Öregségi nyugdíjkorhatár	Öregségi nyugdíjkorhatár elérése	Előrehozott öregségi nyugdíj			Minimális szolgálati idő			A nyugdíjcsökkentés legmagasabb mértéke (%-ban), ha az igénylő szolgálati ideje 40 évnél kevesebb		
			Életkori feltétel	Az életkori feltétel teljesülése	Maximális időtartama (év, nap)	csökkentés nélküli		csökkentett összegű			
						nyugdíjhoz					
						1 évvel (0, 1 % / hó)	2 évvel (0, 2 % / hó)				
NŐK											
1952. I. félév ***	62 év és 183 nap	2014. II. félév	59	2011.	3 év és 183 nap	40	37	max. 3,6	max. 7,2	max. 10,8	
1952. II. félév ***	62 év és 183 nap	2015. I. félév	59	2011.	3 év és 183 nap	40	37	max. 3,6	max. 7,2	max. 10,8	
1953. ***	63 év	2016.	59	2012.	4	40	37	max. 3,6	max. 7,2	max. 10,8	
FÉRFIAK											
1949	62 év	2011	60	2009.	2 év	40	37	2,4	4,8	7,2	
1950	62 év	2012	60	2010.	2 év	40	37	2,4	4,8	7,2	

2. táblázat – kizárólag csökkentéssel történő előrehozás lehetőségével

Születési idő	Öregségi nyugdíjkorhatár	Öregségi nyugdíjkorhatár elérése	Előrehozott öregségi nyugdíj			Minimális szolgálati idő	A nyugdíjcsökkentés legmagasabb mértéke (%-ban)	
			Életkori feltétel	Az életkori feltétel teljesülése	Maximális időtartama (év, nap)		Egy évvel a korhatár betöltése előtt (havi 0,3 %)	Több mint egy évvel a korhatár betöltése előtt (3,6 % + 0,4 %/hó, max. 8,4 %)
NŐK								
1954. I. félév	63 év és 183 nap	2017. II. félév	60 év és 183 nap	2014. II. félév	3	37	3,6	8,4
1954. II. félév	63 év és 183 nap	2018. I. félév	60 év és 183 nap	2015. I. félév	3	37	3,6	8,4
1955.	64 év	2019.	61 év	2016.	3	37	3,6	8,4
1956. I. félév	64 év és 183 nap	2020. II. félév	61 év és 183 nap	2017. II. félév	3	37	3,6	8,4
1956. II. félév	64 év és 183 nap	2021. I. félév	61 év és 183 nap	2018. I. félév	3	37	3,6	8,4

1957.	65 év	2022.	62 év	2019.	3	37	3,6	8,4
1958.	65 év	2023.	62 év és 183 nap	2020. II. félév	2 év és 183 nap	37	3,6	8,4
1958.	65 év	2023.	62 év és 183 nap	2021. I. félév	2 év és 183 nap	37	3,6	8,4
II. félév								
1959. és azt követően	65 év	2024. és azt követően	63 év	2022. és azt követően	2	37	3,6	8,4
FERFIK								
1951.	62 év	2013.	60 év	2011.	2	37	3,6	8,4
1952.	62 év és 183 nap	2014. II. félév	60 év és 183 nap	2012. II. félév	2	37	3,6	8,4
I. félév								
1952.	62 év és 183 nap	2015. I. félév	60 év és 183 nap	2013. I. félév	2	37	3,6	8,4
II. félév								
1952. **	62 év és 183 nap	2014. II. félév - 2015. I. félév	60 év és 183 nap	2012. I. félév	2 év és 183 nap	42	3,6	8,4
1953.	63 év	2016.	61 év	2014.	2	37	3,6	8,4
1953. **	63 év	2016.	60 év	2013.	3	42	3,6	8,4
1954.	63 év és 183 nap	2017. II. félév	61 év és 183 nap	2015. II. félév	2	37	3,6	8,4
I. félév								
1954.	63 év és 183 nap	2018. I. félév	61 év és 183 nap	2016. I. félév	2	37	3,6	8,4
II. félév								
1954. **	63 év és 183 nap	2017. II. félév - 2018. I. félév	60 év és 183 nap	2014. II. félév - 2015. I. félév	3	42	3,6	8,4
1955.	64 év	2019.	62 év	2017.	2	37	3,6	8,4
1956.	64 év és 183 nap	2020. II. félév	62 év és 183 nap	2018. II. félév	2	37	3,6	8,4
I. félév								
1956.	64 év és 183 nap	2021. I. félév	62 év és 183 nap	2019. I. félév	2	37	3,6	8,4
II. félév								
1957. és azt követően	65 év	2022. és azt követően	63 év	2020. és azt követően	2	37	3,6	8,4

Az öregségi nyugdíj – ideértve a korhatár alatti és a korhatár feletti nyugdíjakat is – **igénybevételének feltétele** a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény 5. § (1) bekezdésének a)-b) és e)-g) pontja szerinti biztosítással járó jogviszony megszüntetése.

* (A táblázatban szünetelési idő szempontjából az **I. félév** a **január 1-je és július 1-je**, a **II. félév** a **július 2-a és december 31-e**, a **jogosultság előérése** szempontjából az **I. félév** a **január 1-je és július 2-a**, a **II. félév** a **július 3-a – az 1956. január 1-jén születettek esetében a július 2-a – és december 31-e** közötti időtartam.)

** A jogszabályban meghatározott minimális szolgálati időnél lényegesen hosszabb – **legalább 42 év** – szolgálati idő megszerzése esetén járó kedvezmény.

*** A csökkentés mértékét a nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralévő időtől függően – kedvezményként – legfeljebb 1995. nap figyelembevételével kell meghatározni.

A korhatár-emelés hatása az özvegyi nyugdíjasokra (1.) és a prémiumévek programban (Pép.) résztvevőkre (2.)

1. Az özvegyi nyugdíj felélése során az özvegyre irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt a jogszerző halálakor hatályos jogszabályok alapján kell megállapítani. (5.§) Ha tehát az özvegyet időközben érinti is a korhatár-emelés, az özvegyi nyugdíj felélése szempontjából továbbra is azt a korhatárt kell figyelembe venni, amely a jogszerző halálakor vonatkozott az özvegyre.

2. 2007-ben született döntés arról, hogy a férfiak előrehozott öregségi nyugdíjkorhatára 2009-ben nem csökken 59 évre, hanem marad 60 év. Ekkor született egy átmeneti rendelkezés azok javára, akik annak tudatában léptek be a prémiumévek programba, hogy 59 évesen előrehozott öregségi nyugdíjba mehetnek. Az átmeneti szabály azt biztosította, hogy a határozott idejűre váltott munkaszerződésük, amely 59 éves koruk betöltéséig tartott, automatikusan egy évvel meghosszabbodik. Ezt tartalmazza a 2007. évi CLVI. törvény 22.§ (5) bekezdése:

A nyugdíjkorhatár emelése miatt ismét lehetnek olyan személyek, akik a korábbi korhatárszabályra figyelemmel a pép program keretében megkötött határozott idejű munkaszerződésük lejárt, és a felemelt korhatár elérése közötti időben ellátatlanokká váltak volna. Az egyes munkaügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2009. évi CXXVI. törvény 51 §-a tartalmazza azt az átmeneti szabályt, amely a korábbihoz hasonlóan a nyugdíjjogosultsági automatikusan meghosszabbítja a pép program keretében határozott idejű munkaszerződéssel dolgozókat.

(5) Azon személyek esetén,

a) akik a prémiumévek programról és a különleges foglalkoztatási állományról szóló 2004. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Péptv.) rendelkezései alapján legkésőbb e törvénymódosítás hatálybalépéséig beléptek a prémiumévek programba, és munkavégzésre irányuló jogviszonyukat ezzel összefüggésben határozott idejűvé módosították, valamint

b) akiknek e törvény rendelkezései alapján előrehozott öregségi nyugdíjra való jogosultságuk megszerzésének időpontja későbbi, mint az a) pontban említett kinevezés-, illetve munkaszerződés-módosításban szereplő, a munkavégzésre irányuló jogviszony megszűnésére meghatározott időpont,

munkavégzésre irányuló jogviszonyuk megszűnése időpontjának - a kinevezés-, illetve munkaszerződés-módosításban foglaltaktól eltérően - az előrehozott öregségi nyugdíjra jogosultságuk megszerzésének időpontját kell tekinteni (tehát a szerződése automatikusan meghosszabbodik).

Ez a rendelkezés nem zárja ki, hogy a munkavégzésre irányuló jogviszony ezen időpont előtt valamely, a Péptv.-ben szabályozott okból megszűnjön.

III. A 2009. LVI. törvényben szereplő módosítások

16. 0,5 %-os nyugdíjemelés számítása

A Tny. 22/A. §-a alapján a saját jogú nyugellátásban részesülő személy nyugellátását kérelemre minden, 2006. december 31-ét követően saját jogú nyugdíjasként történt foglalkoztatása, illetve egyéni vagy társas vállalkozóként kiegészítő tevékenysége 365 napja után, az általa ezen időszakban fizetendő nyugdíjjárulék alapja havi átlagos összegének 0,5 százalékaival meg kell emelni. A törvény az átlagos havi összeg kiszámítását egyszerűsíti a következők szerint:

Az átlagos havi összeget úgy kell meghatározni, hogy a nyugellátás folyósítása, illetve szüneteltetése alatt elért, nyugdíjjárulék-alapot képező kereset, jövedelem együttes összegét el kell osztani tizenkettővel. (416.§ (4)) Ezt a rendelkezést azonban csak akkor kell alkalmazni, ha a nyugdíjnöveléshez szükséges időtartam a törvény hatálybalépését, 2009. július 1-jét követően kezdődik. Egyéb esetben a régi szabály alkalmazandó. (423.§ (5))

17. Nyugdíjigényleskor a külföldön fennálló biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyt is meg kell szüntetni

2009. augusztus 31-ét követő időponttól nem jogosult előrehozott, csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjra, 2010. január 1-jétől öregségi nyugdíjra az, aki

- Magyarországon,
- EU/EGT-államban, ideértve Svájcot is, ha a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló közösségi rendelet hatálya alá tartozik,
- szerződő államban, ha szociálpolitikai (szociális biztonsági) egyezmény hatálya alá tartozik és az egyezmény eltérően nem rendelkezik,

azon a napon, amelytől kezdődően az ellátást részére megállapítják, biztosítással járó jogviszonynak megfelelő jogviszonyban áll.

(Az előrehozott öregségi nyugdíj, illetve az öregségi nyugdíj megállapításhoz tehát a külföldi biztosítási jogviszony megszüntetése is szükséges.)

Ugyanakkor önmagában nem jogosultságot kizáró a külföldön létesített biztosítással járó jogviszonynak megfelelő jogviszony fennállása a rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjat, valamint a rehabilitációs járadékot igénylők esetében. **A jogosultság megnyilvánulása, illetőleg fennállásának vizsgálatánál azonban a külföldön elért keresetekre, jövedelmekre is figyelemmel kell lenni. Ha a biztosítási jogviszonya fennállása mellett igényel valaki rokkantsági nyugdíjat, vagy rehabilitációs járadékot, az egyéb jogosultsági feltételek mellett azt is igazolnia, hogy a megrokknását követő keresete legalább 30 %-kal alacsonyabb, mint az azt megelőző négy havi keresetének átlaga.**

A megállapítási (jogosultsági) feltételekre vonatkozó rendelkezéseket a 2009. augusztus 31-ét követő időponttól kezdődően megállapításra kerülő rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra és rehabilitációs járadékra kell alkalmazni. (417.§)

18. A rehabilitációs járadékban részesülőket érintő további fontosabb változások

A rokkantsági nyugdíj felülvizsgálata során megállapított rehabilitációs járadék összege nem lehet kevesebb a jogosultság utolsó hónapjára járó rokkantsági nyugdíj összegénél. (2009. LVI. tv. 420.§ (2))

Az eddigi megszűnési okok kiegészülnek egy újabbal is: meg kell szüntetni az ellátást, ha a bejelentett magyarországi lakhelye megszűnik. (2009. LVI. tv. 421§ (5))

A régi szabályok szerint annak az egészségkárosodást szenvedett személynek, aki 2011. december 31-éig a rá irányadó nyugdíjkorhatárt 10 éven belül eléri, és a rehabilitációs járadékra megállapított jogosultsági feltételeknek megfelel, kérelmére rokkantsági nyugdíjat kell megállapítani. Az újabb szabály szerint erre már csak 5 éven belül van lehetőség. (2009. LVI. tv. 421§ (7))

A szociális ellátórendszerben gyakran előfordul, hogy a párhuzamos folyósítás tilalma miatt lehetetlen élethelyzetek alakulnak ki. Ha például valakiről, aki rokkant nyugdíjas volt, a felülvizsgálat során megállapítják, hogy rehabilitálható, eddig nem kaphatott rehabilitációs járadékot, csak azért, mert özvegyi nyugdíjra is van jogosultsága. Egy gyermekét özvegyen nevelő anya tehát, aki a felülvizsgálatig saját jogon rokkant nyugdíjat, hozzátartozóként özvegyi nyugdíjat kapott, mivel rehabilitálhatónak ítélték, elveszítette a rokkantsági nyugdíját, de nem jogosult rehabilitációs járadékra, mert özvegyi nyugdíjat kap.

A gyakorlati tapasztalatok alapján a jogalkotó felismerte, hogy el kell különíteni a hozzátartozó jogán megillető jogosultságot a saját jogon megillető jogosultságtól, az állampolgárt a hozzátartozó jogán megillető jogosultság nem zárhatja ki saját jogán megillető jogosultságtól. Az új rendelkezés nyomán 2010. január 1-jétől, illetve a már folyamatban lévő ügyekben sem kizáró ok az özvegyi nyugdíj folyósítása rehabilitációs járadék megállapításakor. (2009. évi CLVII. tv.)

19. Határidő-számítás naptári nap helyett munkanapban

A törvény, több jogszabályt – így a Tny-t és az Rjt-t – is érintően áttér az eljárási határidők munkanapokban való számítására és a következő „átváltási arányt” alkalmazza: 60 nap helyett 45 munkanap, 45 nap helyett 35 munkanap, 30 nap helyett 22 munkanap, 15 nap helyett 10 munkanap, végül 8 nap helyett 5 munkanap. A 60 napos vagy annál hosszabb határidő esetén a törvény túlnyomórészt a határidő hónapokban való számítását állapítja meg, mivel egyszerűsége miatt ez a számítási módszer a legelőnyösebb mind az

ügyfél, mind a hatóság számára. A napban történő határidő-számítás csak kivételes szabályozási körben maradhatott fenn.

A jogszabály bevezette az általános belső eljárási határidőt, ennek mértéke öt munkanap: eltérő rendelkezés hiányában ennyi időn belül kell eljárnia a hatóságnak, tehát az öt munkanapos határidőről az ágazati törvénynek, így a Tny-nek sem kell külön rendelkeznie. (Ld. a törvény indokolását)

20. Jogorvoslat és döntés-felülvizsgálat

A törvény a jogorvoslat és döntés-felülvizsgálat tárgykörében, 2009. október elsejétől hatályosan a következő új rendelkezéseket rögzíti.

A nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv a határozat jogerőre emelkedését követően kérelemre vagy hivatalból a tudomására jutott tények, adatok alapján a nem jogszabálysértő döntését az ügyfél javára korlátozás nélkül módosíthatja azzal, hogy a magasabb összegű ellátás legfeljebb hat hónapra visszamenőleg jár.

A nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek eljárásában újrafelvételi eljárásnak nincs helye.

A jogerős határozattal megállapított szolgálati idő tartamát a nyugellátás megállapítása során a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv az ügyfél terhére nem módosíthatja.

IV. A 164/2009. Korm. rendelet legfontosabb újdonságai

21. A méltányossági nyugdíjmelés és az egyszeri segély szabályainak változása

A kormány a gazdasági válság kedvezőtlen hatásainak enyhítését célzó intézkedései között módosította a nyugdíjasok részére nyújtható méltányossági nyugdíjmelés és egyszeri segély engedélyezésének feltételeit is, amely pozitív változást jelent mind a jogosultak körét, mind az egyszeri segély összegét tekintve. Az intézkedés hatására a nyugdíjasok számára a kivételes méltányosságból odaítélhető egyszeri segélynél és a méltányossági nyugdíjmelésnél a jövedelmi határ és az egyszeri segély összege a nem nyugdíjasokra vonatkozó ún. krízistámogatáshoz közelít.

Méltányossági nyugdíjmelés engedélyezhető a nyugellátásban részesülő, az öregségi nyugdíjkorhatárt elérő vagy rokkant személy, illetve árva, továbbá a fogyatékkal élő, illetve tartósan beteg vagy legalább két árvaellátásra jogosult gyermek eltartásáról gondoskodó özvegy esetében, ha nyugellátása és az Szt. 4. § (1) bekezdésének i) pontjában megjelölt rendszeres pénzellátásának együttes havi összege nem haladja meg a **65.000 forintot** (korábban az 57.000 forintot). Rendkívül indokolt esetben az ONYF főigazgatója engedélyezheti a nyugellátás méltányosságából történő emelését, ha a nyugellátás és a rendszeres pénzellátás együttes havi összege nem haladja meg a 75.000 forintot (korábban a 71.250 forintot).

Egyszeri segély engedélyezhető a nyugellátásban részesülő személy részére, ha olyan élethelyzetbe kerül, amely létfenntartását veszélyezteti, és a havi jövedelme

- ha a kérelmező közeli hozzátartozójával közös háztartásban él a **65.000 forintot**

(korábban az 57.000 forintot),

- ha a kérelmező egyedül él, a **75.000 forintot** (korábban 71.250.- forintot) nem haladja meg. Az egyszeri segélyt kérelmező személynek a kérelmében nyilatkoznia kell a havi jövedelméről is. Egyszeri segély – főszabályként – évente **csak egy alkalommal állapítható meg. Minimálisan engedélyezhető összege** 10.000 forintról **15.000 forintra** emelkedett. **Nem haladhatja azonban meg** az öregségi nyugdíj jogszabályban meghatározott legkisebb összegének másfélszeresét, rendkívül indokolt esetben az öregségi nyugdíj jogszabályban meghatározott – évközi emelésekkel növelt – legkisebb összegének háromszorosát. (Az utóbb említett esetben, illetve összeget az ONYF főigazgatója engedélyezheti.)

Felhívjuk a figyelmet, hogy a **méltányossági nyugdíjemelés és egyszeri segély iránti kérelem** - „KÉRELEM-ADATLAP” nyugellátás méltányossági alapon történő emeléséhez, illetve „KÉRELEM-ADATLAP” egyszeri segély igényléséhez elnevezésű nyomtatvány benyújtásával – a lakóhely szerint illetékes **regionális nyugdíjbiztosítási igazgatóságnál** terjeszthető elő. A kérelem megalapozásához célszerű iratokat (temetkezési számla, rendkívüli kiadást igazoló irat, háziorvosi, szakorvosi, kórházi igazolás, illetve orvosi szakvélemény stb.) csatolni. A nyomtatványok a nyugdíjbiztosítási szervek ügyfélszolgálati egységénél szerezhetők be, illetőleg letölthetők az ONYF honlapjáról (<http://www.onyf.hu>). (Forrás: ONYF)

22. A Nyugdíjbiztosítási Jogorvoslati Igazgatóság létrehozása

A kormányrendelet megteremtí a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervezet, Ket. követelményrendszerének megfelelő fellebbezési fórumrendszerét. A nyugdíjbiztosítási fellebbezési ügyekben 2009. október 1-jétől az egyes nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek vezetői helyett – országos illetékességgel – a Nyugdíjbiztosítási Jogorvoslati Igazgatóság jár el. Annak érdekében, hogy ez jelentős többletterhessel ne járjon, az igazgatóság önállóan működő, de nem önállóan gazdálkodó költségvetési szervként jött létre. A gazdálkodással kapcsolatos feladatokat egyelőre a Közép-magyarországi Regionális Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság végzi, ugyanakkor ennek vezetői és alkalmazottai a Nyugdíjbiztosítási Jogorvoslati Igazgatóság vezetőit és alkalmazottait nem utasíthatják.

A rendelet szerint az első fokon eljáró nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek továbbra is a regionális nyugdíjbiztosítási igazgatóságok és a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság, másodfokon azonban a későbbiekben Nyugdíjbiztosítási Jogorvoslati Igazgatóság jár el.

A nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek hatósági ügyeiben a fellebbezés elbírálására jogosult hatóság a Nyugdíjbiztosítási Jogorvoslati Igazgatóság, a felügyeleti szerv az ONYF. A Nyugdíjbiztosítási Jogorvoslati Igazgatóság hatósági ügyeiben a fellebbezés elbírálására jogosult hatóság és a felügyeleti szerv az ONYF. (7.§, 8.§, 11.§)

41

A tájékoztató további oldalain a nyugdíjrendszerrel kapcsolatos gyakran ismétlődő kérdéseket ismertetjük.

I. Nyugdíjrendszerünkéről általában

1. Mit jelent a vegyes nyugdíjrendszer?
2. Mit jelent a felosztó-kirovó rendszer?
3. Mi a jellemzője a magánnyugdíjrendszernek?
4. A vegyes nyugdíjrendszerben mikortól vehető igénybe öregségi szolgáltatás?
5. A pénztárg megrokkolás esetén milyen szolgáltatási lehetőségek közül választhat?
6. A pénztárg halála esetén a hátramaradottak milyen ellátásban részesülhetnek?
7. Hogyan lehetséges a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe való visszalépés?

II. Öregségi nyugdíj, előrehozott öregségi nyugdíj

8. Ki jogosult öregségi teljes nyugdíjra?
9. Ki kaphat öregségi résznyugdíjat?
10. Miként érvényesül a fokozatosság a korhatár emelésében?
11. Mit jelent az előrehozott öregségi nyugdíj?
12. Mikor kerül csökkentésre az öregségi nyugdíj?
13. Hogyan történik a nyugdíj csökkentése?
14. Az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése után módosul-e a csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíj?
15. Az előrehozott öregségi nyugdíj igénybevételénél milyen kedvezmények jöhetnek szóba?
16. Ki jogosult gyermekkedvezményre?
17. Mit jelent a gyermekkedvezmény?
18. Milyen változás történt 2009. január 1-jétől az előrehozott öregségi nyugdíj feltételében?
19. Miért van szükség a biztosítási jogviszony megszüntetésére illetve a kereseti korlátozások bevezetésére?
20. Mitől függ az öregségi nyugdíj összege?
21. Mit jelent a minimálnyugdíj?
22. Milyen összefüggés van a minimálbér és az öregségi nyugdíj között?
23. Mikor kevesebb az öregségi nyugdíj összege a minimálnyugdíj összegénél?
24. Ki kaphat nyugdíjnövelést?
25. Ki és milyen feltételek mellett kérheti a nyugdíja rögzítését?
26. Milyen kedvezményt nyújt a nyugdíj rögzítése?
27. Milyen kizáró rendelkezés érvényesül a rögzített nyugdíjnal?

-
-
28. Hogyan alakul az öregségi nyugdíj összege, ha a nyugdíjigénylő nem kizárólag a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerben fizetett nyugdíjjárulékot és a magánnyugdíjpénztárban egyéni számláján lévő összeget - saját döntése alapján - nem utalták át a Nyugdíjbiztosítási Alap részére?
 29. A nyugdíj kiszámítását hogyan befolyásolja a gyermekgondozási segélyezés és a sorkatonai szolgálat tartama?
 30. Mi az eljárás, ha az ellátást igénylőnek az átlagszámítási időszak – 1988. január 1-jétől a nyugdíj megállapításának kezdő napjáig – fele részében nincs keresete, jövedelme?
 31. Mivel igazolhatók a keresetekre vonatkozó adatok?
 32. Megállapítható-e az öregségi nyugdíj a munkaviszony, köztisztviselői, közalkalmazotti jogviszony fennállása alatt?
 33. Igénybe vehető-e a nyugdíj a munkanélküli ellátás folyósításának ideje alatt?
 34. Mi az eljárás, ha az öregségi nyugdíjas üzemi balesetből vagy foglalkozási megbetegedésből eredő munkaképesség-csökkenése alapján baleseti rokkantsági nyugdíjra is megszerezte a jogosultságot?

III. Különleges nyugdíjjogosultságok

Bányásznyugdíj

35. Ki jogosult bányásznyugdíjra ?
36. Lehet-e jogosultságot szerezni bányásznyugdíjra külszínen végzett bányászati tevékenység esetén ?
37. Hol érvényesíthető a bányásznyugdíj iránti igény ?

Művésznyugdíj

38. Mely művészeti tevékenységet végzőkre terjed ki a kedvezmény?
39. Melyek a jogosultság feltételei ?

Foglalkoztatói nyugdíj

40. Mi a foglalkoztatói nyugdíj?

IV. Korkedvezmény

41. Ki szerezhet korkedvezményre jogosultságot?
42. Melyek a korkedvezményre jogosultság feltételei?
43. Milyen korhatárhoz kell mérni az 1997. január 1-je előtt korkedvezményes öregségi nyugdíjra megszerzett jogosultságot?
44. Melyik jogszabály tartalmazza a korkedvezményre jogosító munkakörök (munkahelyek) jegyzékét?
45. Milyen speciális szabályok érvényesülnek a korkedvezményre jogosító idő számításánál?
46. Miként igazolható a korkedvezményre jogosító idő?
47. Mi a teendő, ha a munkakör azonosítása tekintetében vita merül fel?

V. Rokkantsági nyugdíj

48. Ki jogosult rokkantsági nyugdíjra?
49. Az egészségi állapottól függően hányféle csoportba tartoznak a rokkantak?
50. Mennyi a rokkantsági nyugdíjra jogosító szolgálati idő?
51. A rendszeres külföldi munkavégzés hatása a rokkantsági nyugdíjjogosultságra?
52. Kinek nem állapítható meg rokkantsági nyugdíj?
53. Kinek, milyen feltételek alapján jár rokkantsági résznyugdíj?
54. Megállapítható-e annak a jogosultsága, aki a megrokkánáskor betöltött életkora szerint szükséges szolgálati időt nem szerezte meg?
55. Megállapítható-e a jogosultság annak, aki szolgálati idejének a kezdetét megelőző időtől rokkant, de az igénye előterjesztése időpontjában betöltött életkora szerinti szolgálati idővel még nem rendelkezik?
56. Miként jelenik meg a fokozott gondoskodás a fiatal korban megrokkantak esetében?
57. Hogyan kell meghatározni a szolgálati időt rokkantsági nyugdíj esetében, ha az igénylő karkedvezményre jogosító szolgálati idővel is rendelkezik?
58. Mitől függ a rokkantsági nyugdíj összege?
59. Miként befolyásolja a rokkantság súlyossága a megállapítandó ellátás összegét?
60. Hány év szolgálati idő után azonos a III rokkantsági csoport mértéke az öregségi nyugdíj mértékével?
61. Mennyi a rokkantsági nyugdíjak legkisebb összege ?
62. Mikor kevesebb a rokkantsági nyugdíj összege a minimum nyugdíj összegénél?
63. Hogyan alakul a rokkantsági nyugdíj összege, ha a nyugdíjigénylő nem kizárólag a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerben fizetett nyugdíjjárulékot és a magánnyugdíjpénztárban egyéni számláján lévő összeget - saját döntése alapján - nem utalták át a Nyugdíjbiztosítási Alap részére?
64. Mi az eljárás, ha a rokkantsági nyugdíjat igénylőnek a jogosultsághoz szükséges és figyelembe vehető szolgálati ideje rövidebb az ún. átlagszámítási időszaknál?
65. Megállapítható-e a rokkantsági nyugdíj a munkaviszony, köztisztviselői, közalkalmazotti jogviszony fennállása alatt?
66. Változik-e a rokkantsági nyugdíjas ellátása az öregségi nyugdíjra jogosító életkor betöltésekor?
67. Melyek a rokkantsági nyugdíjjogosultság megszűnésének esetei?
68. Mikor éled fel a rokkantsági nyugdíjjogosultság?
69. Mire számíthat az a személy, akinek az ellátásra jogosultsága feléled?
70. Hogyan állapítják meg az ellátást, ha feléledés helyett az igénylő új igényként történő elbírálást kér?

-
-
71. Mikor kell módosítani a rokkantsági nyugdíj mértékét?
 72. Mikor indul el az egészségi állapotváltozás iránti vizsgálat?

VI. Baleseti rokkantsági nyugdíj

73. Ki jogosult baleseti rokkantsági nyugdíjra?
74. Miben tér el a baleseti rokkantsági nyugdíj jogosultsági feltétele - a sorsszerű megbetegedés alapján járó - rokkantsági nyugdíj feltételétől?
75. Milyen kedvezményt kapnak a szilikózis illetőleg azbesztózis következtében megbetegedettek?
76. Ki nem kaphat baleseti rokkantsági nyugdíjat?
77. Mitől függ a baleseti rokkantsági nyugdíj összege?
78. Miként befolyásolja a rokkantság súlyossága a megállapítandó ellátás összegét?
79. Változhat-e a baleseti rokkantsági nyugdíjas ellátása az öregségi nyugdíjra jogosító életkor betöltését követően?
80. Mire számíthat az üzemi baleset sérültje, ha ismét üzemi balesetet szenved?
81. Melyek a baleseti rokkantsági nyugdíjjogosultság megszűnésének az esetei?
82. Mennyi a baleseti rokkantsági nyugdíjak legkisebb összege?
83. Milyen kedvezmény alkalmazható a baleseti rokkantsági nyugdíj összegének meghatározásánál?

VII. Rehabilitációs járadék

84. Mi a rehabilitációs járadék?
85. Mit jelent a komplex minősítési rendszer?
86. Ki jogosult rehabilitációs járadékra?
87. A járadékos és a foglalkoztatási szerv együttműködésének szabályai
88. Hogyan történik a rehabilitációs járadék igénylés, megállapítása, folyósítása
89. Milyen összegű a rehabilitációs járadék?
90. Hogyan történik a rehabilitációs járadék emelése?
91. Mikortól állapítható meg a rehabilitációs járadék?
92. Meddig folyósítható a rehabilitációs járadék?
93. A megállapítás után történik-e időszakos orvosi felülvizsgálat?
94. A rehabilitációs járadékban részesülők munkavégzésére vonatkozó szabályok
95. Melyek a rehabilitációs járadékban részesülő feketén történő foglalkoztatásának következményei?
96. Milyen munkajogi védelem illeti meg a járadékosat?
97. Mikor szűnik meg a rehabilitációs járadék?
98. Milyen járulékfizetési és adózási kötelezettség terhelik a rehabilitációs járadékosat?
99. Jogosult-e álláskereső támogatásra a rehabilitációs járadékos?
100. Választható-e rokkantsági nyugdíj a rehabilitációs járadék helyett?

VIII. Nyugdíj-megállapítás

- 101.** Mit jelent a teljes nettósítás?
- 102.** Mi értendő a nyugdíj alapjául szolgáló havi átlagkereset fogalom alatt?
- 103.** Melyek a havi átlagkereset meghatározásának a mozzanatai?
- 104.** Mit nevezünk osztószámnak?
- 105.** A nyugdíj alapjául szolgáló havi átlagkeresetek meghatározásakor mely kereseteket, jövedelmeket kell figyelembe venni?
- 106.** Az éves keresetek nettósítása hogyan történik?
- 107.** Mit jelent a valorizálás?
- 108.** Mi a degresszió?

IX. A szolgálati idő

- 109.** Mi a szolgálati idő?
- 110.** Mi a szerepe a szolgálati időnek?
- 111.** A biztosítással járó jogviszonynak 1997. december 31-e utáni tartama mely esetekben minősül szolgálati időnek?
- 112.** Mikor kell vélelmezni az alkalmazottaknál a nyugdíjjárulék levonását?
- 113.** Az egyéni vállalkozónak és a társas vállalkozás tagjának, ha járuléktartozása van, elismerhető-e a szolgálati idő?
- 114.** Járulékfizetési kötelezettség nélkül milyen időszak ismerhető el szolgálati időnek 1997. december 31-ét követő időre vonatkozóan?
- 115.** Hogyan jelenik meg a szolgálati időre vonatkozó szerzett jog továbbvitele?
- 116.** Milyen szolgálati idő növelési kedvezményt élvez, aki 1968. január 1-je előtt gyermeket szült?
- 117.** Jogosult-e szolgálati idő növelésre az a nő, akinek halva született a gyermeke?
- 118.** A felsőfokú tanulmányok elismerhetők szolgálati időnek?
- 119.** Szolgálati időnek minősül-e a szakmunkástanuló idő és a szakközépiskolai tanulmányok ideje?
- 120.** Hogyan történik az egyházi személyként, illetve szerzetesrendi tagként eltöltött idő beszámítása?
- 121.** A gyermeknevelési ellátások igénybevétele mikor ismerhető el szolgálati időnek?
- 122.** Mely esetben nem minősül szolgálati időnek a fizetés nélküli szabadság, vagy a munkavégzés alóli menetesítés időtartama 1998. január 1-jétől?
- 123.** Mely esetben számít szolgálati időnek a fizetés nélküli szabadság 30 napot meghaladó tartama 1998. január 1-je előtti időszakra vonatkozóan?
- 124.** Mikor minősül szolgálati időnek az előzetes letartóztatás ideje?
- 125.** Elismerhető-e a szabadságvesztés ideje?
- 126.** Hogyan számítják a szolgálati időt?
- 127.** Mely életkortól kérhető a szolgálati idő megállapítása?

-
-
128. Miért célszerű a szolgálati idő elismerési kérelem benyújtása?
 129. Mikor csökkentik arányosan a szolgálati időt?
 130. A hosszú szolgálati idő elismerése

X. Nyugdíjszolgáltatásokkal kapcsolatos megállapodások

131. Hogyan szerezhető szolgálati idő megállapodás útján?
132. Milyen típusú megállapodások köthetők?

XI. Hozzá tartozói nyugellátások

133. Hányféle hozzátartozói ellátás van?
134. Melyek a hozzátartozói ellátások általános feltételei?
135. Mely esetekben jár a hátramaradottaknak baleseti hozzátartozói nyugellátás?
136. Miben tér el a baleseti hozzátartozói nyugellátásra való jogosultság feltétele a sorsszerű körülmények miatt elhunyt jogszerezők hátramaradottainak járó hozzátartozói nyugdíj jogosultsági feltételeitől?
137. Mikor tekinthető az eltűnés halálesetnek?
138. Ki nem tarthat számot hozzátartozói (baleseti hozzátartozói) nyugellátásra?
139. Ki kaphat özvegyi nyugdíjat?
140. Hányféle özvegyi nyugdíjról beszélünk?
141. Milyen személyi feltételt kell vizsgálni a házastárs jogosultságánál?
142. Mikor jár özvegyi nyugdíj?
143. Mikor jár az élettársnak özvegyi nyugdíj?
144. Az együttélési idő számítását hogyan befolyásolja a korábbi házasság vagy élettársi kapcsolat?
145. Az élettársi együttélésre alapozott özvegyi nyugdíj-jogosultságnál a gyermekszületésnek mikor kellett bekövetkeznie?
146. Van-e kizáró tényező az élettársi jogosultság megítélésénél?
147. Mennyi ideig jár az ideiglenes özvegyi nyugdíj?
148. Milyen feltételekkel kaphat özvegyi nyugdíjat az elvált, illetőleg házastársától egy évnél hosszabb ideje külön élő személy?
149. Mely esetben jogosult özvegyi nyugdíjra az, akinek házastársa a házasság megkötésekor a reá irányadó öregségi nyugdíjra jogosító életkort már betöltötte?
150. A hozzátartozókat megillető ellátást miből számítják ki?
151. Milyen mértékűek lehetnek az özvegyi ellátások?
152. Korlátozott-e az elvált, továbbá házastársától egy évnél hosszabb ideje külön élő személy özvegyi nyugdíjának összege?
153. Van-e az özvegyi és saját jogú nyugdíj együttfolyósításának minimum összege?
154. Milyen esetekben szűnhet meg az özvegyi nyugdíj?

-
-
155. Mit jelent az özvegyi nyugdíj feléledése?
 156. A korábban megállapított, majd megszüntetett özvegyi nyugdíj feléledhet-e?
 157. Feléledhet-e a házasságkötés miatt megszüntetett özvegyi nyugdíjra a jogosultság, ha a házasság megszűnik?
 158. Milyen összegben éled fel a megszüntetett özvegyi nyugdíj?
 159. Mi az eljárás, ha a jogszerző magánnyugdíjpénztár tagjaként hunyt el?
 160. A külföldi szerv által megállapított saját jogú ellátást miként kell kezelni az özvegyi nyugdíj összegének meghatározásakor?
 161. Kik jogosultak árvaellátásra?
 162. Mely gyermek tekinthető az együtt élők által közösen nevelt gyermeknek?
 163. Az örökbefogadott gyermeknek mely esetben jár a vér szerinti szülő halála jogán árvaellátás?
 164. Milyen egyéb feltételhez kötötten ismerhető el az árvaellátásra való jogosultsága a testvérnek és az unokának?
 165. Megszűnik-e az árvaellátásra jogosultság akkor, ha az árva gyermeket örökbe fogadják?
 166. Befolyásolja-e a jogosultságot a gyermeknek vagy életben lévő szülőjének a házasságkötése?
 167. Meddig jár az árvaellátás?
 168. Kinek jár iskolai tanulmányok folytatása címen árvaellátás?
 169. Hogyan történik a tanulmányok igazolása?
 170. Mi a követendő eljárás akkor, ha az oktatási intézmény minősítése vitás?
 171. Mikor tekinthető a leszármazó teljesen árvának?
 172. Mennyi az árvaellátás mértéke?
 173. Mi az eljárás, ha a hátramaradott gyermek után az életben lévő vér szerinti szülő tartásdíj fizetésére kötelezett?
 174. Milyen összegű ellátást kaphat az a gyermek, akinek mindkét szülője jogszerzőként halálozott el?
 175. Ki kaphat szülői nyugdíjat?
 176. Milyen feltételek alapján állapítható meg a szülőnek az ellátásra való jogosultsága?
 177. Mely esetben valósul meg a túlnyomó-részbeni eltartás?
 178. Megszűnik-e a szülői nyugdíjra jogosultság, ha a hátramaradott szülőnek az emelésekkel növelt nyugellátása a vonatkozó összeghatár fölé emelkedik?
 179. Milyen további feltételek szerint ismerhető el a nevelőszülő szülői nyugdíjra való jogosultsága?
 180. Mennyi az összege a szülői nyugdíjnak?
 181. Mely időponttól járnak a hozzátartozói ellátások?
 182. Hol terjeszthető elő a hozzátartozói nyugellátás iránti igény?

XII. Nyugellátások iránti igény érvényesítése

- 183.** Hogyan kell igényelni a nyugellátások megállapítását ?
- 184.** Hol kell előterjeszteni a nyugellátás megállapítása iránti igényt?
- 185.** Visszavonható-e a nyugdíj megállapítása iránti igény?
- 186.** Le lehet-e mondani a nyugellátásról ?
- 187.** Kinek adható felvilágosítás nyugdíjbiztosítással kapcsolatos személyes adatokról?
- 188.** Ki nyújthat be igényt, illetve ki tehet bejelentést az érintetten kívül?
- 189.** Folyósítható-e egy 1998 előtt beszüntetett baleseti járadék, ha a munkaképesség-csökkenés még most is fennáll és a beszüntetés oka a saját jogú nyugellátás volt ?
- 190.** Köztisztviselők nyugdíjazás előtti felmentési idejére milyen szabályok vonatkoznak?
- 191.** Közalkalmazottak nyugdíjazás előtti felmentési idejére milyen szabályok vonatkoznak?
- 192.** Melyek a visszamenőleges nyugdíj-megállapítás szabályai?

XIII. Nyugellátások folyósítása

- 193.** Hogyan kerülnek folyósításra a nyugdíjbiztosítási szervek által megállapított ellátások ?
- 194.** Hogyan folyósítják annak a nyugellátását, aki külföldön tartózkodik ?
- 195.** Mi történik, ha a folyósító szerv a megállapított nyugellátást késedelmesen folyósítja?
- 196.** Ha a saját jogú nyugdíjkérelem elbírálása alatt a kérelmező meghal, a hozzátartozó hol nyújthatja be a hozzátartozói nyugellátásra vonatkozó kérelmét?
- 197.** Milyen adatváltozást kell bejelenteni a nyugdíjbiztosítási igazgatóságnál és milyent a folyósító szervnél?
- 198.** Jár-e nyugdíj a szabadságvesztés ideje alatt?
- 199.** A nyugdíjas halála esetén kit illet meg az utolsó havi nyugellátás ?
- 200.** Be kell-e jelenteni a nyugdíjas elhalálozását ?
- 201.** Mi az eljárás, ha valaki egyszerre több nyugdíjbiztosítási ellátásra is jogosult?

XIV. Jogorvoslat

- 202.** Milyen formában biztosított a jogorvoslat a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek által hozott határozatok ellen ?

XV. Méltányosság, kivételes nyugellátás, kivételes nyugdíjemelés

- 203.** A méltányosság gyakorlásának milyen formái vannak?
- 204.** Kivételes nyugellátás, kivételes nyugdíjemelés és az egyszeri segély engedélyezése érdekében a kérelmezőnek mit kell tennie ?

-
-
205. Kinek nem állapítható meg kivételes nyugellátás, illetőleg nem engedélyezhető kivételes nyugdíjmelés ?
206. Milyen esetekben állapítható meg kivételes nyugellátás ?
207. Milyen összegben engedélyezhető kivételes nyugellátás ?
208. Ki kérheti a kivételes nyugdíjmelés engedélyezését?
209. Milyen feltételek mellett engedélyezhető kivételes nyugdíjmelés ?
210. Milyen összegben engedélyezhető kivételes nyugdíjmelés ?
211. Mennyi időn belül nem engedélyezhető kivételes nyugdíjmelés ?
212. Az előfeltételek teljesítésén túl, melyek még az odaítélés szempontjai?
213. Melyek az egyszeri segély szabályai?

XVI. Nyugdíjas munkavállalók

214. Nyugdíjas munkavállalónak kell-e adót és járulékokat fizetnie?

XVII. Az Európai Unió tagság és a nyugdíjak

215. Hogyan érinti a nyugdíjakat hazánk Európai Unió tagsága?
216. Nyugdíj szempontjából kiket érint hazánk Európai Unió tagsága?
217. Hogyan számolják ki a nyugdíjat azoknál, akik több országban szereztek jogosultságot?
218. Nyugdíjra jogosító idő-e a külföldi munkavégzés?
219. Hol intézik az uniós nyugdíjügyeket?
220. Hová fordulhatnak az érdeklődők kérdéseikkel?
221. Hogyan történik a nyugdíjak kiszámítása a kétoldalú egyezmények alapján?

XVIII. Nyugdíjasok adózása

222. A nyugdíj után kell adót fizetni?

I. Nyugdíjrendszerünkről általában

1. Mit jelent a vegyes nyugdíjrendszer?

Az 1998. január 1-jétől bevezetett új nyugdíjrendszerben az ellátás egy része a hagyományos társadalombiztosítási felosztó-kirovó rendszerből, másik része pedig a magánnyugdíjpénztárból fog származni, ha a biztosított az új ún. vegyes rendszert választotta. Ha nem választotta, akkor továbbra is a hagyományos társadalombiztosítási rendszerből kapja a nyugdíját.

2. Mit jelent a felosztó-kirovó rendszer?

A felosztó-kirovó rendszerben az időskori ellátások nagyjából-egészéből egy ún. társadalmi szintű szolidaritáson alapulnak, amelyben az aktív (dolgozó) korosztályok mindenkor járulék-befizetései teremtik meg a nyugdíjak fedezetét. A rendszerbe befolyó pénzt nyomban felosztják azok között a nyugdíjasok között, akik jogosultságukat aktív korukban a korábbi járulékfizetésükkel teremtették meg.

3. Mi a jellemzője a magánnyugdíjrendszernek?

A kötelező társadalombiztosítási rendszerhez kapcsolódik második pillérként a tőkefedezeti magánnyugdíjrendszer, melyben az ellátásokat a magánpénztárak a tagok kötelező tagdíjbefizetéseiből és e tagdíjbefizetések befektetéséből származó hozadékokból fedezik.

A magánnyugdíjrendszerben a pénztártag befizetései és a folyósításra kerülő nyugdíjrész nagysága között közvetlen összefüggés van. A pénztártagok befizetéseit az egyének magántulajdonát képező számlán tartják nyilván és a befektetések hozamát is az egyének számláján jóváírják. A megtakarítások nagysága folyamatosan és személyre szólóan nyomon követhető.

A magánnyugdíjrendszerre való áttérésben - a pályakezdők kivételével - választási szabadság érvényesült. A biztosítottak 1999. augusztus 31-éig önkéntes elhatározás alapján átléphetek az új rendszerbe. A törvény számukra 2002. december 31-éig megengedte, hogy döntésüket korrigálják és visszaléjenek a hagyományos rendszerbe. 2002-ben, a pályakezdő biztosítottaknak sem volt kötelező belépni magánnyugdíjpénztárba, választhatták a társadalombiztosítási nyugdíjrendszert is. Az a pályakezdő biztosított, aki 1998. július 1-je és 2001. december 31-e között lett kötelezően pénztártag, 2002. december 31-éig visszaléphetett a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe.

Ha a pályakezdő biztosítottá válásának időpontjában nem létesített pénztártagságot, 2002. december 31. napjáig egy alkalommal döntését megváltoztathatta és beléphetett magánnyugdíjpénztárba.

Amennyiben pénztátagságot létesített, a biztosítottá válását követő év december 31. napjáig egy alkalommal visszaléphet a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe.

2003. január elsejétől a pályakezdők a törvény alapján kötelezően pénztátagokká válnak. A tagságra kötelezett pályakezdő fogalmi meghatározása 2006. január elsejétől a következőre változott:

Tagságra kötelezett pályakezdő: az a természetes személy, aki:

1. 1998. július 1-je és 2005. december 31-e között hatályos rendelkezések értelmében tagságra kötelezett pályakezdőnek minősült,
2. Magyarországon első alkalommal létesít biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyt, illetőleg ennek hiányában nyugellátás megszerzése érdekében első ízben létesít megállapodást és ebben az időpontban még nem töltötte be a 35. életévét.

Magánnyugdíjpénztárhoz önkéntes döntéssel csatlakozó: az a tagságra kötelezett pályakezdőnek nem minősülő természetes személy, aki

1. 1998. január 1-je és 2005. december 31-e között hatályos rendelkezések értelmében önkéntes döntéssel taggá vált, vagy
2. még nem töltötte be a 30. életévét és a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonya, ill. érvényes megállapodása, vagy
3. Magyarországon első alkalommal létesített biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonya, ill. megállapodása, vagy
4. harmadik állam állampolgára, illetőleg a hontalan személy, ha az biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonya, ill. megállapodása fennállásának időtartama alatt pénztári tagságát írásban tett belépési nyilatkozatával kezdeményezi.

4. A vegyes nyugdíjrendszerben mikortól vehető igénybe öregségi szolgáltatás?

A vegyes rendszer az öregségi ellátást havi járadékformában legkorábban az 1998. évi bevezetéstől számított 15 év elteltével, 2013. január 1-jétől nyújtja, feltéve, ha a pénztátag a társadalombiztosítási nyugdíjra jogosultságát megszerezte (korhatárt betöltötte és az előírt minimális szolgálati idővel is rendelkezik). Annak a pénztátagnak, aki nem teljesített 15 évi, pontosabban 180 havi tagdíjfizetést, az egyéni számláján lévő összeg alapján a pénztár egyösszegű szolgáltatást nyújthat.

5. A pénztátag megrokkulás esetén milyen szolgáltatási lehetőségek közül választhat?

Megrokkulás esetén a pénztátag dönthet úgy, hogy a számláján lévő összeget a Nyugdíjbiztosítási Alaphoz átutaltatja, s így teljes összegű rokkantsági nyugdíjra lesz jogosult. Ellenkező esetben a társadalombiztosítási rokkantsági nyugdíj 75%-ára lesz jogosult, az egyéni számláján lévő összeg pedig tovább kamatozik és a nyugdíjkorhatár elérésekor, vagy azt követően a pénztártól járadékszolgáltatást, illetve ha tagsági viszonya nem haladja meg a 180 hónapot, egyösszegű kifizetést kérhet.

6. A pénztártag halála esetén a hátramaradottak milyen ellátásban részesülhetnek?

A pénztártag által megjelölt kedvezményezettek, ennek hiányában a tag törvényes örökösei öröklik az elhunyt pénztártag egyéni számláján lévő összeget. Az elhunyt pénztártag jogán hozzátartozói nyugellátásra jogosultak részére az ellátást a jogszerzött megillető nyugdíj 75%-át alapul véve állapítják meg. Jelenleg a pénztártag örökösei illetve a kedvezményezettjei dönthetnek úgy is, hogy az elhunyt pénztártag számláján lévő összeget a társadalombiztosítási nyugdíjalapba utaltatják és ez esetben részükre a teljes társadalombiztosítási özvegyi nyugdíj és árvaellátás jár.

7. Hogyan lehetséges a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe való visszalépés?

Azok a 120 hónapot meg nem haladó - különböző pénztárakban eltöltött és összeszámított - tagsági jogviszonnyal rendelkező pénztártagok, akik nyugdíjszolgáltatásra (kivéve a Tny. szerint megállapított rokkantsági nyugdíjat) szereznek jogosultságot, 2012. december 31-ig kezdeményezhetik a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe való visszalépést. A visszalépésre abban az esetben van lehetőség, ha a magánnyugdíjpénztár tájékoztatása szerint a pénztártag részére megállapítható, életjáradék-típusnak megfelelően számított magán-nyugdíjpénztári járadékszolgáltatás várható összege nem éri el a pénztártag Tny. 12. § (7) bekezdése szerinti nyugellátásának 25 százalékát.

(A 2009. évi LXXVII. tv. korlátozott időtartamban és személyi körre lehetővé tette a visszalépést a fentiektől eltérő módon is 2009. december 31-éig.)

II. Öregségi nyugdíj, előrehozott öregségi nyugdíj

8. Ki jogosult öregségi teljes nyugdíjra?

Aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte és legalább húsz év szolgálati időt szerzett.

Jogosult öregségi teljes nyugdíjra az a nő és az a férfi is, aki 1991. január 1-je előtt az ötvenötödik, illetve hatvanadik életévét betöltötte és eddig az időpontig tíz év szolgálati időt szerzett.

9. Ki kaphat öregségi résznyugdíjat?

Aki nem rendelkezik húsz év szolgálati idővel, de a reá irányadó nyugdíjkorhatárt elérte és addig az időpontig legalább tizenöt év szolgálati időt szerez (szerzett), valamint azon a napon, amelytől kezdődően az öregségi résznyugdíjat megállapítják, biztosítással járó jogviszonyban nem áll.

10. Miként érvényesül a fokozatosság a korhatár emelésében?

Az 1997-es nyugdíjreform intézkedései nyomán a nyugdíjkorhatár fokozatos emelésének átmeneti időszakában az 1947. január 1-e előtt született nők és az 1939. január 1-e előtt

született férfiak a 62. életév betöltése előtt, mégpedig a születési évük szerint meghatározott, ún. "reá irányadó" korhatár betöltésekor váltak jogosulttá öregségi nyugdíjra.

A 2009. évi XL. törvény a korhatáremelés újabb szakaszát írta elő. Erről részletesen az „Aktualitások” cím alatt található leírás.

11. Mit jelent az előrehozott öregségi nyugdíj?

Olyan lehetőség, amely alapján a hosszú szolgálati időt szerzett személy, a reá irányadó (felemelt) öregségi nyugdíjkorhatárnál korábban veheti igénybe az öregségi nyugdíjat.

12. Mikor kerül csökkentésre az öregségi nyugdíj?

Ha a nyugdíjat igénylő személynek az előrehozott öregségi nyugdíj megállapításához előírt szolgálati időből legfeljebb három éve hiányzik. A jogosultság megállapításához is számításba kell venni a karkedvezményt, illetve a rokkantsági nyugdíj folyósításának időtartamát.

13. Hogyan történik a nyugdíj csökkentése?

A csökkentés mértéke attól függ, hogy az előírt szolgálati időből hány nap hiányzik, továbbá, hogy az igénylő a reá irányadó nyugdíjkorhatár betöltése előtt hány hónappal korábban kéri a nyugdíjat.

A csökkentést a ténylegesen megszerzett szolgálati idő és az átlagkereset alapján kiszámított nyugdíj összegére kell végrehajtani.

A 2009. évi LVI. törvény jelentősen megváltoztatta az előrehozott öregségi nyugdíj, és ezen belül a csökkentés szabályait is. Erről részletesen az „Aktualitások” cím alatt található leírás.

14. Az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése után módosul-e a csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíj?

A csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíj összegét a nyugdíjkorhatár betöltése nem érinti, a megállapításkori nyugdíjcsökkentés végleges.

15. Az előrehozott öregségi nyugdíj igénybevételénél milyen kedvezmények jöhetnek szóba?

A rokkantsági-, baleseti rokkantsági nyugdíj folyósításához igazodó kedvezmény, a karkedvezmény és **2008. december 31-éig** jogosultságot szerzetteknel a gyermekkedvezmény is.

16. Ki jogosult gyermekkedvezményre?

Az előrehozott és a csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíj megállapításakor számításba vehető gyermekkedvezményt az veheti igénybe, aki gyermeket szült, vagy

saját háztartásában legalább tíz éven át nevelt. A kedvezmény külön-külön megilleti a gyermeket szülő nőt és a gyermeket felnevelő személyt, azonban ugyanazon gyermek után ugyanazon személy csak egy jogcímen veheti igénybe. A gyermekkedvezményre csak **2008. december 31-éig** lehetett jogosultságot szerezni.

17. Mit jelent a gyermekkedvezmény?

A gyermekkedvezmény igénybevételére a Tny. és a végrehajtásáról szóló TnyR. ad(ott) lehetőséget.

A gyerekkedvezmény az **1997. december 31-ét követő és 2009. január 1-jét megelőző** időpont között megállapításra került előrehozott öregségi nyugdíjnal volt alkalmazható (Tny. 11/A.§ és TnyR. 9/A.§) A 2009. január elsejét követő megállapításokra azonban ez a gyermekkedvezmény már nem alkalmazható, mivel a Tny. csak ebben az időtartamban engedte alkalmazni és a végrehajtási szabályait is hatályon kívül helyezték. Kivétel, ha az igénylő már 2008. december 31-éig jogosultságot szerzett. (332/2008. Korm. rendelet 15. § (1) aa) pontja).

18. Milyen változás történt 2009. január 1-jén az előrehozott öregségi nyugdíj feltételében?

Megmaradt az előrehozott öregségi nyugdíj intézménye azzal a változtatással, hogy a nők 59, a férfiak 60. életévüktől szerezhetnek jogosultságot előrehozott öregségi nyugdíjra 40 év szolgálati idővel. A csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjhoz legalább 37 év szükség.

19. Miért van szükség a biztosítási jogviszony megszüntetésére illetve a kereseti korlátozások bevezetésére?

A korai nyugdíjazás egy kedvezmény annak érdekében, hogy akinek nehézséget okoz a munkaerő piacon való elhelyezkedés, vagy az egészségi állapota már nem engedi meg a munkavégzést, legyen módja visszavonulni. Ha mégis sikerül a munkaerőpiacon megtalálnia a helyét, indokolatlan a korhatár alatti nyugdíjba vonulás kedvezményét korlátozás nélkül fenntartani. Ezért a jogalkotó a korhatár alatti nyugdíjak esetében, a jogosultságok 2008. január elseje utáni megszerzéséhez – a szolgálati idő és életkori feltételek mellett – további követelményként írta elő a Tbj. 5. § (1) a)-b) és e)-g) pontja szerinti biztosítással járó jogviszony megszüntetését, illetve azt, hogy ha a megszüntetett munkaviszony helyébe új munkaviszony lép, arra már kereseti korlátozások vonatkoznak. (2006. évi CVI. törvény, 2007. évi CLVI. törvény)

20. Mitől függ az öregségi nyugdíj összege?

Az elismert szolgálati időtől és az ellátási alapot képező havi átlagkeresettől.

21. Mit jelent a minimálnyugdíj?

Ennél az összegnél kevesebb nem lehet annak a személynek az öregségi nyugdíja, akinek az elismert szolgálati ideje legalább 20 év, kivéve, ha az öregségi nyugdíj alapját képező

havi átlagkeresete nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegét. Ebben az esetben a nyugdíj összege azonos lesz a nyugdíj alapját képező átlagkeresettel.

Ha az igénylő elismert szolgálati ideje nem éri el a 20 évet, és csak öregségi résznyugdíjra szerezhet jogosultságot, azt akkor is a nyugdíj alapját képező átlagkereset szolgálati időtől függő százalékában kell megállapítani, ha így nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegét.

Hasonló a szabályozás a rokkantsági nyugdíj esetében is.

Az öregségi teljes nyugdíj legkisebb összege ezen kívül kiszámítási alapjául szolgál több különféle ellátásnak is úgy, hogy a jogosultsághoz szükséges jövedelemhatárt a nyugdíjminimum arányában határozzák meg és/vagy az ellátás összege igazodik a nyugdíjminimum mértékéhez. (pl. rendszeres szociális segély, időskorúak járadéka, ápolási díj, bányászok egészségkárosodási járadéka, fogyatékosági támogatás, anyasági támogatás, gyes, gyermeknevelési támogatás, energiatámogatás, stb.).

A nyugdíjminimumok (öregségi teljes nyugdíj, rokkantsági nyugdíj, baleseti rokkantsági nyugdíj, árvaellátás legkisebb összege és az özvegyek saját jogú és özvegyi nyugdíjának együttfolyósítási összeghatára) emeléséről 2009. január elsejétől törvényi felhatalmazás alapján a kormány dönt.

A nyugdíjminimum 2009-ben és 2010-ben nem emelkedett.

az ellátás formája	legkisebb összege		
	2007. január elsejétől	2007. február 15-étől	2008. január elsejétől
öregségi teljes nyugdíj	26 830	27 130	28 500
rokkantsági nyugdíj III. csoport	26 830	27 130	28 500
rokkantsági nyugdíj II. csoport	28 040	28 340	29 800
rokkantsági nyugdíj I. csoport	29 070	29 370	30 850
baleseti rokkantsági ny. III. csoport	26 900	27 200	28 600
baleseti rokkantsági ny. II. csoport	28 260	28 560	30 000
baleseti rokkantsági ny. I. csoport	29 230	29 530	31 000
árvaellátás	22 780	23 080	24 250

Az öregségi teljes nyugdíj legkisebb összege az elmúlt években
a következők szerint alakult:

2009. január 1.	28.500
2008. január 1.	28.500
2007. február 15.	27.130
2007. január 1.	26.830
2006. január 1.	25.800
2005. január 1.	24.700
2004. január 1.	23.200
2003. január 1.	21.800
2002. január 1.	20.100
2001. január 1.	18.310
2000. január 1.	16.600

1999. január 1.	15.350
1998. január 1.	13.700
1997. január 1.	11.500
1996. január 1.	9.600
1995. január 1.	8.400
1994. január 1.	7.480
1993. szeptember 1.	6.600
1993. március 1.	6.400
1993. február 1.	5.200
1992. január 1.	5.200
1991. január 1.	5.200

22. Milyen összefüggés van a minimálbért és az öregségi nyugdíj között?

A kettő között nincs összefüggés. A minimálbér, kormányrendeletben szabályozott, az aktív foglalkoztatottak körében kötelezően alkalmazandó legkisebb munkabér. Az öregségi nyugdíj összege ezzel nincs kapcsolatban, mert azt a megszerzett (elismert) szolgálati idő hossza és a figyelembe vehető havi átlagkereset (amely alapján a járulékfizetés történt) összege határozza meg.

23. Mikor lehet kevesebb az öregségi nyugdíj összege a nyugdíjminimum összegénél?

A/ Ha az öregségi teljes nyugdíj alapját képező havi átlagkereset nem éri el az öregségi nyugdíj megállapításkori legkisebb összegét, ez esetben a nyugdíj összege megegyezik a havi átlagkeresettel.

B/ Résznyugdíj esetében, mivel az minden esetben a nyugdíj alapját képező átlagkeresetnek a szolgálati időtől függő százalékában kerül megállapításra.

C/ Csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíj esetében, mivel a csökkentést az öregségi nyugdíj legkisebb összege szerinti ellátásra is végre kell hajtani.

D/ Ha a magánnyugdíjpénztári tag egyéni számláján lévő összeget saját döntése alapján nem utalták át a Nyugdíjbiztosítási Alap részére, akkor az öregségi nyugdíj összege az elismert szolgálati idő és a figyelembe vehető átlagkereset alapján kiszámított összeg 75%-a.

24. Ki kaphat nyugdíjnövelést?

a) Az, aki legalább 20 évi szolgálati idővel rendelkezik és a nyugdíjkorhatár betöltése után a nyugdíj megállapítása nélkül legalább 30 napra szolgálati időt szerez. A nyugdíjnövelés mértéke minden 30 nap után az öregségi, baleseti rokkantsági nyugdíj 0,5 százaléka.

b) Annak a saját jogú nyugellátásban részesülő, illetve a saját jogú nyugellátás szüneteltetését kérő személynek a nyugellátását, aki 2006. december 31-ét követően biztosítással járó jogviszonyban áll, kérelemre minden megszerzett 365 nap szolgálati idő után, a járulékalapot képező kereset, jövedelem havi átlagos összegének 0,5 százalékaival meg kell emelni. Az igényt az erre rendszeresített igénylőlapon a lakóhely szerint illetékes nyugdíjbiztosítási igazgatóságon kell benyújtani.

25. Ki és milyen feltételek mellett kérheti a nyugdíja rögzítését?

Az, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt elérte, és eddig az időpontig legalább 20 év szolgálati időt szerzett kérheti az öregségi nyugdíja összegének folyósítás nélküli megállapítását.

26. Milyen kedvezményt nyújt a nyugdíj rögzítése?

Amennyiben a nyugdíjra jogosító korhatáron túl úgy dolgozik tovább, hogy legalább 365 naptári napra szolgálati időt szerez, a tényleges nyugdíjba menetelkor - ha számára kedvezőbb - választhatja a nyugdíjkorhatár betöltésére rögzített nyugdíjként kiszámított és az évenkénti emelésekkel növelt nyugdíját, a tényleges nyugdíjba vonuláskor hatályos szabályok szerint kiszámított összeg helyett.

27. Milyen kizáró rendelkezés érvényesül a rögzített nyugdíjnál?

Nem élhet a választási lehetőséggel az, akinek a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltésétől a tényleges nyugdíjazás időpontjáig eltöltött idő legalább fele része alatt özvegyi nyugdíjat (állandó özvegyi nyugdíjat) folyósítottak.

28. Hogyan alakul az öregségi nyugdíj összege, ha a nyugdíjigénylő nem kizárólag a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerben fizetett nyugdíjjárulékot és a magánnyugdíjpénztárban egyéni számláján lévő összeget - saját döntése alapján - nem utalták át a Nyugdíjbiztosítási Alap részére?

Az öregségi nyugdíj összege az általános társadalombiztosítási szabályok alkalmazásával kiszámított összeg 75 százaléka.

29. A nyugdíj kiszámítását hogyan befolyásolja a gyermekgondozási segélyezés és a sorkatonai szolgálat tartama?

A gyermekgondozási segély folyósítási időtartama (függetlenül attól, hogy az összege után nyugdíjjárulék-fizetés történt-e) és a sorkatonai (polgári) szolgálat időtartama szolgálati időnek minősül, de az ellátás alapját képező átlagkereset kiszámításánál az osztószám meghatározásakor figyelmen kívül marad. A gyermekgondozási segély összege, ha a nyugdíjjárulék-fizetés megtörtént az ellátás összegébe beszámít, és az osztószám meghatározásánál is figyelembe kell venni, ha az az igénylőre nézve kedvezőbb.

30. Mi az eljárás, ha az ellátást igénylőnek az átlagszámítási időszak - 1988. január 1-jétől a nyugdíj megállapításának kezdő napjáig - fele részében nincs keresete, jövedelme?

A hiányzó időre eső napokra a keresetet, jövedelmet az 1988 előtti legközelebbi időszak keresetei, jövedelmei alapján kell figyelembe venni. Ha ez sem áll rendelkezésre, a hiányzó naptári napokra keresetként a hiányzó időben érvényes minimálbér harmincad részét kell 1 napra számításba venni.

31. Mivel igazolhatók a keresetekre vonatkozó adatok?

Amennyiben a társadalombiztosítási nyilvántartásban bejelentési adat nem található, a munkáltató nyilvántartása alapján kiállított igazolással, vagy a munkavállaló birtokában lévő egykorú okirattal.

32. Megállapítható-e az öregségi nyugdíj a munkaviszony, köztisztviselői, közalkalmazotti jogviszony fennállása alatt?

Megállapítható attól a naptól, amely napon a jogosultsághoz szükséges feltételek bekövetkeztek.

A biztosítással járó jogviszony megszüntetése csak a 2008. január elsejétől megállapított, korhatár alatti nyugdíjak, illetve a 2010. január 1-jétől megállapításra kerülő öregségi nyugdíjak esetében szükséges.

Köztisztviselők esetében 2008. január elsejétől lehetőség van arra, hogy a felmentési idő megkezdődjön már korábban is, amennyiben a kérelmező szolgálati idő elismerési határozattal igazolja, hogy a felmentési idő lejártakor már rendelkezni fog a előrehozott öregségi nyugdíjra jogosultság életkori és szolgálati idő feltételeivel. [Ktv. 17.§ (2) f) és (12).]

A Kjt. új szabálya szerint a munkáltató a közalkalmazotti jogviszonyt felmentéssel többek között akkor szüntetheti meg, ha az előrehozott öregségi nyugdíjjogosultság életkori és szolgálati idő feltételeivel rendelkező közalkalmazott azt írásban kérelmezi.

A Kjt. 30. § (1) bekezdésének fent idézett, új e) ponttal való kiegészítését az indokolta, hogy Tny. 2008. január 1-jétől hatályos 9. §-a az előrehozott öregségi nyugdíjra jogosultság feltételévé tette a biztosítással járó jogviszony megszüntetését. A Kjt. eddigi szabályai szerint viszont felmentéssel csak akkor lehetett nyugdíjazás jogcímén megszüntetni a közalkalmazotti jogviszonyt, ha a közalkalmazottnak az előrehozott öregségi nyugdíjat a nyugdíjfolyósító szerv kérelmére megállapította. Ez viszont a Tny. fenti szabályai szerint nem történhet meg 2008. január 1-jét követően.

Erre tekintettel a módosítás kiegészíti a felmentési okokat egy új körülménnyel. A közalkalmazott kérheti a felmentését, ha az előrehozott (csökkentett előrehozott) öregségi nyugdíj életkori, valamint szolgálati időre vonatkozó feltételeivel rendelkezik (de a

nyugdíjhatóság még nem állapította meg számára e nyugdíjat). A munkáltató mérlegelheti, hogy a felmentési kérelemnek eleget tesz-e. (2007. évi CLXXIX. törvény 11.§)

33. Igénybe vehető-e a nyugdíj a munkanélküli ellátás folyósításának ideje alatt?

Nem. Ha az igénylő részére a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (Ft.) alapján munkanélküli-ellátásként állskeresési járadékot, vállalkozói járadékot, nyugdíj előtti munkanélküli-segélyt, állskeresést ösztönző juttatást vagy képzési támogatásként keresetpótló juttatást folyósítanak, a nyugellátást legkorábban a felsorolt ellátások folyósításának megszűnését követő naptól lehet megállapítani.

34. Mi az eljárás, ha az öregségi nyugdíjas üzemi balesetből vagy foglalkozási megbetegedésből eredő egészségkárosodása alapján baleseti rokkantsági nyugdíjra is megszerezte a jogosultságot?

Azt a baleseti ellátást kell megállapítani, amely összegében a jogosultra nézve kedvezőbb. Ez tehát azt jelenti, vagy a baleseti rokkantsági nyugdíjat kell megállapítani az öregségi nyugdíj helyett, vagy az öregségi nyugdíj mellett a baleseti eredetű egészségkárosodás mértékének megfelelő baleseti járadékot kell megállapítani.

III. Különleges nyugdíjjogosultságok

Bányásznyugdíj

(150/1991. (XII.4.) Korm. rendelet)

35. Ki jogosult bányásznyugdíjra ?

Életkorára tekintet nélkül bányásznyugdíjra jogosult az, aki

- saját jogú nyugellátásban nem részesül, és
- bányászati tevékenységet folytató gazdálkodó szervezetnél föld alatti munkakörben 25 év szolgálati időként figyelembe vehető időt, vagy legalább 5000 (a mecseki uránbányászatban legalább 3000, illetőleg a mecseki szénbányászatban legalább 4000) műszakot töltött el és
- utolsó munkaviszonya, jogviszonya 1991. december 31-ét követően a gazdálkodó szervezetnél szűnik meg, vagy az igénybejelentés időpontjában rendszeres szociális járadékban, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadékában, bányászati keresetkiegészítésben, munkanélküli járadékban, illetőleg munkanélküliek jövedelempótló támogatásában részesül.

36. Lehet-e jogosultságot szerezni bányásznyugdíjra külszínen végzett bányászati tevékenység esetén ?

Bányásznyugdíjra jogosult életkorára tekintet nélkül az is, aki

- szénkülfejtéses bányatérség fizikai és termelésirányító munkaköreiben legalább 30 év szolgálati időt szerzett, és
- saját jogú nyugellátásban nem részesül, valamint

-
-
- utolsó munkaviszonya, jogviszonya 1996. december 31-ét követően a szénbányászati tevékenységet folytató gazdálkodó szervezetnél szűnik meg, vagy az igénybejelentés időpontjában rendszeres szociális járadékban, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadékában, bányászati kereset-kiegészítésben, munkanélküli járadékban, illetőleg munkanélküliek jövedelempótló támogatásában részesül.

37. Hol érvényesíthető a bányásznyugdíj iránti igény ?

A bányásznyugdíjat az öregségi nyugdíjra vonatkozó rendelkezések alapján az igénylő lakóhelye szerint illetékes nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv állapítja meg.

Művésznyugdíj

(Egyes művészeti tevékenységeket folytatók öregségi nyugdíjra jogosultságáról szóló 5/1992. (I.13.) Korm. rendelet)

38. Mely művészeti tevékenységet végzőkre terjed ki a kedvezmény?

- az operánál, színháznál és más hivatásos együttesnél tevékenységet folytató magánénekesre, magántáncosra, énekkari és tánc kari tagokra, színművészre,
- a hivatásos zenekarnál tevékenységet folytató fűvöszenészre,
- a kivételes fizikai erőkifejtést vagy pszichés koncentrációt igénylő cirkuszi műfajokban tevékenységet folytató hivatásos artistára,
- az önálló művészeti tevékenységet folytató
 - felsőfokú szakirányú végzettséggel, vagy
 - az 521822 02 OKJ számú énekes (klasszikus magánénekes vagy jazzénekes szakirány) szakképesítéssel, vagy az 541822 01 OKJ számú szórakoztató zenész I. tánczene-ének, rockzene-ének, népi-cigányzene-ének szakirány szakképesítéssel, vagy
 - az Országos Filharmónia vagy az Országos Rendező Iroda által énekes kategóriában 1991. március 1. előtt kiállított egyéni, hivatásos előadóművészi működési engedéllyel vagy
 - az Országos Filharmónia vagy a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete által 1994. július 2. előtt kiadott egyéni, hivatásos előadóművészi végzettséget tanúsító bizonyítvánnyal rendelkező énekesre.

39. Melyek a jogosultság feltételei ?

A fent meghatározott művészeti tevékenységet folytató személy öregségi nyugdíjkorhatárának elérése előtt öregségi nyugdíjra akkor jogosult, ha nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek nyilvántartása alapján, vagy a foglalkoztató által kiállított egykorú eredeti okirattal (igazolással) vagy a foglalkoztató eredeti nyilvántartásai alapján kiállított igazolással, illetőleg egyéb egykorú eredeti okirattal bizonyítja, hogy az öregségi nyugdíj megállapításának kezdő időpontját közvetlenül megelőző 1825 napon belül legalább 1290 (artista esetén 913) napig is, és legalább huszonöt (a magánénekes és a magántáncos, valamint a fűvöszenész hűsz) éven át – ide nem értve a képzés idejét – belföldön vagy

külföldön művészeti tevékenységét főfoglalkozásszerűen folytatta, és legalább 25 évi szolgálati időt szerzett.

Művészeti tevékenységét főfoglalkozásszerűen folytató személynek az tekinthető, aki ezzel egyidejűleg nem folytatott művészeti tevékenységével kapcsolatba nem hozható egyéb keresőtevékenységet.

Foglalkoztatói nyugdíj

(A foglalkoztatói nyugdíjról és intézményeiről szóló 2007. évi CXVII. törvény)

40. Mi a foglalkoztatói nyugdíj

Egy Európai Unió irányelv nyomán a hazai jogrendbe illesztett foglalkoztatói nyugellátást szolgáltatató intézmény korábban nem volt ismert a hazai nyugdíjrendszerben. A jogszabállyal olyan önkéntes nyugdíjcélú megtakarítási forma teremthető meg, melynek középpontjában a foglalkoztatói kötelezettségvállalás áll. A foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmény részvénytársasági formában működhet. Ilyen intézményt alapíthat a foglalkoztató, valamint bank, biztosító részvénytársaság és befektetési társaság. A nyugdíjszolgáltatók PSZÁF felügyelet alatt állnak majd. A foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézményhez bármely foglalkoztató csatlakozhat, hogy munkavállalóinak foglalkoztatói nyugdíjkonstrukciót biztosítson. A csatlakozás a foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmény és foglalkoztató között megkötött szerződéssel jön létre. Tekintettel arra, hogy egyelőre ilyen intézmény még nem alakult, kiadványunkban a részletes szabályokkal egyelőre nem foglalkozunk.

IV. Korkedvezmény

41. Ki szerezhet korkedvezményre jogosultságot?

Aki a szervezet fokozott igénybevételével járó, továbbá az egészségre különösen ártalmas – jogszabályban meghatározott munkakörben – meghatározott időn át dolgozott, az korkedvezményben részesül.

A korkedvezményre – **2010. december 31-éig** – a 2006. december 31-én hatályos rendelkezések szerinti munkakörök (munkahelyek) jogosítanak. 2010. december 31-éig a 2006. december 31-én hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni az egyes munkakörökre (munkahelyekre) vonatkozó különös számítási szabályokra is. **2011. január 1-jével** kezdődő időszakra a korkedvezményre jogosító feltételek meghatározásáról **külön törvény** fog rendelkezni.

42. Melyek a karkedvezményre jogosultság feltételei?

Az igénylőre irányadó öregségi nyugdíjkorhatárhoz képest kétévi karkedvezményben részesül az a férfi, aki legalább tíz és az a nő, aki legalább nyolc éven át karkedvezményre jogosító munkakörben, továbbá az, aki legalább hat éven át 100 kPa-nál nagyobb nyomású légtérben dolgozott.

A karkedvezmény további egy-egy év a karkedvezményre jogosító munkakörben végzett minden újabb öt, nőnél négy, illetőleg az egy légköri nyomásnál nagyobb nyomású légtérben végzett minden újabb háromévi munka után.

43. Milyen korhatárhoz kell mérni az 1997. január 1-je előtt karkedvezményes öregségi nyugdíjra megszerzett jogosultságot?

Az, aki a karkedvezményes öregségi nyugdíjat már 1997. január 1-je előtt is igénybe vehette volna - függetlenül attól, hogy mikortól kéri az ellátása megállapítását - nő az 55., férfi a 60. életévének betöltését alapul véve jogosult karkedvezményes öregségi nyugdíjra.

44. Melyik jogszabály tartalmazza a karkedvezményre jogosító munkakörök (munkahelyek) jegyzékét?

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtására vonatkozó 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 1. számú melléklete. A melléklet hatályát veszítette 2007. január elsejétől, tehát újabb munkakörök felvételére, illetve más módosítására nincs lehetőség, azonban a karkedvezményre jogosultság megállapításához alkalmazni kell.

45. Milyen speciális szabályok érvényesülnek a karkedvezményre jogosító idő számításánál?

A karkedvezményre jogosító különböző munkakörökben eltöltött időket egybe kell számítani. A 100 kPa-nál nagyobb nyomású légtérben végzett munka alapján figyelembe vehető idő minden harminc napját ötven nappal kell a karkedvezményre jogosító egyéb munkakörben eltöltött időhöz hozzászámítani.

Táppénzes állományban (betegszabadságon) eltöltött időt abban az esetben lehet karkedvezményre jogosító időként figyelembe venni, ha az igénylő a keresőképtelenség kialakulását megelőzően karkedvezményre jogosító munkakörben (munkahelyen) dolgozott.

A karkedvezményre jogosultság szempontjából figyelembe kell venni a fegyveres szerveknél

- a) hivatásos szolgálatban ténylegesen eltöltött szolgálati időt,
- b) nem hivatásos szolgálatban vagy más állam hadseregében eltöltött és az a) pont szerinti hivatásos szolgálatba beszámított időt, továbbá a fegyveres szerveknél továbbszolgáló állományban 1960. december 17-e után eltöltött időt is. Továbbszolgáló állományban 1960. december 18-a előtt eltöltött időt, valamint a katonai szolgálatban eltöltött időt

abban az esetben lehet a kordedvezményre jogosultság szempontjából számításba venni, ha az igénylő e szolgáltatást megelőző és követő 30 napon belül kordedvezményre jogosító munkakörben (munkahelyen) dolgozott.

A kordedvezményre jogosult az általános szabályokhoz képest annyi évvel korábban veheti igénybe az előrehozott öregségi nyugdíjat, ahány év kordedvezményt szerzett. Az előrehozott öregségi nyugdíjra jogosultság és az esetleges nyugdíjcsökkentés mértékének meghatározásakor a ténylegesen elért szolgálati időhöz hozzá kell adni a kordedvezmény idejét is. Ez azonban kizárólag az előrehozott öregségi nyugdíjra jogosultságnál és a nyugdíjcsökkentés mértékének meghatározásakor vehető figyelembe, a nyugdíj összegét a ténylegesen megszerzett szolgálati idő alapján kell kiszámítani.

46. Miként igazolható a kordedvezményre jogosító idő?

Elsősorban társadalombiztosítási nyilvántartások szolgálnak alapul. Annak hiányában a munkakönyv, korabeli iratok alapján kiállított igazolás; a volt munkáltatónál, gazdálkodó szervezetnél a kordedvezményes munkakörök vizsgálatára és igazolására létrehozott bizottság megállapításaira alapozott igazolás is bizonyító erejű.

Felmerülhet egyéb hitelt érdemlő módon (tanúvallomás) való bizonyítás. Kedvező elbírálásra számíthat az, akinek a volt munkatárs tanúi részére a vitatott idő kordedvezményes időként már korábban elismerésre került.

47. Mi a teendő, ha a munkakör azonosítása tekintetében vita merül fel?

Ha a munkakör azonosítása tekintetében vita merül fel, a munkakör (munkahely) szerint illetékes ágazati miniszter és a szakmai, ágazati érdekképviselő, szakszervezet központi szerve véleményének a kikérése után a Nyugdíjbiztosítási Alap kezeléséért felelős nyugdíjbiztosítási szerv (ONYF) dönt.

V. Rokkantsági nyugdíj

48. Ki jogosult rokkantsági nyugdíjra?

A **2007. december 31-éig** hatályos szabályok szerint rokkantsági nyugdíjra az volt jogosult, aki

- d) egészségromlás, illetőleg testi vagy szellemi fogyatkozás következtében munkaképességét 67 százalékban elvesztette és ebben az állapotában javulás egy évig nem várható (*rokkant*),
- e) a szükséges szolgálati időt megszerezte, és
- f) rendszeresen nem dolgozik, vagy keresete lényegesen kevesebb a megrokkanas előtti keresetnél.

A **2008. január elsejétől** hatályos szabályok szerint rokkantsági nyugdíjra az jogosult, aki

- a) esetében az egészségkárosodás
- aa) 79 százalékot meghaladó mértékű, vagy

- ab) 50-79 százalékos mértékű, de rehabilitációja nem javasolt
(aa és ab együtt: *rokkant*), és
- b) az életkorára előírt szolgálati idővel rendelkezik, és
- c) az egészségkárosodás következtében
- ca) kereső tevékenységet nem folytat, vagy
- cb) keresete, jövedelme legalább 30 százalékkal alacsonyabb az egészségkárosodást megelőző négy naptári hónapra vonatkozó keresete, jövedelme havi átlagánál, és
- d) táppénzben, baleseti táppénzben nem részesül.

49. Az egészségi állapottól függően hányféle csoportba tartoznak a rokkantak?

A szakértői szervek a rokkantakat három csoportba sorolják:

III.	rokkantsági	rokkant, de nem teljesen munkaképtelen
II.	csoportba az	teljesen munkaképtelen, de gondozásra nem szorul
I.	tartozik, aki	teljesen munkaképtelen és gondozásra szorul

50. Mennyi a rokkantsági nyugdíjra jogosító szolgálati idő?

A vonatkozó rendelkezések az életkor szerint eltérő szolgálati idő alapján biztosítanak rokkantsági nyugdíjat. A fiatalabb életkorban megrokkantak rövidebb, az idősebb korban megrokkantak hosszabb szolgálati idő alapján jogosultak.

Ugyancsak rövidebb szolgálati idő alapján jogosultak ellátásra azok, akik ún. karkedvezményre jogosító munkakörben dolgoztak.

A 22. életév betöltése előtt		2 év		
22-24	éves életkorban	4 év	kor- kedvezményre jogosító életkorban	3 év
25-29		6 év		4 év
30-34		8 év		6 év
35-44		10 év		8 év
45-54		15 év		12 év
Az 55. életév betöltésétől		20 év		16 év

szolgálati idő szükséges a rokkantsági nyugdíjra jogosultsághoz.

A megrokkanas időpontjában betöltött életkort kell figyelembe venni.

Az, aki az iskolai tanulmányai megszűnését követő 180 napon belül szolgálati időt szerzett és huszonnégy éves kora előtt megrokkant, szolgálati idejének tartamára tekintet nélkül jogosult rokkantsági nyugdíjra.

Az a rokkant, aki

a) a negyvenötödik életévét, illetőleg 1993. július 1-je előtt az ötvenötödik életévét már betöltötte és legalább tízévi,

b) 1993. június 30-át követően és 2009. január 1-je előtt az ötvenötödik életévét betölti és legalább tizenöt évi
szolgálati idővel rendelkezik, rokkantsági résznyugdíjra jogosult.

51. A rendszeres külföldi munkavégzés hatása a rokkantsági nyugdíjjogosultságra?

A rendszeres külföldi munkavégzés és az abból származó jövedelem befolyásolja a rokkantsági nyugdíjjogosultságot.

A rokkantsági nyugdíj megállapítása során:

- Magyarországon,
- EU/EGT-államban, ideértve Svájcot is, ha a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló közösségi rendelet hatálya alá tartozik,
- szerződő államban, ha szociálpolitikai (szociális biztonsági) egyezmény hatálya alá tartozik és az egyezmény eltérően nem rendelkezik

végzett keresőtevékenységet és az ott szerzett keresetet, jövedelmet is figyelembe kell venni.

52. Kinek nem állapítható meg rokkantsági nyugdíj?

- az öregségi - ideértve az előrehozott öregségi nyugdíjat is - és a baleseti rokkantsági nyugdíjasnak;
- annak aki szándékosan okozta a rokkantságát;
- annak aki elérte az öregségi nyugdíjra jogosító korhatárt - kivéve, ha öregségi nyugdíjra karkedvezmény címén jogosult, vagy rokkantsági nyugdíjat a jogosultság feléledése címén igényel.

53. Kinek, milyen feltételek alapján jár rokkantsági résznyugdíj?

Legalább **tíz** évi szolgálati idő alapján:

- a negyvenötödik életévét, illetőleg 1993. július 1-je előtt az ötvenötödik életévét betöltött személynek;

Legalább **tizenöt** évi szolgálati idő megléte esetén:

- az 1993. június 30-át követően és 2009. január 1-je előtt az ötvenötödik életévét betöltő személynek.

54. Megállapítható-e annak a jogosultsága, aki a megrokkánáskor betöltött életkora szerint szükséges szolgálati időt nem szerezte meg?

Elismerhető a jogosultság az alacsonyabb korcsoportban előírt szolgálati idő megszerzése esetén is, ha ezt követően a szolgálati időben a megrokkánásig harminc napnál hosszabb megszakítás nincs.

55. Megállapítható-e a jogosultság annak, aki szolgálati idejének a kezdetét megelőző időtől rokkant, de az igénye előterjesztése időpontjában betöltött életkora szerinti szolgálati idővel még nem rendelkezik?

Nem állapítható meg a jogosultság. Nem alkalmazható ez esetben az ún. korcsoportkedvezmény, meg kell szerezni az életkorhoz előírt szolgálati időt. További feltétel a munkavégzésre vonatkozó korlátozások betartása.

56. Miként jelenik meg a fokozott gondoskodás a fiatal korban megrokkantak esetében?

2 évnél kevesebb szolgálati idő alapján azok is jogosultak rokkantsági nyugdíjra, akik az iskolai tanulmányok megszűnését követő 180 napon belül szolgálati időt szereztek, és huszonkét éves koruk előtt megrokkantak, tekintet nélkül szolgálati idejük tartamára.

57. Hogyan kell meghatározni a szolgálati időt rokkantsági nyugdíj esetében, ha az igénylő karkedvezményre jogosító szolgálati idővel is rendelkezik.

A karkedvezményre jogosító munkakörben eltöltött minden évet egy és negyedévként kell számításba venni.

A kedvezményesen számított szolgálati idő azonban a nyugdíj mértékét nem emeli.

58. Mitől függ a rokkantsági nyugdíj összege?

- a megrokkulás időpontjában betöltött életkortól,
- a rokkantság mértékétől,
- a nyugdíj megállapításáig szerzett szolgálati idő tartamától és
- az átlagkereset összegétől.

59. Miként befolyásolja a rokkantság súlyossága a megállapítandó ellátás összegét?

A rokkantsági nyugdíjat a III. csoportba tartozó rokkantakra kell kiszámítani; a II. csoportos rokkantsági nyugdíj az ellátás alapjául szolgáló átlagkereset 5, az I. csoportos pedig a havi átlagkereset 10 %-ával nagyobb lesz, mint a kiszámított III. csoportos rokkantsági nyugdíj.

60. Hány év szolgálati idő után azonos a III. rokkantsági csoport mértéke az öregségi nyugdíj mértékével?

Huszonöt évet meghaladó szolgálati idő után.

61. Mennyi a rokkantsági nyugdíjak legkisebb összege?

		2007. február 15-étől	2008. január elsejétől
III.	rokkantsági	27 130	28 500
II.	csoportban,	28 340	29 800
I.	havi	29 370	30 850

Az összegek 2009-ben és 2010-ben is változatlanok!

62. Mikor lehet kevesebb a rokkantsági nyugdíj összege a minimum nyugdíj összegénél?

- Ha a nyugdíj alapját képező havi átlagkereset nem éri el a rokkantsági nyugdíj megállapításkori legkisebb összegét, ez esetben a nyugdíj összege azonos a havi átlagkeresettel.
- Résznyugdíj esetében.
- Ha a magánnyugdíjpénztári tag egyéni számláján lévő összeget saját döntése alapján nem utalták át a Nyugdíjbiztosítási Alap részére, akkor a rokkantsági nyugdíj összege a megrokkánás időpontjában betöltött életkor, az elismert szolgálati idő, a figyelembe vehető átlagkereset, valamint a rokkantság foka alapján kiszámított összeg 75%-a.

63. Hogyan alakul a rokkantsági nyugdíj összege, ha a nyugdíjigénylő nem kizárólag a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerben fizetett nyugdíjjárulékot és a magánnyugdíjpénztárban egyéni számláján lévő összeget - saját döntése alapján - nem utalták át a Nyugdíjbiztosítási Alap részére?

A kiszámított összeg 75 százaléka jár rokkantsági nyugdíjként.

64. Mi az eljárás, ha a rokkantsági nyugdíjat igénylőnek a jogosultsághoz szükséges és figyelembe vehető szolgálati ideje rövidebb az ún. átlagszámítási időszaknál?

A havi átlagkeresetet a rövidebb idő alatt elért jövedelmekből kell megállapítani. 30 napi kereset hiányában a nyugellátás megállapítását megelőző naptári hónapban érvényes minimálbért kell havi átlagkeresetnek tekinteni.

65. Megállapítható-e a rokkantsági nyugdíj a munkaviszony, köztisztviselői, közalkalmazotti jogviszony fennállása alatt?

Csak abban az esetben, ha megállapításhoz szükséges kereseti korlátra vonatkozó feltételt teljesíti, vagyis ha a keresete legalább 30 %-kal alacsonyabb lesz az egészségkárosodást megelőző 4 naptári hónapra vonatkozó jövedelme havi átlagánál. A jogviszonyt tehát nem kell megszüntetni, elegendő a kereseti korlátnak megfelelő munkaszerződés-módosítás.

A rokkantsági nyugdíjra jogosultság azonban megszűnik, ha - az öregségi nyugdíjkorhatárt el nem érő - nyugdíjas 6 egymást követő hónapra vonatkozó bruttó keresetének, jövedelmének havi átlaga meghaladja a rokkantsági nyugdíj összegének kétszeresét és a minimálbér összegét. Ez tehát azt jelenti, hogy a minimálbért mindenképpen megkeresheti, sőt többet is, ha az a rokkantsági nyugdíj kétszeresét nem haladja meg.

66. Változik-e a rokkantsági nyugdíjas ellátása az öregségi nyugdíjra jogosító életkor betöltésekor?

A folyósított rokkantsági ellátás az öregségi nyugdíjra jogosító életkor betöltésével nem változik, a rokkantsági nyugdíjasokra vonatkozó kedvezményeket továbbra is élvezik.

67. Melyek a rokkantsági nyugdíjjogosultság megszűnésének esetei?

- Ha a nyugdíjas az illetékes szakértői bizottság szerint egészségi állapotának javulása miatt már nem rokkant.
- Ha a rokkantság fennáll, de a keresőfoglalkozást folytató nyugdíjas a kereseti korlátokat nem tarja be.
- Ha a soros felülvizsgálaton nem jelenik meg.

68. Mikor éled fel a rokkantsági nyugdíjjogosultság?

Ha a jogosultság feltételei az ellátás megszüntetése után 5 éven belül ismét bekövetkeznek.

69. Mire számíthat az a személy, akinek az ellátásra jogosultsága feléled?

A rokkantsági nyugdíjra ismételten jogosult személyt a nyugdíj megszüntetése utáni emelések, kiegészítések is megilletik.

A rokkantsági nyugdíjjogosultság feléledése esetén a nyugdíj mértékét módosítani kell, ha az igénylő más rokkantsági csoportba került.

70. Hogyan állapítják meg az ellátást, ha feléledés helyett az igénylő új igényként történő elbírálást kér?

Az új igényként történő elbírálásnál a korábbi nyugdíjazásnál figyelembe vett és a rokkantsági nyugdíjasként eltöltött időt is szolgálati időként figyelembe kell venni.

71. Mikor kell módosítani a rokkantsági nyugdíj mértékét?

Ha a rokkantsági nyugdíjas állapotváltozás miatt más rokkantsági csoportba kerül. Az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése után azonban a rokkantsági nyugdíj mértékének állapotváltozás miatti módosítására már nincs lehetőség.

72. Mikor indul el az egészségi állapotváltozás iránti vizsgálat?

A rokkantsági nyugdíjas az egészségi állapotában bekövetkezett változásra való tekintettel kérheti a rokkantsági nyugdíja módosítását.

Annak a rokkantsági nyugdíjasnak, akit az illetékes szakértői bizottság nem véleményezett véglegesen rokkantnak, időszakos szakértői vizsgálaton kell megjelennie.

A felülvizsgálat eredményeként a rokkantság mértéke változásának megfelelően módosításra vagy az ellátásra való jogosultság megszüntetésére is sor kerülhet.

VI. Baleseti rokkantsági nyugdíj

73. Ki jogosult baleseti rokkantsági nyugdíjra?

A 2007. december 31-éig hatályos szabályok szerint az volt jogosult baleseti rokkantsági nyugdíjra, aki

- munkaképességét hatvanhét százalékban, túlnyomóan üzemi baleset vagy foglalkozási megbetegedés következtében elvesztette és
- rendszeresen nem dolgozik, vagy dolgozik ugyan, de keresete lényegesen kevesebb a megrokkánás előtti kereseténél.

A 2008. január elsejétől hatályos szabályok szerint baleseti rokkantsági nyugdíjra az jogosult, aki

- a) túlnyomóan üzemi baleset vagy foglalkozási betegség következtében rokkant, és
- b) az egészségkárosodás következtében
 - ba) kereső tevékenységet nem folytat, vagy
 - bb) a keresete, jövedelme legalább 30 százalékkal alacsonyabb az egészségkárosodást megelőző négy naptári hónapra vonatkozó keresete, jövedelme havi átlagánál, és
- c) táppénzben, baleseti táppénzben nem részesül.

Baleseti rokkantsági nyugdíjra jogosult az is, akinek az egészségkárosodása szilikózis vagy azbesztózis miatt következett be, és az egészségkárosodás mértéke eléri a 40 százalékot, továbbá a fenti egyéb jogosultsági feltételeknek is megfelel.

74. Miben tér el a baleseti rokkantsági nyugdíj jogosultsági feltétele - a sorsszerű megbetegedés alapján járó - rokkantsági nyugdíj feltételétől?

A baleseti rokkantsági nyugdíjra jogosultságnak nem feltétele a szolgálati idő megléte.

75. Milyen kedvezményt kapnak a szilikózis illetőleg azbesztózis következtében megbetegedettek?

Esetükben – az egyéb feltételek megléte esetén – szilikózisból illetve azbesztózisból eredő már 50 százalékos mértékű munkaképesség-csökkenés, vagy 40 százalékos egészségkárosodás fennállásakor is megállapítható a jogosultság.

76. Ki nem kaphat baleseti rokkantsági nyugdíjat?

Aki

- szándékosan okozta a sérülését,
- szándékosan késlekedett az orvosi segítség igénybevételével, illetőleg a baleset bejelentésével.

77. Mitől függ a baleseti rokkantsági nyugdíj összege?

- a rokkantság mértékétől,
- a nyugdíj megállapításáig szerzett szolgálati idő tartamától, és
- az átlagkereset összegétől.

78. Miként befolyásolja a rokkantság súlyossága a megállapítandó ellátás összegét?

A baleseti rokkantsági nyugdíj összege, a

III.	rokkantsági	60	százaléka.
II.	csoportban	65	
I.	a havi átlagkereset	70	

A baleseti rokkantsági nyugdíj összege a szolgálati idő minden éve után a havi átlagkereset 1 százalékaival emelkedik, az átlagkeresetnél azonban több nem lehet.

79. Változhat-e a baleseti rokkantsági nyugdíjas ellátása az öregségi nyugdíjra jogosító életkor betöltését követően?

A rokkantsági nyugdíj szabályaitól eltérően ez az ellátás egészségromlás miatt módosítható a fenti életkor betöltése után is.

80. Mire számíthat az üzemi baleset sérültje, ha ismét üzemi balesetet szenved?

Valamennyi baleset (illetőleg foglalkozási betegség) következményét együttesen kell figyelembe venni.

81. Melyek a baleseti rokkantsági nyugdíjjogosultság megszűnésének az esetei?

- Ha a nyugellátásban részesülő személy túlnyomóan üzemi baleset, foglalkozási megbetegedés következtében kialakult egészségkárosodásának mértéke az 50 %-ot (szilikózis vagy azbesztózis esetén a 40 %-ot) nem éri el. Ebben az esetben a baleseti sérült **kérelmére** az egészségkárosodás mértékének megfelelő baleseti járadékot kell megállapítani.
- Állapotjavulás nélkül is megszűnik a baleseti rokkantsági nyugdíjra jogosultság akkor, ha a keresőtevékenységet folytató nyugdíjas a kereseti korlátra vonatkozó rendelkezéseket nem tartja be. Ebben az esetben a baleseti sérült **kérelmére** - a baleseti rokkantsági nyugdíj helyett 4. fokozatú baleseti járadékot kell megállapítani.

82. Mennyi a baleseti rokkantsági nyugdíjak legkisebb összege?

		2007. február 15-étől	2008. január 1-jétől
III.	rokkantsági	26 900	28 600
II.	csoportban,	28 260	30 000
I.	havi	29 230	31 000

Az összegek 2009-ben és 2010-ben is változatlanok!

83. Milyen kedvezmény alkalmazható a baleseti rokkantsági nyugdíj összegének meghatározásánál?

Az általános szabályok szerinti nyugdíjalap kiszámításának időszaka helyett - ha az igénylőnek kedvezőbb - az üzemi balesetet, foglalkozási megbetegedést megelőző egy évi nyugdíjjáruelék-köteles kereset alapján kell meghatározni. Ezt az igénylőnek kell kérelmeznie.

VII. Rehabilitációs járadék

84. Mi a rehabilitációs járadék?

Az Országgyűlés az egészségkárosodást szenvedett személyek megmaradt, fejleszthető képességeire épülő rehabilitációjának, társadalmi reintegrációjának elősegítésére, továbbá a rehabilitáció időtartamára a jövedelemarányos keresetpótlás érdekében megalkotta a rehabilitációs járadékról szóló 2007. évi LXXXIV. törvényt (Rjtv.), amely 2008. január elsején lépett hatályba. Az új tb-ellátás fő célja az érintett személy munkavégző képességének helyreállítása, foglalkoztatásának elősegítése komplex rehabilitációs eljárás keretében. A rehabilitációs járadékról bár külön törvény rendelkezik, saját jogú nyugellátásnak minősül, amelyet két új jogszabály-hely is rögzít (Tbj. 14.§ (3) c) pontja és a Tny. 6.§ (1) d) pontja). A rehabilitációs járadékra a társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó nyugellátásokra vonatkozó szabályokat a rehabilitációs járadékról szóló törvényben meghatározottak szerint kell alkalmazni.

85. Mit jelent a komplex minősítési rendszer?

Az új, komplex minősítési rendszer célja, hogy a betegségek, sérülések, rendellenességek következtében kialakuló egészségkárosodások, fogyatékosságok, megváltozott munkaképesség és egyéb képességek szakértői véleményezése egységes szakmai elvek és módszertan alapján történjen, emellett ne az elveszett, hanem a megmaradt, a fejleszthető képességekre, a szakmai munkaképesség változására, a rehabilitációs esélyekre koncentráljon.

A rehabilitációs járadék iránti igény elbírálásához a rehabilitációs szakértői szerv a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv megkeresésére a megkereséstől számított 10 munkanapon belül a külön jogszabályban meghatározottak szerinti komplex minősítést végez, és szakhatósági állásfoglalást ad

- a) az egészségkárosodás mértékéről,
- b) a szakmai munkaképességről,
- c) a rehabilitálhatóságról, a rehabilitáció lehetséges irányáról, valamint a rehabilitációs szükségletekről, továbbá a rehabilitációhoz szükséges időtartamról.

A nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv a komplex minősítés alapján elkészített szakhatósági állásfoglaláshoz kötve van.

86. Ki jogosult rehabilitációs járadékra?

Rehabilitációs járadékra az jogosult, aki

- 50-79 %-os egészségkárosodást szenvedett és ezzel összefüggésben foglalkoztatásra rehabilitáció nélkül nem alkalmas és
- kereső tevékenységet nem folytat, vagy a keresete legalább 30 %-kal alacsonyabb az egészségkárosodást megelőző négy naptári hónapra vonatkozó jövedelme havi átlagánál, továbbá
- rehabilitálható, és
- az életkora szerint szükséges szolgálati időt megszerezte, és
- nem részesül egyéb társadalombiztosítási vagy munkanélküli ellátásban, így például öregségi nyugdíjban, előrehozott öregségi nyugdíjban, korengedményes vagy korkedvezményes nyugdíjban, rokkantsági nyugdíjban, baleseti rokkantsági nyugdíjban, bányásznyugdíjban, művésznyugdíjban, szolgálati nyugdíjban, terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, táppénzben, álláskeresési támogatásban, álláskeresési segélyben, átmeneti járadékban, rendszeres szociális járadékban, rokkantsági járadékban, nemzeti helytállásért elnevezésű pótlékban, stb.

A jogosultság elbírálásához az igénylő köteles a keresetéről, jövedelméről nyilatkozni, azt igazolni. A nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv megkeresésére - ellenőrzés céljából - az állami adóhatóság 10 munkanapon belül közli az igénylő keresetere, jövedelmére vonatkozó adatokat.

Az adóhatóság nemcsak a jogosultság megállapításakor, hanem a folyósítás alatt is közreműködik. A kereseti korlát túllépésének vizsgálata érdekében kerül bevezetésre az az új rendelkezés, amely szerint az állami adóhatóság a rehabilitációs járadékban részesülő keresetere, jövedelmére vonatkozó adatokat havonta, a munkáltatói bevallásra előírt határidőt követő hónap utolsó napjáig továbbítja a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervhez. Az így rendelkezésre álló adatok birtokában valósulhat meg a kereset, jövedelem folyamatos figyelése, a jogosultsági feltételek fennállásának ellenőrzése annak érdekében, hogy a valóban jogosultak részesüljenek az ellátásban.

87. A járadékos és a foglalkoztatási szerv együttműködésének szabályai

A járadékra jogosult a rehabilitáció sikeres megvalósítása érdekében az illetékes állami foglalkoztatási szervvel folyamatos **együttműködésre** köteles. Ennek keretében írásban kell vállalnia a rehabilitációs megállapodásban foglaltak teljesítését.

A megállapodás elsősorban a munkaképesség helyreállításához szükséges szolgáltatásokra, vállalatokra épül, azaz rögzítésre kerül, hogy az ellátásban részesülő személynek mit kell megtennie azért, hogy ismét munkába tudjon állni, illetve, hogy ehhez milyen állami segítséget kap.

Amennyiben a rehabilitációs megállapodás a járadékos személyt érintő, neki felróható ok

miatt nem kerül megkötésre, vagy az abban foglaltaknak, illetőleg a bejelentési kötelezettségének a járadékos nem tesz eleget, az állami foglalkoztatási szerv kezdeményezi a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv felé a járadéknak az együttműködési kötelezettség nem teljesítése miatti megszüntetését.

88. Hogyan történik a rehabilitációs járadék igénylése, megállapítása, folyósítása?

Az igényt a lakóhely szerint illetékes regionális **nyugdíjbiztosítási igazgatóságnál** kell előterjeszteni a rehabilitációs járadék, illetve a rokkantsági nyugdíj igénylésére rendszeresített nyomtatványon, vagy elektronikus úton.

Az egészségkárosodás mértékét, a szakmai munkaképességet és a rehabilitálhatóságot külön rehabilitációs szakértői szerv (bizottság) állapítja meg. Az ellátás megállapításáról az igénylő lakóhelye szerint illetékes regionális nyugdíjbiztosítási igazgatóság határozattal intézkedik, a járadékot a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság folyósítja. A folyósítás a rokkantsági nyugdíjra vonatkozó rendelkezések szerint történik.

89. Milyen összegű a rehabilitációs járadék?

A rehabilitációs járadék összege megegyezik az azonos szolgálati idő és átlagkereset alapján kiszámítható III. csoportos rokkantsági nyugdíj összegének a 120 %-ával és a legkisebb összege azonos a mindenkori nyugdíjminimum 120 %-ával. A rokkantsági nyugdíjnál magasabb ellátást az indokolja, hogy a rehabilitációs járadékból – a szolgálati időbe történő beszámítás érdekében – **nyugdíjjárulékot kell fizetni**.

Kereső tevékenység esetén a kereseti korlát 3 hónap átlagában történő túllépése után a rehabilitációs járadék **50%-kal csökkentett** összegben kerül folyósításra.

90. Hogyan történik a rehabilitációs járadék emelése?

A rehabilitációs járadékot évente, a nyugdíjakkal azonos módon kell emelni. Az évenkénti rendszeres emeléséről a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervnek nem kell határozatot hoznia.

91. Mikortól állapítható meg a rehabilitációs járadék?

Attól a naptól állapítható meg, amelytől valamennyi jogosultsági feltétel teljesült, de legkorábban az igénybejelentés napjától. Amennyiben az igénylő azon a napon

- terheségi-gyermekágyi segélyben,
- gyermekgondozási díjban,
- táppénzben,
- baleseti táppénzben részesül,

a rehabilitációs járadék az ellátás megszüntetésének a napjától állapítható meg.

A rehabilitációs járadék mellett azonban megállapítható illetve folyósítható a gyermekgondozási segély.

92. Meddig folyósítható a rehabilitációs járadék?

A rehabilitációs járadék a rehabilitációhoz szükséges időtartamra, de **legfeljebb három évig** folyósítható. A feltételek bekövetkezése esetén a rehabilitáció sikeres megvalósulásának érdekében az ellátás meghosszabbítható, vagy megszüntetése esetén feléled, de időtartama a 3 évet ezekben az esetekben sem haladhatja meg. Ha a rehabilitáció nem volt sikeres, akkor a járadékos egészségi állapotától függően rokkantsági nyugdíjra vagy munkanélküli, szociális ellátásra válhat jogosulttá.

A rehabilitációs járadék igénybejelentésre a megszűnést, megszüntetést követő 12 hónap elteltével **ismételten megállapítható** abban az esetben, ha a jogosultsági feltételek fennállnak, kizáró feltétel nem áll fenn, és a rehabilitációs szakhatósági állásfoglalás alapján az igénylőnek az egészségi állapotában a rehabilitálhatóságot is befolyásoló lényeges változás következett be.

A 12 hónapon belül előterjesztett újabb igénybejelentést csak akkor kell elbírálni, ha azt az egészségkárosodás nem megfelelő mértéke miatt utasították el, és az egészségügyi dokumentáció alapján megállapítható, hogy az igénylő egészségi állapotában az elutasítást követően tartós rosszabbodás következett be.

93. A megállapítás után történik-e időszakos orvosi felülvizsgálat?

A rehabilitációs járadék esetében a rokkantsági nyugdíjtól eltérően – tekintettel az ellátás viszonylag rövid időtartamára – **rendszeres felülvizsgálatra nem kerül sor**. A törvény az **eseti felülvizsgálat** két változatát tartalmazza. Az első esetben a rehabilitációs járadékban részesülő személynek a bejelentése alapján az állami foglalkoztatási szerv kezdeményezi a felülvizsgálatot, vagyis tulajdonképpen a komplex minősítés ismételt elvégzését, az egészségi állapotban történt tartós rosszabbodás esetén. Ekkor amennyiben a minősítés során megállapítható, hogy az egészségkárosodás mértéke a 79%-ot meghaladja, vagy 50-79%-os, de az érintett személy nem rehabilitálható, az ellátást meg kell szüntetni, és részére – kérelemre – rokkantsági nyugdíjat kell megállapítani.

A felülvizsgálat másik esete az, amikor olyan tény vagy körülmény jut a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv tudomására, amely valószínűsíti, hogy a korábban megállapított egészségkárosodás a megállapítás időpontjában nem állt fenn vagy az a megállapítottnál kisebb mértékű volt. Ebben az esetben a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv vezetője hivatalból kezdeményezheti a felülvizsgálatot.

94. A rehabilitációs járadékban részesülők munkavégzésére vonatkozó szabályok

Kereseti korlátozás a megállapításkor

Az igénylő a jogosultság megállapításakor kereső tevékenységet nem folytathat, csak ha a keresete legalább 30%-kal alacsonyabb az egészségkárosodást megelőző négy naptári hónapra vonatkozó jövedelme havi átlagánál.

Kereseti korlátozás a folyósítás alatt

A járadék összegét

- 50%-kal csökkenteni kell, ha a járadékos 3, és
- meg kell szüntetni, ha 6

egymást követő hónapra vonatkozó - adóval és járulékokkal csökkentett - keresetének, jövedelmének havi átlaga meghaladja a rokkantsági nyugdíj alapját képező havi átlagkereset összegének 90 százalékát, illetve annak a megállapítást követően a rendszeres nyugdíjemelések mértékével növelt összegét, de legalább a minimálbér összegét. Ez tehát azt jelenti, hogy a minimálbért mindenképpen megkeresheti, sőt többet is, ha az a nyugdíjalap 90 %-át (illetve emelt összegét) nem haladja meg.

A járadékban részesülő személyt bejelentési kötelezettség terheli, ha kereső tevékenységet folytat, vagy keresete, jövedelme megváltozott. A keresetek között a 2009. augusztus 31-ét követően külföldön megszerzeteket is figyelembe kell venni. A keresetre, jövedelemre vonatkozó feltételek fennállásának ellenőrzése érdekében a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv az állami adóhatóságtól kap adatokat, a külföldről származó kereseteket azonban a járadékosnak kell bejelentenie.

95. Melyek a rehabilitációs járadékban részesülő feketén történő foglalkoztatásának következményei?

Amennyiben a rehabilitációs járadékban részesülő foglalkoztatására az ehhez szükséges jognyilatkozat (pl. munkaszerződés) hiányában került sor, a folyósítást 3 hónap időtartamra szüneteltetni kell. Ezt követően, ismételt jogsértés esetén megszűnik a rehabilitációs járadékra való jogosultság.

96. Milyen munkajogi védelem illeti meg a járadékost?

A munkáltató nem szüntetheti meg rendes felmondással a munkaviszonyt a rehabilitációs járadékban részesülő személy esetén a **keresőképтелenség teljes időtartama alatt** (egyéb esetben a védelem csak a betegszabadság leteltét követő egy évig illetné meg). E felmondási védelem leteltét követően pedig, rendes felmondással egészségügyi alkalmatlansága miatt csak akkor szüntethető meg a munkaviszony, ha a munkavállaló eredeti munkakörében nem foglalkoztatható tovább, és a munkáltatónál egészségi állapotának megfelelő másik munkakör nem biztosítható, illetve, ha a munkavállaló az ilyen másik munkakörben történő foglalkoztatáshoz szükséges munkaszerződése módosításához nem járul hozzá. Egyéb tekintetben a munkáltató általi rendes felmondásra irányadó szabályok érvényesek.

97. Mikor szűnik meg a rehabilitációs járadék?

Megszűnik a rehabilitációs járadékra való jogosultság, ha a járadékos

- meghalt,
- az ellátás megszüntetését kérte,
- az ellátás időtartama eltelt,
- három naptári hónapot meghaladóan, egybefüggően külföldön tartózkodik, vagy bejelentett magyarországi lakóhelye megszűnik,

- kereső tevékenység folytatása esetén, 6 egymást követő hónapra vonatkozó keresetének havi átlaga meghaladja a rokkantsági nyugdíj alapját képező havi átlagkereset összegének 90 %-át, illetve annak a megállapítást követően a rendszeres nyugdíjemelések mértékével növelt összegét, de legalább a mindenkor kötelező legkisebb munkabér összegét,
- egészségi állapotában olyan tartós rosszabbodás következik be, amely rehabilitációt lehetetlenné teszi,
- együttműködési kötelezettségét, illetve a rehabilitációs megállapodásban foglalt kötelezettségeit neki felróható okból nem teljesíti,
- foglalkoztatására ismételten a foglalkoztatásra irányuló jogviszony létesítéséhez szükséges jognyilatkozat hiányában került sor.

98. Milyen járulékfizetési és adózási kötelezettség terhelik a rehabilitációs járadékot?

A járadék összegéből **nyugdíjjáradékot** (magánnyugdíjpénztári tagdíjat) kell fizetni, ezért a rehabilitációs járadék folyósításának időtartama a nyugdíjbiztosítás szempontjából **szolgálati időnek minősül**, ha az előírt nyugdíjjáradékot megfizették. Foglalkoztatónak a járadékot folyósító nyugdíjbiztosítás igazgatási szerv minősül, így a nyugdíjjáradék levonása az ő feladata. A foglalkoztatót terhelő, jelenleg 24%-os nyugdíjbiztosítási járulékot a központi költségvetés fizeti be a Nyugdíjbiztosítási Alapba.

A folyósítás időtartama a terhességi-gyermekegyi segélyre, illetve a gyermekgondozási díjra jogosultsághoz szükséges előzetes 180 napi **biztosítási időbe is beszámít**.

Adózás szempontjából a rehabilitációs járadék is nyugdíjnak minősül, így adózáskor a nyugdíjak adózására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

Egészségügyi ellátásra a rehabilitációs járadékban részesülők a rokkantsági nyugdíjasokhoz hasonló módon válnak jogosulttá, vagyis szolidaritási alapon, járulékfizetés nélkül is részesülhetnek az egészségügyi szolgáltatásokban.

A folyósítás alatt foglalkoztatónak a folyósító szerv minősül, így a foglalkoztatót terhelő járulékokat a központi költségvetés fizeti meg.

99. Jogosult-e álláskeresői támogatásra a rehabilitációs járadékos?

Álláskereső részére a munkaügyi központ képzési támogatásként keresetpótló juttatást nyújthat, továbbá átvállalhatja a képzéssel kapcsolatos költségeket. A rehabilitációs járadékban részesülő személy ellátottnak minősül, így képzés esetén a megélhetést biztosító **keresetpótló juttatásra nem jogosult**, azonban a képzéssel kapcsolatos további költségei – a képző intézmény által megállapított tanfolyami költség, valamint a képzéshez kapcsolódó szállás, ételmezés és a helyi, illetőleg helyközi utazás költségei – megtéríthetők. Ennek ügyintézése az illetékes munkaügyi központ kirendeltségén történik.

A rehabilitációs járadék folyósításának időtartama **nem jogosít álláskeresői járadékra**, azonban a jogalapját megteremtő négy éves időszak **meghosszabbodik** a rehabilitációs járadék folyósításának időtartamával.

100. Választható-e rokkantsági nyugdíj a rehabilitációs járadék helyett?

Annak az egészségkárosodást szenvedett személynek, **aki 2011. december 31-éig életkora alapján 5 éven belül eléri a rá irányadó nyugdíjkorhatárt**, az egyéb feltételek teljesülése esetén **rehabilitációs járadék helyett rokkantsági nyugdíjat lehet megállapítani**, de a rehabilitációs járadék megállapítását is kérheti.

VIII. Nyugdíj-megállapítás

101. Mit jelent a teljes nettósítás?

2008-tól a nyugdíjak kiszámításánál figyelembe vett kereseteket, először a járulékokkal, (ideértve az egyéni nyugdíjjárulékot, a magánnyugdíjpénztári tagdíjat, az egyéni egészségbiztosítási járulékot és a munkavállalói járulékot, illetve vállalkozói járulékot), majd a járulékokkal csökkentett összegből számított személyi jövedelemadóval kell csökkenteni (teljes nettósítás). Ez az intézkedés az induló nyugdíjak szintjét mérsékeli. (2006. évi CVI. törvény)

102. Mi értendő a nyugdíj alapjául szolgáló havi átlagkereset fogalom alatt?

A biztosított nyugdíjjárulék-fizetési kötelezettségének alapját képező keresetnek, jövedelemnek a törvény rendelkezései szerint számított átlaga.

103. Melyek a havi átlagkereset meghatározásának a mozzanatai?

- Az átlagszámítási időszak (1988-tól nyugdíjazásig) nyugdíjjárulék köteles kereseteinek és a vonatkozó évek osztószámainak a meghatározása.
- Teljes nettósítás:
 - A figyelembe vehető időszak egyes éveinek jövedelemadataiból az egyes években fizetett járulékokat le kell vonni.
 - A járulékokkal csökkentett összegre meg kell határozni a személyi jövedelemadót és azt is le kell vonni
- Teljes valorizálás: 1988-tól a nyugdíjazás évét megelőző évig elért nettó átlagkereseteket a nyugdíjazás előtti év átlagkeresetének szintjére kell felszorozni.
- A havi átlagjövedelem kiszámítása.
- A havi átlagjövedelemből degresszió alkalmazásával a nyugdíjalapot képező havi átlagkereset meghatározása.

104. Mit nevezünk osztószámnak?

A biztosításban töltött idő azon napjainak a számát, amelyre a biztosítottnak nyugdíjjárulék-köteles keresete, jövedelme volt. A heti pihenőnapokat, munkaszüneti napokat, szabadnapokat is figyelembe kell venni.

105. A nyugdíj alapjául szolgáló havi átlagkeresetek meghatározásakor mely kereseteket, jövedelmeket kell figyelembe venni?

1996. december 31-éig csak a főfoglalkozású munkavégzésből származó jövedelem, kereset, valamint eddig az időpontig kifizetett év végi részesedés, prémium, jutalom képezhet ellátási alapot.

Más a helyzet, ha a főfoglalkozású foglalkoztatás nem érte el a törvényes munkaidőt, ez esetben kerülhet sor a mellékfoglalkozásból származó kereseteknek, jövedelmeknek időarányos beszámítására.

1997. január 1-jétől a több jogviszonyból származó kereset, jövedelem a nyugdíjjárulék-fizetési kötelezettség éves maximumáig összeszámítható. Továbbá 1997. december 31-ig figyelembe kell venni a jövedelemmel azonos időre járó baleseti járadékot.

106. Az éves keresetek nettósítása hogyan történik?

Az adott évre kiszámítják az adóelőleg számítás szabályai szerint a képzett adót és csökkentik a végrehajtási kormányrendeletben évenként a személyi jövedelemadó törvény változásaihoz igazodóan meghatározott alkalmazotti adóalap-, vagy adókedvezményekkel. Az összjövedelmet csökkentő kiadások és egyéb adókedvezmények nem vehetők figyelembe.

107. Mit jelent a valorizálás?

A nyugdíj-megállapításban alkalmazott számítási módszer, a korábbi keresetek jelenértékre számítása, vagyis a tárgyévi nettókeresetek növelése a nyugdíj megállapítás időpontjáig történt országos nettókereset növekedésnek megfelelően.

A régi módszer szerint a nyugdíjazást megelőző harmadik – 2007-ben a 2004. – év előtti naptári évek kereseteinek, jövedelmeinek a nyugdíjazást megelőző második – a 2005. – naptári év kereseti szintjéhez történt az igazítás.

2008. január 1-jétől az újonnan megállapítandó saját jogú nyugdíjakat már az ún. **teljes valorizálás** alapján kell kiszámítani, mely szerint az 1988-tól a nyugdíjazás évét megelőző évig elért nettó átlagkereseteket a nyugdíjazás előtti év átlagkeresetének szintjére kell felszorozni.

A valorizáláshoz szükséges szorzószámokat az 1988 óta bekövetkezett országos nettó átlagkereset növekedés alapján határozzák meg. Az aktuális szorzókat tényadatok alapján (KSH), tehát csak utólag lehet megállapítani. Az előző évi adatok csak a következő év márciusában válnak ismertté, ezért az év első három hónapjában a nyugdíjmegállapító szervek csak nyugdíjelőleget állapítanak meg, amelyeket a legutolsó rendelkezésre álló

valorizációs szorzókkal számítanak ki, majd a tényadatok ismeretében korrigálnak. A valorizációs szorzószámokat a TnyR. 2. sz. melléklete tartalmazza. (Tny. 13.§, TnyR. 15. § és 2. melléklet)

108. Mi a depresszió?

A depresszió azt jelenti, hogy a nyugdíj alapját képező – jogszabályban meghatározott módszerrel kiszámított – havi átlagkeresetet egy bizonyos összeg felett csak korlátozott mértékben lehet figyelembe venni. Ennek érdekében a havi átlagkeresetet sávosan csökkentik az országos nettó átlagkereset szintjét meghaladó átlagkereseteknél. A törvény szerint a sávhatárok évente a tárgyévét megelőző naptári év, I. naptári félévi országos nettó átlagkereset-növekedés, továbbá az ehhez hozzászámított évenkénti 8 százalékos növekedés együttes mértékének megfelelő összeggel emelkednek. Az adott évre érvényes sávhatárokat a végrehajtási kormányrendelet tartalmazza (TnyR. 11/B.).

IX. A szolgálati idő

109. Mi a szolgálati idő?

A szolgálati idő lényegében nem más mint nyugdíjra jogosító jogszerző idő, vagyis az az időszak, amely alatt a biztosított nyugdíjjárulék fizetésére kötelezett volt, illetve megállapodás alapján nyugdíjjárulékot fizetett. A nyugdíjjárulék-fizetési kötelezettség nélkül szolgálati időnek minősülő időszakokat a törvény külön határozza meg (ld. később).

110. Mi a szerepe a szolgálati időnek?

A baleseti nyugellátások kivételével a nyugdíjjogosultság feltétele az előírt minimális szolgálati idő (= szükséges szolgálati idő) megszerzése.

A szolgálati idő hossza befolyásolja a nyugdíj összegét.

111. A biztosítással járó jogviszonynak 1997. december 31-e utáni tartama mely esetekben minősül szolgálati időnek?

- Ha a biztosítási időre az előírt nyugdíjjárulékot megfizették.
- Ha az alkalmazott keresetéből, jövedelméből a foglalkoztató levonta a nyugdíjjárulékot, de annak befizetése részben vagy egészben elmaradt. Mindezt nem befolyásolja az a tény, hogy a nyugdíjjárulék behajtására tett intézkedés eredményes volt-e vagy sem.

112. Mikor kell vélelmezni az alkalmazottaknál a nyugdíjjárulék levonását?

Ha egyértelmű a társadalombiztosítás nyilvántartása vagy a foglalkoztató nyilvántartása, eredeti okirata alapján a biztosítás ténye, a biztosítási jogviszony időtartama, azonban a nyugdíjjárulék levonása, megfizetése nem állapítható meg, illetve nem bizonyítható.

113. Az egyéni vállalkozónak és a társas vállalkozás tagjának, ha járuléktartozása van, elismerhető-e a szolgálati idő?

Az az időszak, amelyre vonatkozóan járuléktartozás van, mindaddig nem ismerhető el szolgálati időnek, amíg a tartozást az érintett meg nem fizette. A tartozás utólagos megfizetése esetén a szolgálati idő a tartozás befizetése napját magába foglaló hónap első napjától fogadható el.

114. Járulékfizetési kötelezettség nélkül milyen időszak ismerhető el szolgálati időnek 1997. december 31-ét követő időre vonatkozóan?

- A katonai (polgári) szolgálatban eltöltött idő; (a járulékfizetést a központi költségvetés teljesíti),
- a táppénz, a baleseti táppénz, a terhességi-gyermekágyi segély folyósításának időtartama, valamint
- a gyermekgondozási díj 2000. január 1-jét megelőző időtartama.

115. Hogyan jelenik meg a szolgálati időre vonatkozó szerzett jog továbbvitele?

A szolgálati idő szabályai 1998. január 1-jétől változtak, de a biztosítással járó jogviszony 1998. január 1. napját megelőző időtartamát továbbra is az 1997. december 31-én hatályos jogszabályok alapján kell figyelembe venni.

116. Milyen szolgálati idő növelési kedvezményt élvez, aki 1968. január 1-je előtt gyermeket szült?

A szolgálati ideje annyiszor 365 nappal növekszik, ahány gyermeke született 1968. január 1-je előtt. Ha a gyermeke a 18. életévét megelőző időponttól tartósan beteggé vagy fogyatékosná vált, a gyermekekre járó növelés gyermekenként 550 nap.

117. Jogosult-e szolgálati idő növelésre az a nő, akinek halva született a gyermeke?

Ha a gyermek anyakönyvezésre került, a jogosultság megállapítható.

118. A felsőfokú tanulmányok elismerhetők szolgálati időnek?

Szolgálati időként kell figyelembe venni az öregségi nyugdíjra jogosultság szempontjából az 1998. január 1-je előtt a felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán folytatott – legfeljebb azonban a képesítés megszerzéséhez a tanulmányok folytatása idején szükséges – tanulmányok idejét.

Az 1997. december 31-e utáni időszakban a nappali tagozaton folytatott tanulmányi idők beszámítására akkor kerülhet sor, ha az ellátást igénylő a járulék megfizetésére, vagy a tanulmányok alatt vagy a nyugdíj igény beadásáig megállapodást köt és a fizetéskor érvényes minimálbér alapulvételével számított nyugdíjbiztosítási egyéni és munkáltatói járulékot megfizeti. A rokkantsági nyugdíjhoz változatlanul, járulékfizetés nélkül is figyelembe kell venni szolgálati időként a felsőfokú tanulmányok idejét.

A felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán folytatott tanulmányok címén a tanulmányi időszak (tanulmányi év, tanulmányi félév) kezdetét magában foglaló hónap első napjától a végét magában foglaló hónap utolsó napjáig eltelt idő számít szolgálati időnek.

Szolgalati időként kell figyelembe venni a két egymást követő tanulmányi időszak közötti tanulmányi szünet idejét is.

Több képesítés megszerzésére irányuló tanulmányok folytatása esetén legfeljebb az egyik képesítés megszerzéséhez szükséges idő vehető figyelembe.

119. Szolgálati időnek minősül-e a szakmunkástanuló idő és a szakközépiskolai tanulmányok ideje?

Annak vizsgálatakor, hogy valamely jogviszony a szolgálati idő számításakor figyelembe vehető-e, abból kell kiindulni, hogy az adott jogviszony biztosítási kötelezettséggel járt-e, továbbá ennek alapján történt-e járulékfizetés.

A szakmunkástanulóknak kötelezően járó ösztöndíj után a foglalkoztatójuk járulékfizetésre volt kötelezett, sőt a tanulók a tanulmányaik utolsó évében már általában szakmunkás bért kaptak, amely után szintén járulékot kellett fizetni, ez alapozta meg biztosításukat, szolgálati idejüket.

A szakképzésről szóló jogszabály változása következtében a korábbi szakmunkásképző intézet és szakmunkástanuló elnevezés is megváltozott. Az oktatás általában szakképző iskolákban folyik. A szakképzési törvény a gyakorlati oktatást nyújtó foglalkoztató és a tanuló között szerződési kötelezettséget ír elő. E szerződésben kell meghatározni a tanuló részére járó díj összegét, amely a minimálbér 15 %-ánál kevesebb nem lehet, s ennek alapján kell a foglalkoztatónak járulékot fizetnie. E járulékfizetés alapozza meg az ő esetükben a tanulói idő beszámítását a szolgálati időbe.

- A társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény szerint a szakmunkástanuló biztosítottként minősült.
- 1995. április 1-jétől a szakmunkástanuló akkor volt biztosított, ha ösztöndíjban (munkabérben) részesült. Az ösztöndíj után a foglalkoztató, a munkabér után a foglalkoztató és a tanuló fizette meg a járulékot az általános szabályok szerint.
- Az 1996. január 1-jétől hatályos előírás szerint a szakmunkástanulóra, ha ösztöndíjban (munkabérben) részesül, továbbá a tanuló szerződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanulóra terjed ki a biztosítás. A szakmunkástanulók után az előző bekezdés szerint, a szakképző iskolai tanulók esetében a foglalkoztató, a szerződést kötő gazdálkodó szervezet, illetve egyéni vállalkozó kötelezett a járulékfizetésre.
- 1997-től a tanuló szerződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanulóra terjed ki a biztosítás. A foglalkoztató, a szerződést kötő gazdálkodó szervezet, illetve egyéni vállalkozó kötelezett a járulékfizetésre.

A biztosítási jogviszony adatait, a járulékfizetés tényét a foglalkoztatónak a Nyugdíjbiztosítási Egyéni Nyilvántartó lapon évente jelentenie kell a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek felé. Az igazgatóságok e nyilvántartások alapján tudják elbírálni, hogy a kérdéses időszakban az igénylő szerzett-e szolgálati időt.

A szolgálati idő szerzés tehát attól függ, hogy a tanuló társadalombiztosítási, illetve nyugdíjbiztosítási szempontból biztosítottak minősült-e, fennállt-e a járulékfizetési kötelezettség. A szakközépiskolai tanulói jogviszony járulékfizetésre nem kötelezett, így nyugdíjszerző szolgálati időként sem vehető figyelembe.

120. Hogyan történik az egyházi személyként, illetve szerzetesrendi tagként eltöltött idő beszámítása?

Az 1997. december 31-ét követően eltöltött időből csak az az időtartam számítható be a jogszerző időbe, amelyre az előírt nyugdíjbiztosítási és nyugdíjjárulékot az egyházi szervek megfizették.

121. A gyermeknevelési ellátások igénybevétele mikor ismerhető el szolgálati időnek?

A **gyermekgondozási segély** folyósításának ideje 1998. január 1-je előtt szolgálati időnek minősül, ezt követően azonban csak akkor, ha az előírt nyugdíjjárulékot megfizették.

A **gyermekgondozási díj** folyósításának ideje 2000. január 1-je előtt szolgálati időnek minősül, de 2000. január 1-je után csak akkor ismerhető el szolgálati időnek, ha az előírt nyugdíjjárulékot megfizették.

A **gyermeknevelési támogatás** és az ápolási díj is csak az előírt nyugdíjjárulék fizetési kötelezettsége teljesítése esetén ismerhető el szolgálati időnek.

122. Mely esetben nem minősül szolgálati időnek a fizetés nélküli szabadság, vagy a munkavégzés alóli menetesítés időtartama 1998. január 1-jétől?

Ha erre az időre nem történt nyugdíjjárulék-köteles kereset, jövedelem kifizetés.

123. Mely esetben számít szolgálati időnek a fizetés nélküli szabadság 30 napot meghaladó tartama 1998. január 1-je előtti időszakra vonatkozóan?

Ha a biztosított

- három évesnél – tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek esetén tizenkettő évesnél – fiatalabb gyermek gondozása, vagy tíz évesnél fiatalabb gyermek ápolása címén vette igénybe;
- a tartósan külföldi szolgálatot teljesítő nemzetközi szervhez tagként vagy munkatársként kiküldött munkát vállaló, illetőleg külföldi ösztöndíjas tanulmányúton részt vevő házastársával 1992. március 1-jét megelőzően külföldön való tartózkodásra kapott szabadságot és a nyugdíjjárulékot megfizette;

-
-
- közeli hozzátartozó otthoni ápolása, illetve gondozása vagy saját lakás magánérőből történő építése céljából kért szabadságot, és erre az időre – legfeljebb 1992. december 31-éig – a nyugdíjjárulékot megfizette.

A 30 napot el nem érő fizetés nélküli szabadság szolgálati időnek minősül.

124. Mikor minősül szolgálati időnek az előzetes letartóztatás ideje?

Ha a letartóztatottat az ellene emelt vád alól jogerősen felmentették, vagy a büntetőeljárást megszüntették.

125. Elismerhető-e a szabadságvesztés ideje?

Kizárólag akkor, ha az elítéltet a bíróság utóbb jogerősen felmentette.

126. Hogyan számítják a szolgálati időt?

A szolgálati időt naptári naponként kell számításba venni, 365 nap számít egy évnek, a töredék időszak nem számítható be (pl. 38 év 125 nap esetén a 38 év alapján számítják ki a nyugdíjat).

A szolgálati időt elsősorban a nyugdíjbiztosítási szervek nyilvántartásai alapján veszik figyelembe. Sok esetben viszont olyan időket is szolgálati időként kell figyelembe venni, amelyről e szervek nem rendelkeznek nyilvántartással. Ezeket a nyugdíjbiztosítási szerv az igénylő segítő közreműködésével szerzi be.

127. Mely életkortól kérhető a szolgálati idő megállapítása?

Az öregségi nyugdíjra jogosító életkort megelőző tíz éven belül. Korkedvezményes szolgálati idő megállapítása bármikor kérhető. A kérelemhez csatolni kell a korábban megszerzett szolgálati időre vonatkozó igazolásokat.

Lehetőség van ennél korábban is információt kapni a nyugdíjbiztosítási adatokról. A nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek a Ket. 83. §-a alapján, a természetes személy ügyfelek kérelmére, részükre a nyugdíjbiztosítás nyilvántartásában szereplő adatairól hatósági bizonyítványt állítanak ki. A kérelmet a kérelmező lakóhelye szerint illetékes regionális nyugdíjbiztosítási igazgatási szervhez kell személyesen vagy postai úton, illetve a honlapról letölthető „Kérelem a nyugdíjbiztosítás nyilvántartásában szereplő adatok igazolására” formanyomtatványon benyújtani.

A bejelentési adatok igazolása ügyében kezdeményezett eljárás illetékköteles. Az eljárásért járó illetéket (2.000 forint) illetékbélyeggel kell megfizetni, amelyet a kérelemre kell felragasztani.

128. Miért célszerű a szolgálati idő elismerési kérelem benyújtása?

- A szolgálati idő előzetes tisztázása segítségével a biztosított/volt biztosított a számára legelőnyösebb időponttól kérheti a nyugdíja megállapítását. A nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv érdemi döntését megelőzően köteles az ügy

elődöntése szempontjából lényeges tényeket és körülményeket feltárni, a tényállást tisztázni.

- Az okmány hiányában be nem igazolódott, de az igénylő állítása szerint biztosításban töltött idő egyéb, hitelt érdemlő módon történő bizonyítására (például tanúnyilatkozattal) lehetőség van az alapeljárás során, majd a fellebbezés és bíróságnál történő eljárás során is, amely időtartam alatt a kérelmező még dolgozik, tehát nem ellátatlan.
- A nyugdíjmegállapító határozat meghozatala sokkal gyorsabban történhet meg, ha a szolgálati idők összeszámítása előzetesen megtörtént.

129. Mikor csökkentik arányosan a szolgálati időt?

A 2003. december 31-éig hatályos szabály szerint, az 1996. december 31-ét követő időszakban, ha a biztosított – nyugdíjjárulék alapjául szolgáló – keresete a minimálbérnél kevesebb volt, akkor olyan arányban csökkent a szolgálati idő, ahogy a kereset aránylott a minimálbérhez. Ha pl. a kereset a minimálbér fele volt, akkor 1 napi keresettel félnapi szolgálati idő volt szerezhető.

2004. január 1-jétől az arányos szolgálati idő számítását csak a nyugdíj összegének kiszámításánál kell alkalmazni, a nyugdíjra való jogosultság megállapításánál már nem. Ez kedvező változás, különösen a részmunkaidőben foglalkoztatottak részére, ugyanis nyugdíjjogosultság szerezhető 20 évi biztosítási jogviszonnyal akkor is ha az – akár teljes mértékben – részmunkaidős foglalkoztatás volt és csak pl. a minimálbér fele után történt járulékfizetés.

Továbbra sincs arányos szolgálati idő csökkentés a Munka Törvénykönyve alapján teljes munkaidőben foglalkoztatotknál, illetve azoknál a személyeknél, ahol a munkakörre irányadó meghatározott munkaidőben történik a foglalkoztatás (pl. az egészségre ártalmas munkakörülmény miatt csökkentett idejű foglalkoztatás az előírás).

130. A hosszú szolgálati idő elismerése

A hosszú szolgálati idővel rendelkezők teljesítményének magasabb fokú elismerését biztosítja, hogy 2008. január elsejétől 40 év szolgálati idő felett minden további szolgálati év az addigi 1,5 % helyett 2,0 %-os többletet biztosít az ún. nyugdíjskálán. Vagyis míg előtte pl. 42 év esetén a megállapított nyugdíj, 83 %-a volt a nyugdíj alapjául szolgáló átlagkeresetnek, addig 2008. január elsejétől ez a mérték 84 %. Ez az érintetteknek (kb. évi 20-25 ezer fő) 1%-os nyugdíjnövelést jelent. (2006. évi CVI. törvény)

X. Nyugdíjszolgáltatásokkal kapcsolatos megállapodások

131. Hogyan szerezhető szolgálati idő megállapodás útján?

A vonatkozó jogszabályok értelmében a nyugellátás összegét jelentősen befolyásolja a megszerzett szolgálati idő hossza, sőt bizonyos idő megszerzése feltétele a jogosultságnak.

A 1997. évi LXXX. törvény lehetőséget nyújt azok számára is a nyugellátáshoz szükséges szolgálati idő megszerzéséhez, akik egyáltalán nem állnak vagy álltak biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyban, vagy a nyugdíjra jogosultsághoz nem elegendő a szolgálati idejük.

A megállapodás útján szerzett szolgálati idő azonos értékű az egyéb módon szerzett szolgálati idővel.

132. Milyen típusú megállapodások köthetők?

- Szolgálati idő és nyugdíjalapot képező jövedelem szerzése céljából.
- Felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán folytatott tanulmányok idejének szolgálati időként történő elismerése céljából.
- Öregségi teljes, illetőleg öregségi résznyugdíjhoz szükséges szolgálati idő vásárlása céljából.
- 1998. évre a gyēs idejével megegyező otthoni gondozás idejére valamint arra az időtartamra, amelyre a családtámogatásról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény alapján gyēs nem jár, szolgálati idő szerzése céljából.
- A foglalkoztató által külföldön foglalkoztatott biztosított 1997-98. évekre vonatkozó szolgálati idő és nyugdíjalapot képező jövedelem szerzése céljából.

XI. Hozzá tartozói nyugellátások

133. Hányféle hozzátartozói ellátás van?

- özvegyi (baleseti özvegyi) nyugdíj,
- árvaellátás (baleseti árvaellátás),
- szülői (baleseti szülői) nyugdíj.

134. Melyek a hozzátartozói ellátások általános feltételei?

A hátramaradottak jogosultsága csak akkor ismerhető el, ha a haláláig a jogszerző megszerezte a saját jogú nyugellátások valamelyikére a jogosultságot (a szükséges szolgálati időt), vagy ha az elhalálozáskor már nyugdíjban részesült.

1999. január elsejétől hozzátartozói nyugellátásra jogosult az is, akinek elhunyt házastársa, szülője, gyermeke mezőgazdasági szövetkezeti járadékhoz, mezőgazdasági szakszövetkezeti járadékhoz, illetve mezőgazdasági szakszövetkezeti tagok növelt összegű járadékához szükséges szolgálati időt megszerezte, illetve mezőgazdasági szövetkezeti járadékosként, mezőgazdasági szakszövetkezeti járadékosként, mezőgazdasági szakszövetkezeti tagok növelt összegű járadékosaként halt meg.

135. Mely esetekben jár a hátramaradottaknak baleseti hozzátartozói nyugellátás?

Ha

- a halál oka üzemi baleset,
- a halál oka nem üzemi baleset, de a jogszerző baleseti rokkantsági nyugdíjban részesült,
- a halál oka nem üzemi baleset, de a jogszerző baleseti táppénz folyósítási tartama alatt halt meg és vélelmezhető, hogy életben maradása esetén baleseti rokkantsági nyugdíjra lett volna jogosult.

136. Miben tér el a baleseti hozzátartozói nyugellátásra való jogosultság feltétele a sorsszerű körülmények miatt elhunyt jogszerzők hátramaradottainak járó hozzátartozói nyugdíj jogosultsági feltételeitől?

A hátramaradottakat a jogszerző szolgálati idejére tekintet nélkül – az egyéb feltételek meglétekor – megilleti az ellátás.

137. Mikor tekinthető az eltűnés halálesetnek?

Ha azt a bíróság jogerősen megállapította.

138. Ki nem tarthat számot hozzátartozói (baleseti hozzátartozói) nyugellátásra?

Aki a jogszerző halálát szándékosan okozta.

139. Ki kaphat özvegyi nyugdíjat?

- a házastárs (ideértve a bejegyzett élettársat is),
- a különélő házastárs,
- az elvált házastárs
- az élettárs.

A felsorolás nem rangsor. Nem feltétlenül egymást kizáró jogosultságról van szó, hiszen lehetőség van az özvegyi nyugdíj jogosultak közötti megosztására is.

140. Hányféle özvegyi nyugdíjról beszélünk?

- ideiglenes (a megváltozott helyzethez való alkalmazkodás átmeneti megkönnyítését célozza), és
- hosszabb időn át járó özvegyi nyugdíj (korábbi rendelkezés állandó özvegyi nyugdíjként nevesítette).

141. Milyen személyi feltételt kell vizsgálni a házastárs jogosultságánál?

Házastársa volt-e az elhunytak és a halálakor együtt éltek-e?

142. Mikor jár özvegyi nyugdíj?

Ha a hátramaradott a halálkor, vagy azt követő tíz éven belül

- a reá irányadó öregségi nyugdíjra jogosító korhatárt betöltötte, vagy

-
-
- a házastársa jogán tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos illetve legalább két árvaellátásra jogosult gyermek eltartásáról gondoskodik, vagy
 - rokkant.

143. Mikor jár az élettársnak (Ptk. 685/A. §) özvegyi nyugdíj?

- ha a jogszerzővel annak haláláig legalább egy év óta, megszakítás nélkül együtt éltek és közös gyermekük született, vagy
- megszakítás nélkül 10 éven át együtt éltek.

144. Az együttélési idő számítását hogyan befolyásolja a korábbi házasság vagy élettársi kapcsolat?

Ha az élettársak korábban egymással

a) házasságban éltek, és a házasságot jogerős bírói ítélet felbontotta, vagy

b) bejegyzett élettársi kapcsolatban éltek, és a bejegyzett élettársi kapcsolatot bírói ítélet felbontotta vagy közjegyző nemperes eljárásban megszüntette, csak a házasság felbontását, illetve a bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetését követő együttélési idő vehető figyelembe.

145. Az élettársi együttélésre alapozott özvegyi nyugdíjjogosultságnál a gyermekszületésnek mikor kellett bekövetkeznie?

Bármikor: az együttélési idő alatt, előtt vagy a halál utáni 300 napon belül (utószülött gyermek).

146. Van-e kizáró tényező az élettársi jogosultság megítélésénél?

Ha a megjelölt együttélési időszak vagy annak egy része alatt az élettárs más jogszerző jogán járó özvegyi (baleseti özvegyi) nyugdíjban részesült, az élettárs nem jogosult özvegyi nyugdíjra.

147. Mennyi ideig jár az ideiglenes özvegyi nyugdíj?

- a házastárs halálától legalább egy évig,
- az elhunyt jogán árvaellátásra jogosult, másfél évesnél fiatalabb gyermeket eltartó özvegynek az árva 18 hónapos életkorának betöltéséig,
- fogyatékos vagy tartósan beteg gyermek nevelése esetén a gyermek harmadik születésnapjáig.

148. Milyen feltételekkel kaphat özvegyi nyugdíjat az elvált, illetőleg házastársától egy évnél hosszabb ideje külön élő személy?

Ellátásra csak akkor jogosult, ha a volt házastársától annak haláláig tartásdíjban részesült, vagy a bíróság részére tartásdíjat állapított meg.

Az egy évnél rövidebb különélés az özvegyi nyugdíjra jogosultság szempontjából együttélésnek minősül.

149. Mely esetben jogosult özvegyi nyugdíjra az, akinek házastársa a házasság megkötésekor a reá irányadó öregségi nyugdíjra jogosító életkort már betöltötte?

- ha a házasságból (a korábbi együttélésből) gyermek származott, vagy
- a házastársak a házasság megkötésétől öt éven át megszakítás nélkül együtt éltek.

A fentiek nem alkalmazhatók, ha az irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltése előtt kötött házasságot felbontották és - bármelyikük irányadó korhatárának betöltése után - ismét házasságot kötöttek.

150. A hozzátartozókat megillető ellátást miből számítják ki?

Abból az öregségi, rokkantsági vagy baleseti rokkantsági nyugdíjból, amely az elhunytat halála időpontjában megillette, vagy megillette volna.

Ha a jogszerző nem nyugdíjasként hunyt el, akkor az ő nyugdíját olyan összegben kell megállapítani, mint ami az elhunytat halála időpontjában

- a. a III. csoportos rokkantságra tekintettel megillette volna, vagy
- b. az I. vagy II. csoportos rokkantságra tekintettel megillette volna, ha az elhunyt I. vagy II. csoportos rokkantsága az orvosi bizottság által a halált megelőzően kiadott orvosszakértői véleménnyel igazolt.

151. Milyen mértékűek lehetnek az özvegyi ellátások?

Annak az öregségi, rokkantsági vagy baleseti rokkantsági nyugdíjnak, amely az elhunyt jogszerzőt halála időpontjában megillette vagy megillette volna,

a hatvan százaléka	a harminc százaléka
az ideiglenes özvegyi nyugdíj ;	az özvegyi nyugdíj,
az özvegyi nyugdíj, ha a korhatárt betöltött vagy rokkant özvegy saját jogú ellátásban nem részesül;	a két (vagy egy tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos) árvaellátásra jogosult gyermekről gondoskodó, továbbá a korhatárt betöltött vagy rokkant, egyidejűleg saját jogú nyugellátásban részesülő özvegy esetén.

152. Korlátozott-e az elvált, továbbá házastársától egy évnél hosszabb ideje külön élő személy özvegyi nyugdíjának összege?

Az özvegyi nyugdíj a házastársi tartásdíjnak az összegénél nem lehet több, azt csak a nyugellátások évenkénti emelésének összegével haladhatja meg.

153. Van-e az özvegyi és saját jogú nyugdíj együttfolyósításának minimum összege?

Nincs, de az **1998. január 1-jét megelőzően megözvegyültek** a saját jogú nyugdíjuk mellett – az évenként meghatározásra kerülő – együttfolyósítási összeghatárig jogosultak özvegyi nyugdíjra. A saját jogú nyugellátás és az özvegyi nyugdíj, baleseti özvegyi nyugdíj **2010. január 1-jétől havi 69 730 forint** összeghatárig folyósítható együtt (TnyR. 62.§ (7)). Kérelemre, azonban – ha ez kedvezőbb – a saját jogú nyugellátás mellett a 30 %-os özvegyi nyugdíjat kell folyósítani.

154. Milyen esetekben szűnhet meg az özvegyi nyugdíj?

Az özvegyi nyugdíjra jogosultság megszűnik, ha az özvegy

- a reá irányadó öregségi nyugdíjra jogosító életkorának betöltése előtt házasságot köt, vagy
- az özvegy már nem rokkant (ha az özvegyi nyugdíjat rokkantság címén állapították meg), vagy
- ha már egyik gyermeket sem illeti meg árvaellátás (ha az özvegyi nyugdíjat az árvaellátásra jogosult gyermekek tartása címén állapították meg).

155. Mit jelent az özvegyi nyugdíj feléledése?

A szolidaritási alapon nyújtott hozzátartozói ellátások terén arra egyetlen kormány sem vállalt kötelezettséget hogy minden özvegynek özvegyi nyugdíjat juttat a jogszerző halálától az özvegy élete végéig. Még a gazdaságilag legfejlettebb államok is különféle feltételekhez kötik az ilyen típusú ellátást. Ez a lehetőség nálunk is csak korlátozottan, az elhunyt halálát követő egy évig áll fenn. Ilyenkor minden özvegy ideiglenes özvegyi nyugdíjban részesül, ha a jogszerző az öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megszerezte vagy öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjasként halt meg. (Tehát jogszerzői oldalról ilyenkor is van előfeltétel.)

A társadalombiztosítás alapok végessége azonban gátat szab a jogosultságok ilyen szintű fenntartásának. Ezért az ideiglenes özvegyi nyugdíj lejártát követően özvegyi nyugdíjra csak az jogosult, aki a házastárs halálakor

- a reá irányadó öregségi nyugdíjra jogosító korhatárt betöltötte, vagy
- rokkant, vagy
- házastársa jogán tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos illetve legalább két árvaellátásra jogosult gyerek eltartásáról gondoskodik,

Megszűnhet az özvegyi nyugdíj folyósítása a rokkant jogosult állapotjavulása, vagy a jogosultságot megalapozó gyermek árvaellátásból való kikerülése folytán is.

A jogalkotó lehetőséget biztosít arra, hogy ha a jogosító feltételek a halálesettől illetve az ellátás megszűnésétől számított bizonyos időn belül mégis bekövetkeznek, akkor az özvegyi nyugdíjra jogosultság feléledhet. Ez az időtartam korábban 15 évről 10 évre csökkent.

Az Alkotmánybíróság a 37/2007. (VI. 12.) számú határozatában mulasztásos alkotmányértésként állapított meg, mivel az özvegyi nyugdíjrendszerben a feléledési idő 15 évről 1993. március 1-jével történt 10 évre csökkentéséhez nem rendeltek az érintettek teljes körében átmeneti szabályokat.

Az ABh. nyomán elfogadott törvénymódosítás 2008. január 1-jétől biztosítja minden 1993. március 1-je (a törvénymódosítás hatályba lépése) előtt elhunyt biztosított hozzátartozójának az özvegyi nyugdíjat a 15 éves feléledési idővel, ha az érintettek az egyéb jogosultsági feltételeknek is megfelelnek (A Tny. 53.§-ában körülírt jogosult kör). Bár nem nevezzük az özvegyi nyugdíj feléledésének, de a rendelkezés azokra is vonatkozik, akik soha nem részesültek özvegyi nyugdíjban, ám a fenti feltételekkel jogosultak lettek volna rá (Tny. 47.§).

Az özvegy tehát 2008. január 1-jétől akkor is jogosult özvegyi nyugdíjra, ha 1993. március 1-je és 2007. december 31-e között a jogosultsági feltételek 10-15 év között következtek be, feltéve, hogy kizáró feltétel (pl. újabb házasság) jelenleg sincs. A záró rendelkezések azt is biztosítják, hogy ilyen esetben az éves nyugdíjemeléssel szemponjtából az érintett özvegyi nyugdíja nem minősül új megállapításnak, tehát jár számára az emelés.

Az özvegyi nyugdíj kiszámítása az általános szabályokat követve történik, ki kell számítani azt az özvegyi nyugdíjat, ami az új jogosultság szerint megillette volna, majd ezt az összeget az időközben végrehajtott emelésekkel növelni kell.

Az érintett özvegyek az igénybejelentésüket időbeli korlátozás nélkül előterjeszthetik.

156. A korábban megállapított, majd megszüntetett özvegyi nyugdíj feléledhet-e?

Feléled az özvegyi nyugdíja annak, akinek az nem házasságkötés miatt szűnt meg, ha az arra jogosító feltételek valamelyike

- a) a házastárs 1993. március 1-je előtt bekövetkezett halála esetén az özvegyi nyugdíj megszűnésétől számított **tizenöt (!)** éven belül,
- b) a házastárs 1993. február 28-a után bekövetkezett halála esetén az özvegyi nyugdíj megszűnésétől számított **tíz** éven belül bekövetkezik.

A házasságkötés miatt megszüntetett özvegyi nyugdíjra a jogosultság a házasság megszűnése után feléled, ha

- a) az igénylő a házasságkötéskor az 1998. január 1-jét megelőzően hatályos rendelkezések alapján végkielégítést nem vett fel, és

b) az igénylőt a házasság létrejötte nélkül az özvegyi nyugdij egyébként megilletné.

Az özvegyi nyugdij felélédése során az özvegyre irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt a jogszerző halálakor hatályos jogszabályok alapján kell megállapítani.

157. Feléledhet-e a házasságkötés miatt megszüntetett özvegyi nyugdíjra a jogosultság, ha a házasság megszűnik?

Feléledhet, ha az igénylő a házasságkötéskor az 1998. január 1-jét megelőzően hatályos rendelkezések alapján végkielégítést nem vett fel, és az igénylőt a házasság létrejötte nélkül az özvegyi nyugdij egyébként megilletné.

158. Milyen összegben éled fel a megszüntetett özvegyi nyugdij?

Az özvegyi nyugdij felélédése esetén a jogosultat az özvegyi nyugdij megszűnését követő emelések, kiegészítések megilletik.

159. Mi az eljárás, ha a jogszerző magánnyugdíjpénztár tagjaként hunyt el?

A magánnyugdíjpénztárban a jogszerző egyéni számláján lévő tagdíja összegének átutalását a Nyugdíjbiztosítási Alap részére a kedvezményezettként megjelölt hozzátartozó is kérheti.

Ha ezt a tényt a magánnyugdíjpénztár igazolásával hitelt érdemlően bizonyítja, a hozzátartozói nyugellátás összegét úgy kell megállapítani, mintha a jogszerző biztosítási idejének teljes tartama alatt kizárólag nyugdíjjárulékot fizetett volna. Ha az átutalást nem kéri, akkor a jogszerző általános szabályok szerinti nyugdíjának 75 %-ából számítják a hozzátartozói ellátásokat.

160. A külföldi szerv által megállapított saját jogú ellátást miként kell kezelni az özvegyi nyugdíj összegének meghatározásakor?

Ha az özvegy olyan országból kap pénzbeli juttatást, amellyel Magyarországnak nincs hatályos egyezménye, az ellátást figyelmen kívül kell hagyni.

Más a helyzet, ha az özvegy részére a koordinációs rendelet vagy nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó ország társadalombiztosítási szerve az adott ország jogszabálya szerint ellátást állapított meg. Ilyen esetben vizsgálni kell az ellátás jogcímét.

161. Kik jogosultak árvaellátásra?

- a vér szerinti gyermek,
- a házastársi, élettársi közösségben együtt élők által - korábbi házasságból, élettársi együttélésből származó - közösen nevelt gyermek,
- az örökbefogadott gyermek,

ha a szülő, haláláig az öregségi, illetőleg rokkantsági nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megszerezte vagy öregségi, illetőleg rokkantsági nyugdíjasként halt meg.

162. Mely gyermek tekinthető az együtt élők által közösen nevelt gyermeknek?

Az a gyermek, akit a házastárs, élettárs a házasságba, életközösségbe vitt és ezt a gyermeket a házastársak, élettársak az elhalálozásig egy háztartásban közösen nevelték.

163. Az örökbefogadott gyermeknek mely esetben jár a vér szerinti szülő halála jogán árvaellátás?

Egy esetben, ha a gyermeket a meghalt vér szerinti szülő házastársa fogadta örökbe.

164. Milyen egyéb feltételhez kötötten ismerhető el az árvaellátásra való jogosultsága a testvérnek, az unokának, a dédunokának és az ükunokának?

Megállapítható a jogosultság, ha a gyermeket az elhalálozott, testvér, illetőleg nagyszülő a saját háztartásában eltartotta és a gyermeknek más tartásra köteles és képes hozzátartozója nincs.

165. Megszűnik-e az árvaellátásra jogosultság akkor, ha az árva gyermeket örökbe fogadják?

Nem.

166. Befolyásolja-e a jogosultságot a gyermeknek vagy életben lévő szülőjének a házasságkötése?

Nem befolyásolja.

167. Meddig jár az árvaellátás?

- legkorábban a halál napjától kezdődően a gyermek 16. életévének betöltése napjáig,
- oktatási intézmény nappali tagozatán tanuló esetében a tanulmányok tartamára, legfeljebb a 25. életév betöltéséig,
- a 16., illetve továbbtanuló esetében a 25. életév betöltése előtt megrokkant gyermeknek életkorra tekintet nélkül, ha a szülő halála a gyermek említett életkora betöltése előtt következik be.

A 25. életévét betöltött, felsőfokú oktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató személy árvaellátásának meghosszabbítása az első - alap- és mester- vagy osztatlan - képzésben – kivételes méltányosságból – a tanulmányok folytatásának idejére, a képzési időt meg nem haladóan, legfeljebb a 27. életév betöltéséig engedélyezhető. (TnyR. 72/B. (7))

168. Kinek jár iskolai tanulmányok folytatása címen árvaellátás?

- az oktatási intézmény nappali tagozatán tanulónak,
- ha igazolt, hogy betegsége testi vagy szellemi fogyatékosága miatt magántanulóként folytatja tanulmányait,
- ha a 25. életévnél fiatalabb gyermek a nappali rendszerű iskolai oktatás céljára létesített iskolának a felnőttoktatási tagozatán tanul tovább.

Iskolai tanulmányok címén az árvaellátás a tanulmányok befejezése hónapjának végéig, a nyári tanulmányi szünet tartamára is jár.

169. Hogyan történik a tanulmányok igazolása?

Magyarországon tanuló árva esetén a közoktatási/felsőoktatási információs rendszer működtetője

- a tanulói, hallgatói jogviszony létesítését,
- fennállását és
- a tanulmányok befejezésének várható idejét a

nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv megkeresésére,

- a tanulói jogviszony megszűnését, illetve a
- hallgatói jogviszony szünetelését, megszűnését

hivatalból (rendszeres adatszolgáltatással) igazolja, ezért az árvának nem kell igazolnia a jogviszony fennállását.

Külföldön tanuló árvának azonban a tanulmányok folytatását az oktatási intézmény által kiállított igazolással középiskolai tanulmányok esetén évente, felsőfokú tanulmányok esetén félévente, a tanulmányok megkezdésétől számított egy hónapon belül kell igazolnia.

A hallgatói jogviszony szünetelése esetén kizárólag akkor jár árvaellátás, ha a szünetelés betegség vagy szülés következménye.

170. Mi a követendő eljárás akkor, ha az oktatási intézmény minősítése vitás?

Ki kell kérni az Oktatási Minisztérium véleményét.

171. Mikor tekinthető a leszármazó teljesen árvának?

Ha mindkét szülője meghalt, vagy életben lévő szülője rokkant.

172. Mennyi az árvaellátás mértéke?

Az elhunytat megillető nyugellátás

- harminc százaléka gyermekenként,
- hatvan százaléka a teljes árvának minősülő gyermek esetében,

de legalább az árvaellátás mindenkori legkisebb összege.

173. Mi az eljárás, ha a hátramaradott gyermek után az életben lévő vér szerinti szülő tartásdíj fizetésére kötelezett?

2001. január elsejétől a külön eljárásra vonatkozó rendelkezés hatályát veszítette, az általános szabályok az irányadók.

174. Milyen összegű ellátást kaphat az a gyermek, akinek mindkét szülője jogszerzőként halálozott el?

Annak a szülőnek a jogán járó (hatvan százalékos mértékű) árvaellátást kapja, amelynek összege számára előnyösebb.

175. Ki kaphat szülői nyugdíjat?

A jogszerzőnek a hátramaradott

- szülője, nagyszülője,
- nevelőszülője.

176. Milyen feltételek alapján állapítható meg a szülőnek az ellátásra való jogosultsága?

Szülői nyugdíjra az jogosult, akinek gyermeke (unokája) az öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megszerezte, vagy öregségi, rokkantsági nyugdíjasként halt meg, és

- a szülő (nagyszülő) a gyermeke (unokája) elvesztésekor rokkant, vagy a hatvanötödik életévét betöltötte, és
- a szülőt (nagyszülőt) a gyermeke (unokája) a halálát megelőző egy éven át túlnyomó részben eltartotta.
- annak a szülőnek (nagyszülőnek), aki a gyermek (unoka) halálakor nem volt rokkant, szülői nyugdíj abban az esetben jár, ha az elhalálozástól számított tíz éven belül megrokkban és tartásra köteles és képes hozzátartozója nincs. A hatvanötödik életévét betöltött szülőt (nagyszülőt) orvosi vizsgálat nélkül is rokkantnak kell tekinteni.

177. Mely esetben valósul meg a túlnyomó-részbeni eltartás?

A szülő (nagyszülő) akkor minősül túlnyomó részben eltartottnak, ha saját jogú vagy hozzátartozói nyugellátása a gyermeke (unokája) elhalálozásának időpontjában nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkor legkisebb összegét.

178. Megszűnik-e a szülői nyugdíjra jogosultság, ha a hátramaradott szülőnek az emelésekkel növelt nyugellátása a vonatkozó összeghatár fölé emelkedik?

Nem szűnik meg.

179. Milyen további feltételek szerint ismerhető el a nevelőszülő szülői nyugdíjra való jogosultsága?

Ha

- a nevelőszülő a nevelt gyermeke halálakor rokkant, vagy a hatvanötödik életévét betöltötte, és
- a nevelt gyermeket tíz éven át eltartotta.

180. Mennyi az összege a szülői nyugdíjnak?

Az összeg meghatározásánál jelentősége van annak, hogy a hátramaradott szülőnek van-e saját jogú nyugdíja:

Az elhunytat megillető ellátás	
harminc százaléka jár	hatvan százaléka jár
annak a szülőnek, aki a halál napján *****nyugdíjas	
részesül.	nem részesül.

181. Mely időponttól járnak a hozzátartozói ellátások?

A jogszerező elhalálozása napjától, de legfeljebb az igénybejelentés napját megelőző hatodik hónap első napjától.

182. Hol terjeszthető elő a hozzátartozói nyugellátás iránti igény?

Ha aktív, nyugdíjban még nem részesült személy halálozott el, a hozzátartozó lakóhelye szerint illetékes regionális nyugdíjbiztosítási igazgatóságnál, ha a jogszerező elhalálozásakor már nyugellátásban részesült, az igény a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságnál terjeszthető elő. Ugyanakkor azonban a nem nyugdíjasként elhunyt utáni özvegyi nyugdíj feléledését szintén a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságnál kell igényelni.

XII. Nyugellátások iránti igény érvényesítése

183. Hogyan kell igényelni a nyugellátások megállapítását ?

A nyugellátás iránti igények érvényesítésével kapcsolatos valamennyi eljárás illeték- és költségmentes és mindig kérelemre (igénybejelentés) indul.

Nyugellátást írásban, az erre a célra rendszeresített nyomtatványon vagy elektronikus úrlapon (a továbbiakban együtt: igénybejelentő lapon) kell igényelni. A nyomtatványokat bármely regionális nyugdíjbiztosítási igazgatóságon be lehet szerezni, illetőleg letölthető és kitölthető (kitöltés után kinyomtatható) formátumban megtalálhatók az ONYF honlapján (www.onyf.hu).

Az igényt személyesen vagy postai úton a lakcím szerinti illetékes regionális nyugdíjbiztosítási igazgatóságon kell előterjeszteni. Az igénybejelentő lap benyújtásával egyidejűleg az igénylőnek közölnie kell az azonosításához szükséges adatokat, a társadalombiztosítási azonosító jelét, valamint csatolnia kell a társadalombiztosítási nyilvántartásban nem szereplő jogviszonyok bizonyításához felhasználni kívánt iratokat, továbbá egészségkárosodáson alapuló ellátás esetén az egészségkárosodással összefüggő iratokat.

Ha a kérelmező a szükséges iratokat nem csatolta, vagy az adatokat nem közölte, az igényelbíráló nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv határidő kitűzése mellett ezek pótlására a kérelmezőt felhívja.

Ha a nyugdíjigénylő a hiánypótlásra való felhívásnak nem tett eleget továbbá az erre megállapított határidő meghosszabbítását nem kérte és a nyugdíjigényt a rendelkezésre álló adatok alapján elbírálni nem lehet, az eljárást meg kell szüntetni. Erről az intézkedésről végzéssel értesítik a kérelmezőt.

A nyugellátás legkorábban az igénybejelentés napját megelőző hatodik hónap első napjától állapítható meg függetlenül attól, hogy már ezt az időpontot megelőzően is jogosult lett volna a kérelmező nyugellátásra.

Az igénybejelentés időpontja az igénybejelentő lap benyújtásának, postára adásának a napja.

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény 3.§ (5) bekezdése kimondja, hogy az érintett kérelmére indított eljárásban a szükséges adatainak kezeléséhez való hozzájárulását vélelmezni kell.

184. Hol kell előterjeszteni a nyugellátás megállapítása iránti igényt?

Nyugellátás iránti igényt a lakóhely szerint illetékes regionális nyugdíjbiztosítási igazgatóságnál, illetve – ha a jogszerező már nyugellátásban, baleseti rokkantsági nyugdíjban részesült – a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságnál kell előterjeszteni.

A koordinációs rendelet, illetőleg más államokkal kötött nemzetközi egyezmények hatálya alá tartozó ügyekben illetve a hatáskörébe utalt más nemzetközi nyugdíjügyekben kizárólagosan a Közép-magyarországi Regionális Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság jár el.

185. Visszavonható-e a nyugdíj megállapítása iránti igény?

A határozat vagy az eljárást megszüntető végzés jogerőre emelkedése előtt igen.

Ha az igénylő igénybejelentését a határozat vagy az eljárást megszüntető végzés jogerőre emelkedéséig visszavonja, a felvett nyugellátást harminc napon belül köteles visszafizetni, amennyiben ezen időpont előtt már előleget folyósítottak a részére.

186. Le lehet-e mondani a nyugellátásról ?

A megállapított nyugellátásról lemondani, azt – mint a jogosult személyéhez kötött ellátást átruházni (engedményezni) – nem lehet.

187. Kinek adható felvilágosítás nyugdíjbiztosítással kapcsolatos személyes adatokról?

- az érintettnek
- gondnoknak, gyámnak
- meghatalmazottnak.

A formai és tartalmi követelményeknek megfelelő meghatalmazás hiányában adatok még a túlélő házastársnak, gyermeknek sem szolgáltathatók ki. A meghatalmazást kézzel kell írni és aláírni, a géppel írottat két tanúval alá kell íratni. A meghatalmazás célját konkrétan meg kell jelölni, nem elég, hogy „nyugdíjügyemben eljárjon”, hanem: „igazolást kérjen az

ellátás összegéről”, vagy határozat hiteles másolatát elkérje”, „az igényelbírálás jelenlegi állapotáról felvilágosítást kérjen”, „az utalás időpontjáról érdeklődjön”, stb.

Más személy számára telefonon történő felvilágosításhoz a jogosult előzetes személyes bejelentése szükséges, melynek során titkos kérdéseket és válaszokat rögzítenek és a telefonos felvilágosításkor ezeket ellenőrzik.

188. Ki nyújthat be igényt, illetve ki tehet bejelentést az érintetten kívül?

Kizárólag a gondnok vagy a gyám. Ezekre a cselekményekre meghatalmazás nem fogadható el! Például özvegyi nyugdíjigény, lacímváltozás, stb. tárgyában más személy még „szabályos” meghatalmazás alapján sem nyilatkozhat.

189. Folyósítható-e egy 1998 előtt beszüntetett baleseti járadék, ha a munkaképesség-csökkenés még most is fennáll és a beszüntetés oka a saját jogú nyugellátás volt ?

1997-ig az öregségi nyugdíj, a rokkantsági nyugdíj és a baleseti járadék is saját jogú nyugellátásnak minősült. 1997-ben a baleseti járadék kikerült a nyugdíj-körből és egészségbiztosítási ellátás lett. Ettől kezdve együttfolyósítható lett a nyugdíjakkal, amelyről sokan nem tudnak, de amikor kéri, az általános megállapítási szabályok szerint csak 6 hónapra visszamenőlegesen állapítható meg.

190. Köztisztviselők nyugdíjazás előtti felmentési idejére milyen szabályok vonatkoznak?

A Ktv. módosítása lehetővé tette a köztisztviselők részére azt, hogy nyugdíjazás címén a felmentésüket már akkor is kérelmezhessék, ha a felmentési idő kezdetén még nem rendelkeznek a nyugdíjazás életkori és/vagy szolgálati idő feltételével, de annak végére már rendelkezni fognak. Így kiküszöbölhetővé vált az a régi probléma, hogy vagy a felmentési időről kellett lemondaniuk, vagy tudomásul vették, hogy a nyugdíjat később állapítják meg. Az ehhez előírt igazolás a már gyakorlatból ismert, szolgálati idő elismerési kérelem tárgyában hozott határozat. Ha a határozatban szereplő elismert szolgálati idő már akkor elég a nyugdíjjogosultság megállapításához, amikor a határozatot kiadták, a munkáltatónak csak az életkori feltétel teljesülést kell vizsgálnia. Ha a szolgálati idő a határozat kiadásakor még kevesebb a jogosultsághoz szükségesnél, de a hiányzó időket az adott munkáltatónál töltötte le, akkor a munkáltató nyilvántartása alkalmas a szükséges adatok beszerzéséhez és igazolásához. Ha viszont a hiányzó időket nem csak az adott munkáltatónál töltötte le, akkor új szolgálati idő elismerési kérelmet kell benyújtania a dolgozónak. (2007. évi CLVI. törvény 17. §)

191. Közalkalmazottak nyugdíjazás előtti felmentési idejére milyen szabályok vonatkoznak?

A Kjt. új szabálya szerint a munkáltató a közalkalmazotti jogviszonyt felmentéssel többek között akkor szüntetheti meg, ha az előrehozott öregségi nyugdíjjogosultság életkori és szolgálati idő feltételével rendelkező közalkalmazott azt írásban kérelmezi.

A Kjt. 30. § (1) bekezdésének fent idézett, új e) ponttal való kiegészítését az indokolta, hogy Tny. 2008. január 1-jétől hatályos 9. §-a az előrehozott öregségi nyugdíjra jogosultság feltételévé tette a biztosítással járó jogviszony megszüntetését. A Kjt. régi szabályai szerint viszont felmentéssel csak akkor lehetett nyugdíjasként minősítés címén megszüntetni a közalkalmazotti jogviszonyt, ha a közalkalmazottnak az előrehozott öregségi nyugdíjat a nyugdíjfolyósító szerv kérelmére megállapította. Ez viszont a Tny. fenti szabályai szerint nem történhet volna meg 2008. január 1-jét követően.

Erre tekintettel a módosítás kiegészítette a felmentési okokat egy új körülménnyel. A közalkalmazott kérheti a felmentését, ha az előrehozott (csökkentett előrehozott) öregségi nyugdíj életkori, valamint szolgálati időre vonatkozó feltételeivel rendelkezik (de a nyugdíjhatóság még nem állapította meg számára e nyugdíjat). A munkáltató mérlegelheti, hogy a felmentési kérelemnek eleget tesz-e. (2007. évi CLXXIX. törvény 11.§)

192. Melyek a visszamenőleges nyugdíj-megállapítás szabályai?

Az igényt visszamenőleg legfeljebb hat hónapra lehet érvényesíteni, az ellátást a jogosultsági feltételek fennállása esetén legkorábban az igénybejelentés időpontját megelőző hatodik hónap első napjától lehet megállapítani. Az igénybejelentés időpontja az igénybejelentő lap benyújtásának, nyugdíjbiztosítási igazgatási szervhez történő beérkezésének a napja.

Az igényt az ellátás megállapításának kezdő időpontjában hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni. Ez azt jelenti, hogy amely naptól kéri a nyugdíj megállapítását, ill. folyósítását, az azon a napon hatályos jogszabály szerint kell a megállapítást elvégezni.

XIII. Nyugellátások folyósítása

193. Hogyan kerülnek folyósításra a nyugdíjbiztosítási szervek által megállapított ellátások?

A saját jogú és a hozzátartozói nyugellátást, továbbá a nyugdíjbiztosítási szervek hatáskörébe utalt nem társadalombiztosítási ellátást a nyugdíjfolyósító szerv nyugdíjfolyósító törzsszám, mint azonosító szám alatt folyósítja. A nyugdíjfolyósító szerv az ellátás folyósításának kezdetekor a nyugdíjfolyósító törzsszám igazolására – az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság által rendszeresített nyomtatványon – az érintett személy részére díjmentesen igazolást ad ki.

A nyugdíjfolyósító szerv a megállapított nyugellátás folyósítását a határozat beérkezését követő tizenöt napon belül postai úton vagy a jogosult kérelmére

- postai úton vagy a jogosult által megjelölt belföldi pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett fizetési számlájára
- az Európai Gazdasági Térség (a továbbiakban: EGT) tagállamainak, illetőleg Svájc területén élők részére történő folyósítás esetén a jogosult által megjelölt,

valamely EGT tagállamban vagy Svájcban vezetett pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett fizetési számlára,

- a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szerinti – ideiglenes hatállyal elhelyezett, átmenetileg vagy tartós nevelésbe vett – gyermek árvaellátását a gyám (hivatalos gyám), eseti gondnok által megjelölt gyámhatósági fenntartásos betétre vagy fizetési számlára történő

átutalással teljesíti.

A nyugellátást havonta kell folyósítani, legkorábban attól a naptól kezdve, amelytől azt határozattal megállapították, a jogosultság megszűnésének (megszüntetésének) napjáig, de – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – legfeljebb a jogosult elhalálozásának napját magában foglaló naptári hónap utolsó napjáig.

194. Hogyan folyósítják annak a nyugellátását, aki külföldön tartózkodik ?

Annak a nyugellátását, baleseti rokkantsági nyugdíját, baleseti hozzátartozói nyugellátását, aki érvényes útlevéllel átmenetileg külföldön tartózkodik, belföldi pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett fizetési számlájára vagy belföldi meghatalmazottja részére kell folyósítani. A meghatalmazott nevét és címét az ellátásra jogosultnak a nyugdíjfolyósító szerv tudomására kell hoznia.

2003. január elsejétől a nyugdíjfolyósító szerv a külföldön élő vagy tartózkodó személyre nézve naptári évenként egyszer - márciusban - adategyeztetést végez. Az ebből a célból kiküldött nyomtatványt az ellátásban részesülőnek megfelelően kitöltve, aláírva és közjegyző vagy külföldi hatóság, illetőleg a Magyar Köztársaság külképviseleti szerve által hitelesítve, egy hónapon belül vissza kell küldenie. Ha a jogosultságot a fenti módon nem sikerül igazolni, úgy a folyósítást felfüggesztik.

A nyugdíjfolyósító szerv a megállapított nyugellátás folyósítását kizárólag a magyar törvényes fizetőeszközben teljesíti.

A nyugdíjas átmeneti külföldi tartózkodása esetén, amennyiben a teljesítés belföldön vezetett bankszámlára történik, az ellátás külföldre történő átutalása a számlavezető hitelintézetől kérhető.

A nyugdíjfolyósító szerv a folyósítást az Európai Gazdasági Térség tagállamainak területén élők részére, a jogosult által megjelölt, valamely tagállam pénzforgalmi szolgáltatójánál vezetett fizetési számlára teljesíti.

195. Mi történik, ha a folyósító szerv a megállapított nyugellátást késedelmesen folyósítja?

Ha a nyugdíjfolyósító szerv a megállapított nyugellátást a határozat kézbesítését követő 15 napon belül nem folyósítja, a késedelmesen folyósított nyugellátás összege után - a

határidő lejártát követő naptól - az addigi késedelmi pótlék helyett, 2007. január 1-jétől késedelmi kamatot fizet. A késedelmi kamat naptári napokra számított mértéke a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része.

196. Ha a saját jogú nyugdíjkérelem elbírálása alatt a kérelmező meghal, a hozzátartozó hol nyújthatja be a hozzátartozói nyugellátásra vonatkozó kérelmét?

Ha a haláleset időpontjában a jogszerző már a nyugdíjra jogosultságát megszerezte, akkor is a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságnál kell a hozzátartozói kérelmet benyújtani, ha a saját jogú nyugdíj megállapító határozata még nem született meg.

197. Milyen adatváltozást kell bejelenteni a nyugdíjbiztosítási igazgatóságnál és milyent a folyósító szervnél?

A nyugdíjbiztosítási igazgatóságnál kell bejelenteni a jogosultságot érintő változásokat. Például: rokkantság megszűnése, özvegy házasságkötése, árva tanulmányainak megszakítása, stb.

A Nyugdíjfolyósító Igazgatóságnál kell a folyósítást érintő változásokat bejelenteni: névváltozás, címváltozás, akkor is ha folyószámlára történik a folyósítás (visszaérkezett levél nyomán beszüntethetik a folyósítást), számlaszám-változás, tartós külföldi tartózkodás, szabadságvesztés megkezdése, stb.

198. Jár-e nyugdíj a szabadságvesztés ideje alatt?

Arra az időre, amely alatt a jogosult - beleszámítva az őrizetbe vétel idejét is - harminc napot meghaladóan előzetes letartóztatásban van, szabadságvesztését tölti, nyugellátását szüneteltetni kell, illetőleg, ha kéri azt az általa - visszavonásig érvényes - szabályszerű meghatalmazással ellátott személy kezéhez vagy a büntetés-végrehajtási intézethez kell részére folyósítani. A szüneteltetett nyugellátást a büntetőeljárás befejezése, illetőleg a szabadságvesztés letöltése után egy éven belül előterjesztett kérelemre a jogosult részére egy összegben ki kell utalni.

199. A nyugdíjas halála esetén kit illet meg az utolsó havi nyugellátás ?

A jogosult halála esetén a fel nem vett nyugellátást a vele közös háztartásban együtt élt házastárs, gyermek, unoka, szülő, nagyszülő és testvér egymást követő sorrendben, ezek hiányában az örökös veheti fel a halál napjától vagy a hagyatéki végzés jogerőssé válása napjától számított egy éven belül.

200. Be kell-e jelenteni a nyugdíjas elhalálozását ?

Igen, a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságnál 15 napon belül. Ugyanannak a személyi körnek a kötelezettsége, akik az utolsó nyugdíj felvételére jogosultak.

201. Mi az eljárás, ha valaki egyszerre több nyugdíjbiztosítási ellátásra is jogosult?

Az a személy, aki egyidejűleg több saját jogú nyugellátásra, vagy több hozzátartozói nyugellátásra is jogosult, mind a saját jogú, mind a hozzátartozói nyugellátások közül a számára kedvezőbbet választhatja azzal, hogy a jogosultra kedvezőtlenebb nyugellátás folyósítása szüneteltetésre kerül. Ugyanazon üzemi baleset, foglalkozási megbetegedés alapján baleseti rokkantsági nyugdíj és baleseti járadék egyidejűleg nem jár.

Választani tehát csak az egynemű (hozzátartozói vagy saját jogú) ellátások közül kell. A többféle ellátás folyósítható együtt: pl. rokkantsági nyugdíj és özvegyi nyugdíj folyósítható együtt, de rokkantsági nyugdíj és öregségi nyugdíj nem.

XIV. Jogorvoslat

202. Milyen formában biztosított a jogorvoslat a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek által hozott határozatok ellen?

Amennyiben a nyugdíjigénylő nem ért egyet a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv határozatával az ellen a határozat kézhezvételét követő 10 munkanapon belül fellebbezést nyújthat be az elsőfokú határozatot hozó nyugdíjbiztosítási igazgatási szervhez, melyet a Nyugdíjbiztosítási Jogorvoslati Igazgatóság bírál el.

A másodfokú határozat elleni keresetet a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül kell benyújtani az elsőfokú határozatot hozó nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv székhelye szerint illetékes munkaügyi bírósághoz.

A nyugdíjbiztosítási igazgatási szervnek a nyugellátásra jogosultság megállapítására vagy az ügyfél javára módosító elsőfokú határozata végrehajtható közigazgatási határozat, míg a nyugellátásra jogosultságot megszüntető, visszavonó vagy a nyugdíj összegét csökkentő határozata a jogerőre emelkedés után válik végrehajthatóvá. Ha nincs kizáró ok, a megállapított nyugellátást, baleseti nyugellátást annak ellenére folyósítani kell, hogy az ellátást megállapító határozat ellen az érdekelt fellebbezett, vagy keresettel bírósághoz fordult.

A méltányossági jogkörben hozott döntésekkel szemben a jogszabály fellebbezést nem enged meg.

XV. Méltányosság, kivételes nyugellátás, kivételes nyugdíjemelés

(Tny. 66.§, 95. § (4) és TnyR. 72/B. §)

203. A méltányosság gyakorlásának milyen formái vannak?

Méltányosságból kivételes nyugellátás megállapítására, a folyósított nyugellátás összegének kivételes emelésére, illetőleg egyszeri segély engedélyezésére kerülhet sor.

Jogszabályi felhatalmazás alapján, különös méltánylást érdemlő körülmények esetén a Nyugdíjbiztosítási Alap kezeléséért felelős nyugdíjbiztosítási szerv vezetője (az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság főigazgatója), illetve a regionális nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv vezetője

- **kivételes nyugellátást állapíthat meg**
 - az irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt elérő személy vagy
 - rokkant, illetőleg
 - árva részére,
- **kivételes nyugdíjmelést engedélyezhet**
 - az előzőekben meghatározott személyek, illetőleg
 - a legalább két (illetve egy tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos) árvaellátásra jogosult gyermek eltartásáról gondoskodó özvegy részére, továbbá
- **egyszeri segélyt engedélyezhet**
 - a (Tny. 6.§ szerinti) nyugellátásban részesülők számára.

A méltányossági jogkörben hozott döntéssel szemben jogorvoslatnak nincs helye.

204. Kivételes nyugellátás, kivételes nyugdíjmelés és az egyszeri segély engedélyezése érdekében a kérelmezőnek mit kell tennie ?

Mindezekre kizárólag az érintett személy kérelme alapján kerülhet sor. A kérelmet az igénylő lakcíme szerint illetékes regionális nyugdíjbiztosítási igazgatóságához, valamint – ha a jogszerező már nyugellátásban részesült személy jogán igényel kivételes árvaellátás – a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságához (a továbbiakban együtt: igazgatási szerv) az ehhez rendszeresített nyomtatványon kell benyújtani.

A kérelemben meg kell jelölni azokat a különös méltánylást érdemlő körülményeket, amelyek megalapozhatják a kérelem teljesíthetőségét.

Az igazgatási szerv indokolt esetben vizsgálhatja, hogy a közölt adatok megfelelnek-e a valóságnak, szükség esetén a kérelmezőt hiánypótlásra szólíthatja fel.

205. Kinek nem állapítható meg kivételes nyugellátás, illetőleg nem engedélyezhető kivételes nyugdíjmelés ?

Nem állapítható meg kivételes nyugellátás, illetőleg nem engedélyezhető kivételes nyugdíjmelés annak a személynek, aki előzetes letartóztatásban van, szabadságvesztés büntetését tölti, vagy a szociális igazgatásról szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 57. §-a (2) bekezdésének a)-c) pontja szerinti tartós bentlakásos intézményben él, vagy a gyermekvédelemről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény szerinti, otthont nyújtó ellátásban részesül, illetőleg javítóintézetben van elhelyezve.

206. Milyen esetekben állapítható meg kivételes nyugellátás ?

Kivételes nyugellátás megállapítására csak a törvényes ellátás iránti igény jogerős elutasítását követően van lehetőség. Akkor állapítható meg

- **kivételes öregségi illetve rokkantsági nyugdíj**, ha a kérelmező rendelkezik a nyugdíj megállapításához szükséges szolgálati idő legalább felével.
- **kivételes özvegyi nyugdíj, árvaellátás**, ha az elhunyt jogszerző rendelkezik az öregségi, rokkantsági nyugdíjhoz szükséges szolgálati idő legalább felével, és az özvegy illetve árva megfelel az özvegyi illetve árvaellátásra való jogosultság feltételeinek.

A fenti esetekben további feltétel, hogy a kérelmező nem részesülhet a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. § (1) bekezdésének i) pontjában megjelölt rendszeres pénzellátásban, ide nem értve az időskori járadékot.

Kivételes nyugellátás megállapítása meghatározott időtartamra vagy meghatározott feltételekhez kötötten is engedélyezhető.

Rendkívül indokolt esetben kivételes rokkantsági nyugdíj állapítható meg akkor is, ha a kérelmező nem rendelkezik a jogosultsághoz szükséges szolgálati idő felével sem.

Rendkívül indokolt esetben árvaellátás megállapítható akkor is, ha

- az elhunyt és az előírt szolgálati idő felével sem rendelkezett, vagy
- az árva közép- vagy felsőfokú oktatási intézmény nem nappali tagozatán folytat tanulmányokat.

A TnyR. egyik módosítása (332/2008. Korm. rendelet 7. §) pontosította a felsőfokú tanulmányok befejezéséig engedélyezhető kivételes árvaellátásra vonatkozó eljárást:

A 25. életévét betöltött, a felsőoktatásról szóló törvény hatálya alá tartozó felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató árva árvaellátásának meghosszabbítása a megkezdett képzési szint befejezéséig, de legfeljebb a 27. életév betöltéséig engedélyezhető. (TnyR. 72/B. (7))

207. Milyen összegben engedélyezhető kivételes nyugellátás ?

A kivételes nyugellátás engedélyezett összege nem haladhatja meg az öregségi teljes nyugdíj jogszabályban meghatározott legkisebb összegének a másfélszeresét, de nem lehet kevesebb annak ötven százalékánál.

208. Ki kérheti a kivételes nyugdíjmelés engedélyezését?

Kizárólag a nyugellátásban részesülő személy. A kivételes nyugdíjmelés engedélyezése szempontjából társadalombiztosítási nyugellátásnak kell tekinteni a

- bányásznyugdíjat,
- az egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíját,
- a szolgálati nyugdíjat,

- a mezőgazdasági szövetkezeti járadékokat is, de csak akkor, ha az említett ellátásban részesülő személy a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt már elérte.

209. Milyen feltételek mellett engedélyezhető kivételes nyugdíjmelés ?

Nyugellátásban részesülő számára kivételes nyugdíjmelés akkor állapítható meg, ha a folyósított nyugellátás és a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. § (1) bekezdésének i) pontjában megjelölt, számára esetlegesen folyósított rendszeres pénzellátás – ide nem értve az időskorúak járadékát – együttes havi összege **nem haladja meg a 65.000 forintot.**

210. Milyen összegben engedélyezhető kivételes nyugdíjmelés ?

A kivételes nyugdíjmelés összege nem haladhatja meg az öregségi teljes nyugdíj jogszabályban meghatározott legkisebb összegének 25 százalékát **(7125 Ft)**, de nem lehet kevesebb annak 10 százalékánál **(2850 Ft).**

211. Mennyi időn belül nem engedélyezhető kivételes nyugdíjmelés ?

Nem engedélyezhető kivételes nyugdíjmelés a nyugellátás megállapítását, továbbá a korábbi méltányossági nyugdíjmelést követő 3 éven belül.

212. Az előfeltételek teljesítésén túl, melyek még az odaítélés szempontjai?

A kivételes nyugdíjmelés engedélyezésénél előnyben kell részesíteni

- férfiak esetében a 35 évnél, nők esetében a 30 évnél több szolgálati idővel rendelkező személyt,
- a 70 éven felüli személyt,
- az I. illetőleg a II. rokkantsági csoportba tartozó személyt, továbbá
- azt a személyt, aki kivételes nyugellátás-emelésben korábban nem részesült.

A kérelem elbírálása során kiemelt figyelmet fordítanak különösen azokra a körülményekre, amelyek veszélyeztetik, illetőleg befolyásolják a kérelmező megélhetését vagy aránytalanul súlyos terhet jelentenek (tartós betegség, megnőtt gyógyszer- és lakásfenntartási költségek, a házastárs halála, tartásra köteles és képes hozzátartozó hiánya stb.)

A megállapító szerv indokolt esetben vizsgálhatja, hogy a közölt adatok a valóságnak megfelelnek-e, szükség esetén a kérelmezőt hiánypótlásra is felszólíthatja. A döntésről a kérelmezőt írásban értesítik.

213. Melyek az egyszeri segély szabályai?

Akkor engedélyezhető egyszeri segély a nyugellátásban részesülő személy részére, ha olyan élethelyzetbe került, amely létfenntartását veszélyezteti (pl. katasztrófa, elemi csapás, közeli hozzátartozó halála, közeli hozzátartozó betegsége stb.), továbbá ha a havi

jövedelme – beleértve a szociális törvény 4.§ (1) bekezdésében foglalt jövedelmet is – nem haladja meg **a 65.000 forintot**, ha a kérelmező közeli hozzátartozójával közös háztartásban él, illetve **a 75.000 forintot**, ha a kérelmező egyedül él.

A kérelem elbírálásánál figyelembe kell venni a kérelmezővel közös háztartásban élő, jövedellel nem rendelkező eltartottak számát is. Az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság főigazgatója rendkívül indokolt esetben ezen összehatárt meghaladó jövedellel rendelkező nyugdíjas részére is engedélyezheti az egyszeri segélyt.

Az tekintendő nyugellátásban részesülőnek, aki

- öregségi, rokkantsági, özvegyi, szülői nyugdíjban, árvaellátásban, baleseti rokkantsági, baleseti özvegyi, baleseti szülői nyugdíjban, baleseti árvaellátásban, továbbá
- bányásznyugdíjban, korengedményes nyugdíjban, egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíjában, szolgálati nyugdíjban, előnyugdíjban, valamint
- mezőgazdasági szövetkezeti, mezőgazdasági szakszövetkezeti, mezőgazdasági szakszövetkezeti tagok növelt összegű járadékában, részesül.

Az egyszeri segélyt az erre a célra rendszeresített formanyomtatványon lehet kérelmezni, és fel kell sorolni azokat a különös méltánylást érdemlő körülményeket, amelyek megalapozhatják a kérelem teljesíthetőségét. A kérelem elbírálásához mellékelni kell a rendkívüli körülményeket alátámasztó igazolásokat (pl. a kérelmező nevére kiállított temetési számla, egészségi állapotra, gyógyszerköltségre vonatkozó dokumentumok, stb.).

A kérelmet a lakóhely szerint illetékes regionális nyugdíjbiztosítási igazgatóságnál, továbbá az eddigi megyei igazgatóságok épületeiben működő ügyfélszolgálatoknál, vagy a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságnál.

Az egyszeri segély a kérelmező számára évente csak egy alkalommal állapítható meg. Az egyszeri segély összege **nem lehet kevesebb 15.000.- forintnál**, de nem haladhatja meg az öregségi teljes nyugdíj jogszabályban meghatározott legkisebb összegének másfélszeresét.

Ezen összehatárt meghaladó egyszeri segélyt csak rendkívül indokolt esetben az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság főigazgatója engedélyezhet. Az engedélyezett egyszeri segélyt a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság utalja a nyugdíj folyósításával azonos módon.

XVI. Nyugdíjas munkavállalók

214. Nyugdíjas munkavállalónak kell-e adót és járulékokat fizetnie?

A Tny-t módosító 2006. évi CVI. törvény rendelkezései nyomán, 2007-től a saját jogú nyugdíjasként folytatott kereső tevékenységre is kiterjed a nyugdíjbiztosítás. A nyugdíjasnak 2007. április 1-jétől (önkéntes vállalással már 2007. január 1-jétől) a megszerzett (járulékalapot képező) munkajövedelméből 8,5 %-os, 2008. január elsejétől 9,5 %-os egyéni **nyugdíjjárulékot** kell fizetnie, ugyanakkor e járulékfizetés ellenében a nyugdíjas további nyugdíjjogokat szerez. Ez azt jelenti, hogy minden, 2006. december 31-ét követően (ha 2007. április 1-től fizetett nyugdíjjárulékot, azt követően) saját jogú nyugdíjasként történt foglalkoztatása, illetve egyéni vagy társas vállalkozóként kiegészítő tevékenysége 365 napja után, az általa ezen időszakban fizetendő nyugdíjjárulék alapja havi átlagos összegének 0,5 százalékával kell a nyugdíjas kérelmére a nyugdíját – az éves rendszeres emeléseken túl – megemelni (365 nap alatt nem jár emelés).

Az eljárás kérelemre indul, amelyet a „Kérelem a saját jogú nyugellátás összegének 0,5 százalékos emeléséhez a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 22/A. §-a alapján” című, az ONYF honlapjáról is letölthető nyomtatványon kell kezdeményezni a lakóhely szerint illetékes nyugdíjbiztosítási igazgatóságnál.

Nem változott az a rendelkezés, miszerint a saját jogú nyugdíjas foglalkoztatott 4 %-os egyéni természetbeni **egészségbiztosítási** járulék fizetésére is kötelezett.

Ugyancsak változatlan maradt az, hogy a nyugdíj 2007-től olyan **adóterhet nem viselő** járandóság, amely összevonandó a nyugdíjas egyéb, összevonási kötelezettség alá eső jövedelmeivel. Maga a nyugdíj 0-kulcsos, tehát nincs utána személyi jövedelemadó fizetési kötelezettség, azonban az egyéb, a nyugdíjjal összevont jövedelmek adóterhét a nyugdíj összegére tekintettel kell meghatározni. Így elképzelhető, hogy a nyugdíj összege miatt a jövedelem részben vagy egészben a magasabb adókulcsú adósávba kerül, és emiatt többlet adófizetési kötelezettség keletkezik.

XVII. Az Európai Unió tagság és a nyugdíjak

215. Hogyan érinti a nyugdíjakat hazánk Európai Unió tagsága?

Az Európai Unióban a nyugdíjak megállapításának és folyósításának, valamint a már megállapított nyugdíjak emelésének szabályait minden tagország önállóan határozza meg. A nyugdíj az adott ország nyugdíjszabályaitól és természetesen teherbíró képességétől függ. Mindezekből következően a tagság annyiban érinti a nyugdíjak nagyságát, hogy az Unióban kedvezőbbek a gazdasági növekedés feltételei, gyorsabban bővülnek azok a források amelyek nyugdíjra fordíthatók.

A különböző rendszerekben való biztosítási jogviszonyokból adódó hátrányok kiküszöbölése, illetve a megszerzett jogok védelme érdekében egy koordinációs rendelet van hatályban, amelyről bővebb információkat "Az Európai Unióhoz való csatlakozás és a nyugdíjak" című, ONYF-kiadvány tartalmaz, amely a nyugdíjbiztosítás igazgatási szerveinél megismerhető.

Változatlanul hatályban maradtak azonban - a csatlakozás tényétől függetlenül - a Magyarország által megkötött kétoldalú szociálpolitikai és szociális biztonsági egyezmények azzal, hogy a magyar-német, magyar-osztrák, magyar-román, magyar-csehszlovák és Szlovénia vonatkozásában a magyar-jugoszláv egyezmények alkalmazását felváltják a közösség koordinációs rendeletei.

216. Nyugdíj szempontjából kiket érint hazánk Európai Uniói tagsága?

Azokat, akik egynél több uniós országban dolgoztak, vagy dolgoznak. A már nyugdíjban lévők közül azokat érinti, akiknek Magyarországon vagy az Unió országaiban szerzett szolgálati (biztosítási) idejét nem ismerték el nyugdíjának, nyugdíjainak megállapításánál. E körbe jellemzően olyanok tartoznak, akik Magyarországon nem szerezték meg a jogosultsághoz szükséges szolgálati időt és olyan uniós országba távoztak, amelyekkel nincs kétoldalú szociális biztonsági egyezményünk.

(A közösségi szabályok az Unió országai mellett Izland, Liechtenstein és Norvégia vonatkozásában is alkalmazandók.)

Az EU-csatlakozás óta kérhető a korábbi kétoldalú egyezmények alapján megállapított nyugdíjak újraszámítása. Ha így kevesebb összeg jön ki, továbbra is a korábbi nyugdíjat folyósítják.

217. Hogyan számolják ki a nyugdíjat azoknál, akik több országban szereztek jogosultságot?

Ha valaki uniós országban is dolgozott, vagy dolgozni fog, akkor minden olyan országtól nyugdíjat fog kapni, ahol egy évnél több szolgálati (biztosítási) időt szerzett, feltéve, ha az összes idő összeszámításával nyugdíjjogosultságot szerzett. Az egy évnél kevesebb idő sem vesz el, mert ezt az időt ahhoz az időhöz számítják, ahol az igénylő utoljára egy évnél hosszabb időn át dolgozott.

Az egyes országok az általuk fizetendő nyugdíjat saját jogszabályaik alapján számítják ki. Ennek során kétféle számítást alkalmaznak:

-
-
- Abban az esetben, ha a nyugdíjat igénylő az adott országban elérte a nyugdíjjogosultsághoz szükséges szolgálati időt, akkor úgy számolják ki a nyugdíját, mintha csak az adott országban lenne jogosult.
 - Összeadják az egyes országokban szerzett szolgálati időket, és ha ez elegendő a jogosultsághoz, akkor megállapítanak egy „eszmei nyugdíjat”. Ezt úgy határozzák meg, mintha az igénylő az összes időt az adott országban szerezte volna. Azután ennek az összegnek akkora hányadát számítják ki, amekkora hányadot az igénylő az összes szolgálati (biztosítási) időből az adott országban ért el.

Ha az igénylő megszerezte az adott országban a jogosultsághoz szükséges szolgálati időt, akkor a két számítási módon meghatározott összegből a kedvezőbbet állapítják meg nyugdíjként.

Ha az igénylő az adott országban nem szerezte meg a jogosultsághoz szükséges időt, akkor csak a másodikként említett számítás alkalmazható, így az ennek alapján meghatározott érték a nyugdíj összege.

218. Nyugdíjra jogosító idő-e a külföldi munkavégzés?

A munkavégzés minden tagországban az adott ország szabályai szerinti biztosítással és így a nyugdíjra jogosító szolgálati (biztosítási) idő szerzésével is jár. A biztosítási időket minden ország saját szabályai szerint nyilvántartja, azt felhasználja a nyugdíj kiszámításakor. Emellett a többi érintettet tájékoztatja az általa nyilvántartott időkről.

219. Hol intézik az uniós nyugdíjügyeket?

A kérelmeket azon ország illetékes intézményéhez kell benyújtani, ahol az igénylő lakik, feltéve, ha abban az országban is biztosítva volt. Ez utóbbi feltétel hiányában annál az intézménynél kell előterjeszteni a kérelmet, ahol az igénylő legutóbb biztosítva volt.

Az igényt az illetékes intézmény szabályai (kérdőíve) alapján kell benyújtani. Az igénylőnek a többi ország intézményét megkeresni nem kell, erről az illetékes intézmény gondoskodik.

220. Hová fordulhatnak az érdeklődők kérdéseikkel?

A külföldi nyugdíjügyek - a szociálpolitikai, a szociális biztonsági egyezmények és az EU vonatkozó jogszabályai alapján járó ellátások, illetve a kivándorolt, külföldön élő vagy tartózkodó személyek igényeinek – intézésével, országos hatáskörrel kizárólag a **Közép-magyarországi Regionális Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság** foglalkozik.

A folyósítási feladatokat ezekben az ügyekben is a **Nyugdíjfolyósító Igazgatóság** intézi.

Hozzáértartozói ellátások esetén, ha az elhunyt a magyar jogszabályok szerinti nyugdíjas volt szintén a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságnál kell indítani az eljárást, kivéve ha fegyveres szerv tagja volt. Ekkor a saját nyugdíj-megállapító szerveikhez kell fordulni.

A nyugdíjra jogosultság elbírálása, a külföldön szerzett biztosítási idők beszámítása, stb. az erről szóló nemzetközi egyezmények, illetve az Európai Unió koordinációs rendelete szerint történik. Az EU tagországaiban és az Európai Gazdasági Térséghez tartozó államokban az **1408/71**, és az **574/72. EGK-rendeletek** érvényesek, melyek magyar nyelvű szövege többek között az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium honlapján olvasható.

221. Hogyan történik a nyugdíjak kiszámítása a kétoldalú egyezmények alapján?

Magyarország az elmúlt évtizedekben számos országgal kötött kétoldalú szociálpolitikai vagy szociális biztonsági egyezményt. A korábban megkötött egyezmények egy részét (magyar-német, magyar-osztrák, magyar-lengyel, magyar-csehszlovák) Magyarországnak az Európai Unióhoz történt csatlakozásával 2004. május 1-jétől az EU koordinációs rendeletei váltották fel.

2006. április 1-jétől a magyar-svájci szociális biztonsági egyezmény, illetőleg 2007. január 1-jétől a magyar-bolgár, és magyar-román szociális biztonsági egyezmény helyett az EU rendelkezéseit kell alkalmazni.

Az egyezmények 3 csoportra oszthatók:

Területi elven alapuló szociálpolitikai egyezmények

(magyar-román, magyar-szovjet egyezmények)

Az egyezmények lényege, hogy az ellátást a lakóhely szerinti állam illetékes intézménye állapítja meg a mindkét államban szerzett szolgálati/biztosítási idő alapján. A magyar-román egyezmény 1961. november 25-étől 2006. október 31-éig volt hatályban. A magyar-szovjet egyezmény hatálya kiterjed a volt szovjet utódállamokra Lettország, Észtország, Litvánia és Üzbegisztán kivételével.

Időarányos szociálpolitikai egyezmények

(magyar-lengyel, magyar-csehszlovák, magyar-jugoszláv, magyar-bolgár egyezmények)

Az időarányos teherviselésen alapuló egyezmények lényege, hogy a két országban szerzett szolgálati idő minden esetben összeszámításra kerül, de mindkét állam illetékes szerve csak az adott országban szerzett szolgálati idő és az összes szolgálati idő arányának megfelelő nyugdíjrészt állapít meg és folyósít. A magyar-jugoszláv egyezmény rendelkezéseit az utódállamok (Szerbia, Montenegró, Macedónia, Bosznia-Hercegovina, Szlovénia, Horvátország) esetében az alábbi kivételekkel kell alkalmazni:

- Szlovénia esetében 2004. május 1-jétől az EU koordinációs rendeletei alkalmazandóak.
- Horvátország vonatkozásában 2006. március 1-jétől a magyar-horvát szociális biztonsági egyezmény rendelkezéseit kell alkalmazni. A magyar-bolgár szociálpolitikai

egyezmény 1962. január 1-jétől 2006. június 30-ig volt hatályban, ezt követő időponttól a magyar-bolgár szociális biztonsági, illetőleg 2007. január 1-jétől az EU koordinációs rendeletei alkalmazandóak.

Szociális biztonsági egyezmények

(magyar-német, magyar-osztrák, magyar-svájci, magyar-kanadai, magyar-horvát, magyar-bolgár, magyar-román egyezmények, a magyar-québeci, a magyar-montenegrói és a magyar-bosnyák megállapodás)

Ezen egyezmények lényege, hogy ha a nemzeti jogosultság az adott országban fennáll, akkor a nemzeti ellátás kerül megállapításra. Ha az igénylő nem rendelkezik önálló nemzeti jogosultsággal, akkor a két országban szerzett szolgálati idő összeszámitásra kerül és az adott országban szerzett és az összes szolgálati idő arányának megfelelő nyugdíjrész kerül megállapításra és folyósításra.

A magyar-bolgár és magyar-román egyezmények 2007. január 1-jétől nem alkalmazandóak.

Kétoldalú szociálpolitikai illetve szociális biztonsági egyezményeket kihirdető jogszabályok:

magyar-jugoszláv *	1959. évi 20. sz. tvr. 11/1959 (IX.13.) MüM.r.
magyar-csehszlovák *	1959. évi 41. sz. tvr. 9/1960 (X.16.) MüM.r.
magyar-lengyel	1959. évi 38. sz. tvr. 4/1961 (IV.22.) MüM.r.
magyar-szovjet **	1963. évi 16. sz. tvr. 7/1964. (VIII.30.) MüM.r.
magyar-svájci	1998. évi VII. tv
magyar-német	2000. évi XXX. tv. 90/2000. (VI.20.) Korm.r.
magyar-osztrák	2000. évi CXXIII. tv. 243/2000. (XII.24.) Korm.r.
magyar-kanadai	2003. évi LXIX. törvény
magyar-horvát	2005. évi CXXV. törvény
magyar-bolgár	2006. évi I. törvény
magyar-román	2006. évi II. törvény
magyar-koreai	2006. évi LXXIX. törvény
magyar-Québec	2006. évi XVII. törvény
magyar-montenegrói	2008. évi LXXII. törvény 274/2008. (XI. 21.) Korm. r.
magyar-bosnyák	2009. évi II. törvény

* az utódállamokra is érvényes

** a FAK-tag utódállamokra is érvényes

XVIII. Nyugdíjasok adózása

222. A nyugdíj után kell adót fizetni?

A nyugdíj 2007-től olyan **adóterhet nem viselő** járandóság, amely összevonandó a nyugdíjas egyéb, összevonási kötelezettség alá eső jövedelmeivel. Maga a nyugdíj 0-kulcsos, tehát nincs utána személyi jövedelemadó fizetési kötelezettség, azonban az egyéb, a nyugdíjjal összevont jövedelmek adóterhét a nyugdíj összegére tekintettel kell meghatározni.

Hasonlóan kell eljárni a szépkorúak jubileumi juttatásával kapcsolatban.

A következőkben a nyugdíjakkal kapcsolatos fontosabb intézmények tevékenységéről adunk rövid tájékoztatást, ezzel is megkönnyítve, hogy egyedi kérdéseikkel, problémáikkal az illetékes és hatáskörrel rendelkező szervet keressék meg.

Nemzeti Erőforrás Minisztérium

1054 Budapest, V. ker., Alkotmány utca 3. Levelezési cím: 1363 Budapest, Pf. 609.

☎ (06-1) 472-8000. Internet: www.szmm.gov.hu

A miniszter felelős több terület között a nyugdíjpolitikáért is. A miniszter e feladatkörében javaslatot készít a nyugdíjpolitikával összefüggésben, előkészíti az ezzel kapcsolatos törvények és a kormányrendeletek tervezeteit, közreműködik a kormányzati koncepciók, döntések kidolgozásában, kezdeményezi és előkészíti a nemzetközi szerződéseket.

A miniszter a nyugdíjpolitikai feladatai körében ellátja a társadalombiztosítási nyugellátások rendszerének irányításával és szervezésével kapcsolatos feladatokat, ellátja a hatáskörébe tartozó hatósági feladatokat, meghatározza a nyugdíjpolitikával kapcsolatos területek szakmai felügyeleti rendszerét és az e területhez tartozó tevékenységek gyakorlásához szükséges képesítési rendszert és követelményeket. A miniszter irányítja az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóságot.

A miniszter egyedi nyugdíj- illetve egyéb ellátási ügyekben, döntések felülvizsgálatában, méltányossági ügyekben hatáskör hiányában nem járhat el. Ezekben az ügyekben az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság illetve a regionális igazgatóságai és a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság rendelkezik hatáskörrel, így a minisztériumba érkező ilyen tárgyú levelek is hozzájuk kerülnek.

Ugyancsak megoldhatatlan feladat lenne a miniszter számára az évente több ezer telefoni, személyes és levélbeli megkeresésnek személyesen eleget tenni, ezekre válaszolni. Ezért jött létre a minisztérium szervezetében a Szociális Lakossági és Tájékoztatási Osztály és annak keretében az Ügyfélszolgálati Iroda, hogy minden érdeklődő szakszerű felvilágosítást és segítséget kaphasson az ezzel foglalkozó szakemberektől.

Ügyfélszolgálat: 1054 Budapest, Hold u. 1.

Ügyfélfogadás:

Szociális ügyek	795-3168	ugyfelszolgalat@szmm.gov.hu	hétfőtől csütörtökig: 9-15 óráig
Munkajogi ügyek	795-3167	info@lab.hu	pénteken: 9-13 óráig

Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság (ONYF)

1132 Budapest, Visegrádi utca 49.

☎ (06-1) 270-8000

Levelezési cím: 1392 Budapest, Pf. 251

E-mail cím: onyf@onyf.hu

Internet: www.onyf.hu

Feladatait és hatáskörét, illetve szervezetét a 289/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet szabályozza. Az ONYF a nyugdíjpolitikáért felelős miniszter irányítása alatt, központi hivatalként működik. A hatáskörébe tartozó feladatokat az ország egész területére kiterjedő illetékességgel látja el.

Az ONYF önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv. Költségvetését a Nyugdíjbiztosítási Alap költségvetésében kell meghatározni. Az ONYF-et a főigazgató vezeti. A főigazgatót a miniszter javaslatára a miniszterelnök nevezi ki és menti fel, az egyéb munkáltatói jogköröket a miniszter gyakorolja.

A kormány az ONYF-et jelölte ki a Nyugdíjbiztosítási Alap kezeléséért felelős szervnek.

A nyugdíjbiztosítás központi irányítását az ONYF végzi. Az ONYF igazgatási szervei a regionális nyugdíjbiztosítási igazgatóságok, a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság és a Nyugdíjbiztosítási Jogorvoslati Igazgatóság (a továbbiakban együtt: nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek). A nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek az ONYF közvetlen irányítása alatt állnak, nyugdíj-megállapítási, illetve -folyósítási feladat- és hatáskörrel rendelkeznek.

A regionális nyugdíjbiztosítási igazgatóságokat, azok székhelyét és illetékességi területét egy mellékelt táblázatban találjuk. A Közép-magyarországi Regionális Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság a hatáskörébe utalt nemzetközi ügyekben az ország egész területére kiterjedő illetékességgel jár el.

A Nyugdíjfolyósító Igazgatóság és a Nyugdíjbiztosítási Jogorvoslati Igazgatóság székhelye Budapest. A hatáskörükbe tartozó feladatokat az ország egész területére kiterjedő illetékességgel látják el.

2007. január 1-jétől megszűntek az ONYF megyei (fővárosi) nyugdíjbiztosítási igazgatóságai. A számukra jogszabályban megállapított hatásköröket a regionális nyugdíjbiztosítási igazgatóságok gyakorolják, az illetékességi területükön korábban működő megyei (fővárosi) nyugdíjbiztosítási igazgatóságok általános jogutódai.

A 2008. január elsejétől megszűnt vasutas megállapító és folyósító szervek feladatait az ONYF és igazgatási szervei vették át.

REGIONÁLIS NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI IGAZGATÓSÁGOK

Régiók	Igazgató	☎	Faxszám	Cím	Illetékességi terület
1. Közép-magyarországi RNYI Budapest	Molnár László Igazgató	323- 6000	323-6116	1081 Budapest, Flúmei út 19/A.	Budapest
	Pásztorné dr. Laczkó Zsuzsanna igazgató-helyettes				
	Molnárné dr. Balogh Márta nemzetközi nyugalattási ig.-h.				Pest
	Fogarassy Jánosné gazdasági vezető				
2. Észak-magyarországi RNYI Salgótarján	Bodolainé Szabó Magdolna igazgató	36/ 510-101	36/ 510-102	3100 Salgótarján, Mátieg u. 2.	Borsod-Abaúj-Zemplén
	Dr. Takács Márta igazgató-helyettes	36/ 510-103	36/ 510-109		Heves
	Balázs Zsoltné gazdasági vezető	46-412-134	46/ 514-751		Nógrád
	dr. Kurcsinka Ilona igazgató	52/ 501-132	52/ 521-290		Hajdú-Bihar
3. Észak-alföldi RNYI Debrecen	Simkóné dr. Tornaai Anita igazgató-helyettes	42/ 551-503	42/ 551-502	4026 Debrecen, Hunyadi u. 13.	Jász-Nagykun-Szolnok
	Nagy István Lászlóné gazdasági vezető	56/ 523-030	56-523-026		Szabolcs-Szatmár-Bereg
	Dudás Józsefné igazgató	62/ 592-601	62/ 592-564		Bács-Kiskun
	dr. Vízahányó Mihály igazgató-helyettes	66/ 519-136	66/ 519-122		Békés
4. Dél-alföldi RNYI Szeged	Petrovszkiné Bencsik Márta gazdasági vezető	62/ 592-603	62/ 592-564	6726 Szeged, Fő fasor 16-20.	Csongrád
	dr. Fürediné Kerkai Valéria igazgató	92/ 597-441	92/ 597-499		Győr-Moson-Sopron
	Horváth Imre Lászlóné igazgató-helyettes	96/ 514-913	96/ 419-762		Vas
	Moldovai Tiborné gazdasági vezető	92/ 597-468	92/ 597-499		Zala
5. Nyugat-dunántúli RNYI Zalaegerszeg	dr. Bartucz Sándor igazgató	22/ 517-402	22/ 517-399	2800 Tatabánya, Semmelweis u. 1.	Fejér
	dr. Réfi Jenő igazgató-helyettes	88/ 593-224	88/ 593-221		Komárom-Esztergom
	Farsang István gazdasági vezető	88/ 593-225	88/ 593-222		Veszprém
	dr. Mikoly Lilián igazgató	72/ 505-800	72/ 505-805		Baranya
6. Közép-dunántúli RNYI Tatabánya	Haffner Béla igazgató-helyettes	74/ 555-006	74/ 555-068	7100 Szekszárd, Toldi u. 6.	Somogy
	Mintál Mihály gazdasági vezető	72/ 505-826	72/ 505-847		Tolna
7. Dél-dunántúli RNYI Szekszárd					

REGIONÁLIS NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI IGAZGATÓSÁGOK ÜGYFÉLSZOLGÁLTATAI

Megye	Székhely	Ügyfélszolgálat vezetője	Cím	☎	Fax
Baranya	Pécs	Fleischmann Gábor	7623 Pécs, Mártírok útja 12.	72/ 505-832	72/ 505-810
Bács-Kiskun	Kecskemét	Rehóné Poliyák Andrea	6000 Kecskemét, Deák Ferenc tér 5.	76/ 519-262	76/ 519-280
	Baja	Krutizlerné Kovács Gyöngyi	6500 Baja, Apácz tér 7.	79/ 524-990	79/ 524-998
Békés	Békéscsaba	Tóth László	5601 Békéscsaba, Luther u. 3.	66/ 519-122	66/ 519-122
	Gyula	Hargittainé Megyeri Valéria	5700 Gyula, 48-as utca 15-17.	66/ 562-411	66/ 562-407
B.A.Z.	Miskolc	Tóthné Varga Zsuzsanna	3530 Miskolc, Csizmadia köz 1.	46/ 514-650	46/ 514-698
Csongrád	Szeged	Balogné Czizok Anikó	6726 Szeged, Főfasor u. 18-20.	62/ 592-623	62/ 592-565
	Szentes	Köröminé Albert Andrea	6600 Szentes, Ady Endre u. 13.	62/ 535-226	62/ 535-238
	Hódmezővásárhely		6800 Hódmezővásárhely, Andrassy u. 33.		
Fejér	Székesfehérvár	Németh Gáborné	8200 Székesfehérvár, József A. u. 42.	22/ 517-372	22/ 512-373
Főváros	Budapest	Rácz Anna	1081 Budapest, Fiumei út 19/A.	1/ 323-6702	1/ 323-6973
	Cegléd	Cicert Istvánné	2700 Cegléd, Tánácsics M. u. 4.	53/ 505-512	53/ 505-510
Győr-Moson-Sopron	Győr	Paholik Lajosné	9024 Győr, Szent Imre u. 6.	96/ 514-910	96/ 419-762
	Sopron	Kassai Róbert	9400 Sopron, Kiss János u. 4.	99/ 512-771	99/ 512-778
Hajdú-Bihar	Debrecen	Kiss Krisztina	4026 Debrecen, Hunyadi u. 13.	52/ 501-145	52/ 501-133
Heves	Eger	dr. Dajkó Péter	3300 Eger, Deák F. u. 11-13.	36/ 513-132	36/ 413-530
	Gyöngyös	dr. Ballagó Katalin	3200 Gyöngyös, Kossuth. u. 37-39.	37/ 505-570	37-510-109
Jász-Nagykun-Szolnok	Szolnok	dr. Erdődi-Nagy Gabriella Csilla	5001 Szolnok, Kossuth tér 5/A.	56/ 523-073	56/ 523-027
Komárom-Esztergom	Tatabánya	Ronkov Zsóka	2800 Tatabánya, Semmelweis u. 1.	34/ 594-926	34/ 594-901
	Esztergom	Hegedűs Józsefné	2500 Esztergom, Széchenyi tér 6.	33/ 510-630	33/ 416-944
Nógrád	Salgótarján	Válóczi Mónika	3100 Salgótarján, Mérleg u. 2.	32/ 523-227	32/ 523-201
	Balassagyarmat	Istvánné Bérczes Ágnes	2660 Balassagyarmat, 16-os honvéd út 2.	35/ 501-320	35-501-339
Somogy	Kaposvár	Nemes Éva	6401 Kaposvár, Kossuth L. u. 9.	82/ 501-420	82/ 501-439
Szabolcs-Sz-B.	Nyíregyháza	Forgács Andrásné	4400 Nyíregyháza, Szabadság tér 4.	42/ 551-560	42-551-501
Tolna	Szekszárd	Kovács Jánosné	7100 Szekszárd, Toldi u. 6.	74/ 555-005	74/ 555-069
Vas	Szombathely	Bódisné Hencsei Judit	9700 Szombathely, Kőszegi út 36-40.	94/ 516-472	94/ 516-499
Veszprém	Veszprém	Johanidesz Zsuzsanna	8200 Veszprém, Jókai u. 5.	88/ 593-220	88/ 593-221
	Tapolca	Horváthné Egyed Veronika	8300 Tapolca, Fő tér 4.	87/ 511-250	87/ 511-254
Zala	Pápa	Kovács Tamás	8500 Pápa, Széchenyi utca 21.	89/ 512-130	89/ 512-160
	Zalaegerszeg	Józsa Csabáné	8900 Zalaegerszeg, Kossuth u. 9-11.	92/ 597-491	92/ 597-499
NYUGF	Nagykanizsa	Kovács Lajosné	8800 Nagykanizsa, Sugár u. 4.	93/ 567-428	93/ 567-420
	Budapest	Fehérné Nagy Marianna	1139 Budapest, Váci út 73.	1/ 270-8999	1/ 270-8916
ONYF	Budapest	Nagy Mária	1132 Budapest, Visegrádi u. 49.	1/ 412-9669	1/ 270-8184

Nyugdíjfolyósító Igazgatóság (NYUFIG)

Cím: 1139 Budapest, Váci út 73.

Postafiók: 1820 Budapest

E-mail cím: nyufig@onyf.hu

☎ (06-1) 270-8999, 270-8800,

350-2755, 350-2355, 350-0155

zöld szám: 06-80 204-884

Ügyfélfogadás:

H-Cs: 7:30-15:15

P: 7:30-13:00

Ügyelet: Sze: 15:15-18:00

Az ágazat legnagyobb igazgatási szerve, az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság felügyelete és irányítása alatt működik.

Feladata a Nyugdíjbiztosítási Alapot terhelő, illetve más forrásból finanszírozott ellátások folyósítása, egyes – hozzátartozói – ellátások megállapítása, továbbá számos egyéb, a nyugdíjasok tömegét érintő feladat ellátása.

Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (APEH)

☎ Vezetékes kék hívószám: (06-40) 42-42-42

06-20

06-30 33-95-888 (hálózaton belüli tarifával)

06-70

Az állami adóhatóság a járulék- és tagdíjfizetési kötelezettség bejelentésével, a járulék- és tagdíj bevallásával, megfizetésével, nyilvántartásával, a járulékkötelezettség megsértésével kapcsolatos jogkövetkezmények megállapításával, a járuléktartozás beszedésével, behajtásával kapcsolatos hatósági ügyben, továbbá a járulékkötelezettség bevallásának ellenőrzésével összefüggő hatósági ügyekben jár el.

Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF)

1013 Budapest, Krisztina krt. 39. Központi levélcím: 1535 Budapest, 114. Pf. 777.,

☎ (06-1) 4899-100, Központi fax: (36-1) 4899-102

A magánnyugdíjpénztárak és az önkéntes nyugdíjpénztárak tevékenysége illetve az üzleti biztosítók és bankok ez irányú tevékenysége felett az állam a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletén keresztül gyakorol felügyeletet.

Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet (ORSZI)

Székhely: Budapest, 1071 Damjanich u. 48. Postacím: 1406 Budapest Pf.: 4.

Központi telefonszám: **☎** (06-1) 462-64-00, Faxszám: (06-1) 462-64-01

Ügyfélszolgálat (személyes ügyfélfogadás nincs): 462-64-64

További telefonszámok: 462-64-22, 462-64-65, 462-64-66 462-64-77

Központi elektronikus levélcím: orszi.szoc@t-online.hu Honlap: www.orszi.hu

Az Intézet feladat- és hatáskörébe tartozó, a szakvéleményt és a szakhatósági állásfoglalást megalapozó vizsgálatokat

- a kirendeltségeken működő szakértői bizottságok (elsőfokú szakértői bizottság),
- a regionális igazgatóságokon működő szakértői bizottságok (másodfokú szakértői bizottság)

végzik.

Az Intézet - a szakértői bizottság döntése alapján - szakhatósági állásfoglalást ad ki

- a rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugellátás,
- a hozzátartozói nyugellátás,
- a baleseti járadék,
- a rehabilitációs járadék,
- a rokkantsági járadék,
- a rendszeres szociális járadék, átmeneti járadék,
- a fogyatékosági támogatás,
- a rendelkezésre állási támogatás, a rendszeres szociális segély,
- a magasabb összegű családi pótlék,
- a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka,
- a bányászati dolgozók társadalombiztosítási kedvezményei,
- a hadi rokkantsági ellátások

megállapításához.

Az Intézet szakértői tevékenysége körében - a szakértői bizottság döntése alapján - szakvéleményt ad többek között

- a keresőképtelenség vagy keresőképzetlenség elbírálásáról,
- a táppénzes időszak alatt megállapítható egészségkárosodásról,
- a baleseti táppénz idejének meghosszabbításához,
- a súlyos fokozatú demens megbetegedésről,
- a fogyatékos személyek alapvizsgálatához, a rehabilitációs és szociális foglalkoztatási alkalmassági vizsgálatához, továbbá a szociális intézményekben ellátott személyek állapotának felülvizsgálatához,
- a közúti járművezetők egészségi alkalmasságáról,
- a súlyos mozgáskorlátozottságról,
- a felsőoktatásban részt vevő hallgatók fogyatékoságáról.

A szakértői bizottság az egészségkárosodás mértékét, a fogyatékoságot, a szakmai munkaképességet, valamint a rehabilitálhatóságot a jogszabályokban és a szakmai szabályokban foglaltaknak megfelelően véleményezi. A szakmai szabályokat az Intézet a honlapján közzéteszi.

(213/2007. (VIII. 7.) Korm. rendelet)

További nyugdíj-megállapító szervek

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) hatálya alá tartozó nyugdíjmegállapító szervek

Megnevezés	Cím	Postacím/Telefonszám
Magyar Köztársaság Nemzetbiztonsági Hivatala	1055 Budapest, Falk M. u. 9/11.	1391 Budapest 62., Pf. 217. ☎ (06-1) 485-2300
Magyar Köztársaság Információs Hivatala	Budapest II. Budakeszi út 85-87.	1539 Budapest, Pf. 600. ☎ (06-1) 202-1994
Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Közgazdasági Főosztály	1022 Budapest Törökvész út 32-34.	1399 Budapest 62., Pf. 710/4. ☎ (06-1) 335-7801
IKM Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága Gazdasági Főosztály	1054 Budapest, Steindl Imre u. 8.	1245 Budapest, Pf. 1046. ☎ (06-1) 301-8100 301-8165
BM ORFK Nyugdíjmegállapító Osztály (rendőr, határőr, tűzoltó, polgári védelem)	1051 Budapest, József Attila u. 2-4.	1903 Budapest, Pf. 314. ☎ (06-1) 441-1000, ☎ (06-1) 441-1947.
Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága	1122 Budapest, Hajnóczy u. 7-9.	1450 Budapest, Pf. 109. ☎ (06-1) 488-9769

A Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény (Hjt.) hatálya alá tartozó nyugdíjmegállapító szerv

Megnevezés	Cím	Telefonszám
HM Közgazdasági és Pénzügyi Ügynökség Illetmény, Munkaügy és Nyugdíjmegállapító Igazgatóság	1135 Budapest, Aba u. 4.	☎ (06-1) 236-5111 / 26116, 25763, 25721 mellékek.

ADATVÉDELMI TÁJÉKOZTATÁS

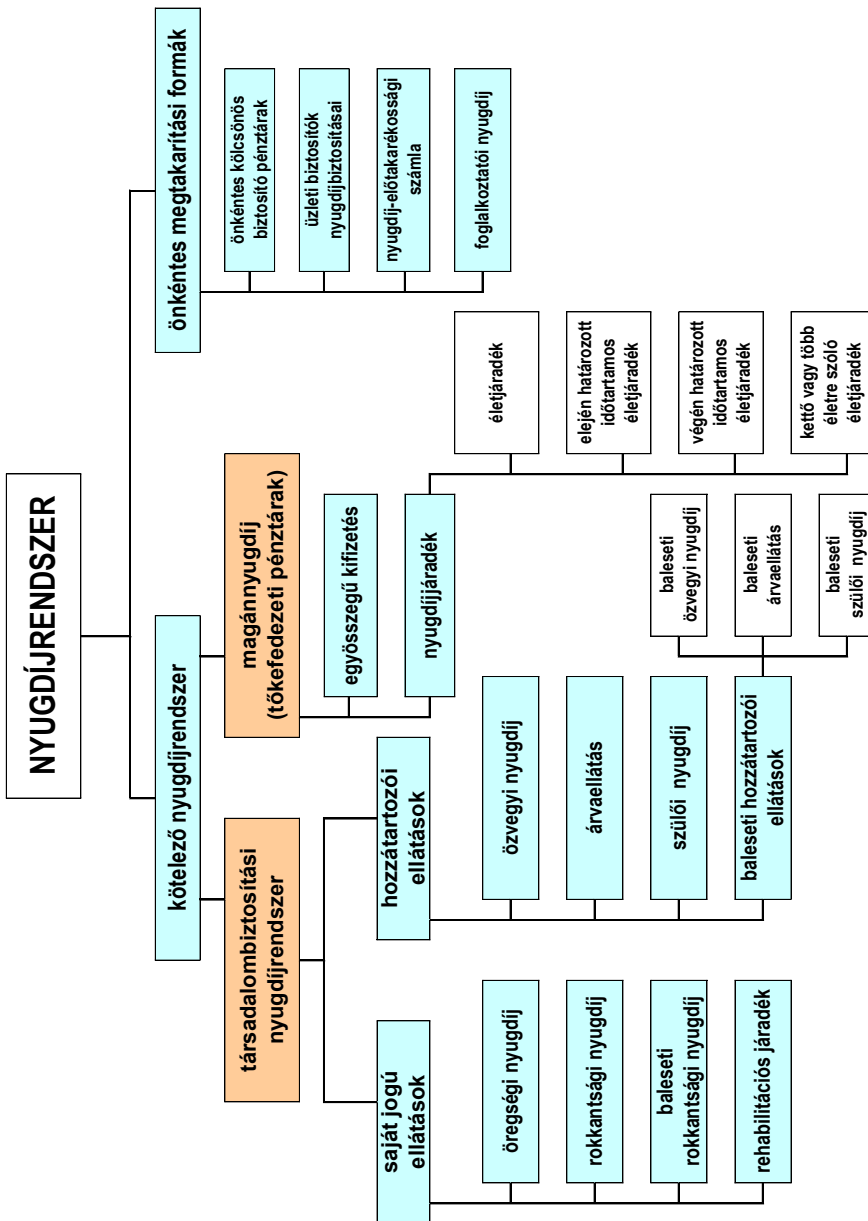
Tájékoztatjuk tisztelt Ügyfeinket, hogy a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény 3.§ (5) bekezdése kimondja, hogy az érintett kérelmére indított eljárásban a szükséges adatainak kezeléséhez való hozzájárulását vélelmezni kell.

Az adatkezelés fogalmába beletartozik többek között a személyes adatok felvétele, tárolása, feldolgozása és szükség esetén továbbítása is.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 22.§ (2) bekezdése szerint, hatáskör vagy illetékesség hiányában a hatóság a kérelmet és az ügyben keletkezett iratokat - az ügyfél egyidejű értesítése mellett - haladéktalanul, de legkésőbb a kérelem megérkezésétől, folyamatban levő ügyben a hatáskör és illetékesség hiányának megállapításától számított öt napon belül átteszi a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatósághoz.

Nemzeti Erőforrás Minisztérium
Szociális Lakossági és Tájékoztatási Osztály

Összeállította: dr. Nyári János
Lektorálta: Hulák Zsuzsa
és az ONYF munkatársai
Kiadó: dr. Veres Gábor

A minisztérium postacíme:
1373 Budapest, Postafiók 609.

A minisztérium központi telefonszáma:
472-8000 (V. Alkotmány utca 3.)

Az Ügyfélszolgálati Iroda elérhetőségei:
Címe:
Budapest, V. Hold u. 1.

	Telefon	E-mail
szociális ügyek, családtámogatás, nyugdíj	795-3168	ugyfelszolgalat@szmm.gov.hu
munkajog	795-3167	info@lab.hu

Ügyfélfogadási idő:
hétfőtől-csütörtökig 9-15 óráig
pénteken 9-13 óráig

A minisztérium honlapjának címe:
www.nefmi.gov.hu
Utolsó nyomtatás: 0000.00.00. 0:00:00